

Täysistunto

Tiistai 9.9.2025 klo 14.00—19.13

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 19.13.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—16.00 ja 18.00—18.58), puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.00) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.58—19.13).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 37/2025 vp.

2.2. Uudet edustajat

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Uudessakaupungissa asuva yrittäjä, teollisuusneuvos Mauri Kontu, joka on tullut varaedustajana Varsinais-Suomen vaalipiiristä edustajantoimesta vapautetun Annika Saarikon sijaan, ja Porvoossa asuva valtiotieteiden maisteri, sosiaalityöntekijä Anette Karlsson, joka on tullut varaedustajana Uudenmaan vaalipiiristä Eemeli Peltosen sijaan, ovat tänään 9.9.2025 esittäneet minulle edustajavaltakirjansa ja ryhtyneet hoitamaan edustajantointaan. — Lämpimästi tervetuloa!

Uudet edustajat ohjattiin paikoilleen istuntosalissa.

3. Liikenne- ja viestintävaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 73/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi liikenne- ja viestintävaliokunnan jäseneksi edustaja Mauri Kontun ja varajäseneksi edustaja Vesa Kallion.

4. Eduskunnan pankkivaltuutettujen täydennysvaali

Vaali VAA 74/2025 vp

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi eduskunnan pankkivaltuutetuksi edustaja Antti Kaikkosen.

5. Sitran hallintoneuvoston täydennysvaali

Vaali VAA 75/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Sitran hallintoneuvoston jäseneksi edustaja Hannu Hoskosen.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n ja hallinnon yhteisistä sähköisen asiainnin tukipalveluista annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 76/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä tässä ajassa käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Ikonen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Digi- ja väestötietovirasto valmistautuu merkittäviin säästöihin toimintamenois-
saan ja henkilöstömäärässään tulevina vuosina. Keskustelussa oleva hallituksen esitys si-
sältää ehdotukset lakimuutoksista, [Puhemies koputtaa] jotka osaltaan mahdollistavat vi-
raston...

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Anteeksi, nyt hieman pyydän hiljaisuutta, että kuu-
luu ministerin ääni.

Kiitoksia. — Niin, tämä sisältää esitykset lakimuutoksista, jotka osaltaan mahdollista-
vat viraston ja sen asiakasorganisaatioiden säästötavoitteiden toteutumista.

Näistä toimenpiteistä ensimmäinen koskee viraston tarjoamaa kansalaisneuvontapalve-
lua, josta säädetään Digi- ja väestötietovirastosta annetussa laissa.

Kansalaisneuvonnan yhteydessä annettavat palvelut voidaan karkeasti jakaa kahteen
osaan: yleiseen neuvontapalveluun ja toisaalta digitaalisten palveluiden käyttäjätukeen.
Esityksessä ehdotetaan, että Kansalaisneuvonnan yleinen neuvontapalvelu lakkautetaan
sen nykyisessä merkityksessä. Painopiste siirtyisi tässä yhteydessä digitaalisten palvelui-
den käytön tukeen ja neuvonnan tehtäviin, joista säädettäisiin laissa yleisemmin. Kyseessä
on julkisten palveluiden käyttäjille suunnattu yleinen neuvontapalvelu, joka tukee muiden
viranomaisten omaa neuvontaa. Palvelun käyttö on jäänyt paljon tarkoitettua vähäisem-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

mäksi, ja puheluiden määrän arvioidaan edelleen laskevan. Jatkossakin kansalaiset saisivat neuvontaa suoraan viranomaisilta, joilla on myös velvollisuus ohjata asiakas oikeaan paikkaan. Tämä mahdollistaa myöskin DVV:n keskittymisen aiempaa enemmän nimenomaan digipalveluiden, kuten Suomi.fi, käyttötukeen.

Digi- ja väestötietoviraston kansalaisille tarjoaman tuen painopiste siirtyisi digitaalisten palveluiden käytön tuen ja neuvonnan tehtäviin, joista säädettäisiin laissa yleisemmin. Yleisneuvonnan päättyessä osa säästyvistä resursseista voitaisiin näin ollen ohjata viraston omien sähköisen asioinnin palveluiden käyttäjätukeen ja neuvontaan.

Toinen ehdotettu muutos tässä lakiesityksessä on palveluväylän käyttövelvollisuudesta luopuminen. Palveluväylä kuuluu DVV:n tuottamiin hallinnon yhteisiin sähköisen asioinnin tukipalveluihin. Se tarjoaa vakioitun tavan tietojen siirtoon organisaatioiden välillä. Keskustelussa olevan esityksen mukaan palveluväylän käyttövelvollisuudesta luovuttaisiin. Muutos mahdollistaa organisaatioille joustavamman tavan valita tiedonsiirtoratkaisuja. Palveluväylän tuottamista kuitenkin jatketaan, ja käyttäjäorganisaatioiden on jatkossakin mahdollista saada tukea sen käyttöön.

Kolmanneksi ehdotetaan muutettavan sääntelyä sähköisen asioinnin tukipalveluiden maksuista. Suomi.fi-tunnistus ja Suomi.fi-valtuudet ovat hallinnon yhteisiä sähköisen asioinnin tukipalveluita. Palveluista alettaisiin periä käyttäjäorganisaatiolta maksua, mutta maksusta voitaisiin poiketa laajasti julkisessa hallinnossa. Maksu voitaisiin jättää perimättä muun muassa eräiltä viranomaisilta, valtioelimiltä ja julkista hallintotehtävää hoitavilta.

Arvoisa puhemies! Todetusti näillä toimenpiteillä pyritään edesauttamaan DVV:n ja osin sen asiakkaiden säästötavoitteiden toteutumista. Kansalaisneuvonnan yleisen neuvontapalvelun lakkauttaminen toisi Digi- ja väestötietovirastolle noin 230 000 euron tehostamispotentiaalin vuosittain. Tästä osa voitaisiin ohjata digitaalisten palveluiden käytön tukeen liittyviin tehtäviin. Palveluväylän käyttövelvollisuuden poistaminen tuo DVV:lle noin 150 000 euron säästöt vuosittain. Edelleen julkisen hallinnon säästöpotentiaalin kokonaisuudessaan on arvioitu olevan noin 2 miljoonaa euroa vuodessa, kun viranomaiset voisivat tapauskohtaisesti valita kustannustehokkaampia ratkaisuja. Tukipalveluiden maksullisuus tuottaisi DVV:lle arviolta 810 000—1 450 000 euroa vuosittain.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Hänninen.

14.06 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Jokaisen suomalaisen on voitava luottaa siihen, että viranomaisten puoleen voi kääntyä asiassa kuin asiassa. Siksi on tärkeää, että järjestelmä on oikeudenmukainen, selkeä ja vastuullisesti hoidettu. On jokaisen viranomaisen velvollisuus ohjata kansalainen oikean viranomaisen tai palvelun luokse, äärelle.

Tässä hallituksen esityksessä tehdään lainsäädäntömuutoksia Digi- ja väestötietovirastosta annettuun lakiin sekä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin. Tavoitteena on selkeyttää viranomaisten velvollisuuksia ja samalla vahvistaa julkisen talouden vastuullista hoitoa uudelleen järjestelemällä toimintoja. Tätä työtä on tehtävä juuri nyt, sekä ihmisten että yhteiskunnan vuoksi. Terve talous on yhteiskuntamme perustus, jota ilman taloutemme huojuu holtittomasti.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Arvoisa puhemies! Yksi esityksen keskeisistä tavoitteista on selkeyttää viranomaisten yhteistä ohjausvelvollisuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että viranomaisasioinnissa oman asian kanssa ei tarvitse jäädä yksin. Viranomaisilla on jatkossa aiempaa selkeämpi velvollisuus neuvoa kansalaista kokonaisvaltaisesti. Tämä on askel kohti asiakaslähtöisempiä yhteiskunnan palveluja sekä samalla pitää huolta niukoista resursseistamme. Se on oikein, ja se on oikeudenmukaista.

Samalla esityksellä ohjataan neuvonnan resursseja kohdennetummin. Jatkossa keskitytään laaja-alaisen kansalaisneuvonnan sijaan enemmän sähköisten asiointipalvelujen käyttäjätukeen sekä hallinnon yhteisten tukipalvelujen, kuten Suomi.fi-palvelujen, neuvontaan. Tällainen tuki on yhteiskunnassamme tarpeellinen teknologian kehittyessä.

Tämä esitys ei ole pelkästään tekninen uudistus, se on myös osa vastuullista taloudenpitoa. Jokainen euro, joka liikkuu julkisessa järjestelmässä, on olennainen. Lakiesitys myös ehdottaa muutettavaksi tukipalvelujen maksusääntelyä. Tukipalvelut eivät suinkaan olisi maksullisia kaikille, mutta palvelusta voitaisiin veloittaa käyttäjäorganisaatiolta markkina-hinta. Meillä on velvollisuus huolehtia julkisesta taloudesta, ja sitä työtä tämä hallitus on sitoutunut tekemään.

Arvoisa puhemies! Vastuullinen talous on turvallisen yhteiskunnan kivijalka. Jos emme huolehdi julkisen talouden kantokyvystä, emme voi myöskään pitää huolta siitä, että turvaa on tarjolla tulevaisuudessa. Tämä esitys tuo järjestelmään selkeyttä, vaikuttavuutta ja resurssiviisautta, siis juuri niitä asioita, joita kansalaiset meiltä nyt odottavat. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

14.10 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tällä kyseisellä hallituksen esityksellä hallitus lakkauttaa Digi- ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluvan kansalaisneuvonnan yleisen neuvontapalvelun. Kyseessä on säästölaki. Digi- ja väestötietovirastosta annetussa laissa tarkoitettu kansalaisneuvonta on julkisten palvelujen käyttäjille suunnattu yleinen neuvontapalvelu. Jatkossa Digi- ja väestötietoviraston kansalaisille tarjoaman tuen painopiste siirtyisi digitaalisten palvelujen käytön tuen ja neuvonnan tehtäviin, joista säädettäisiin laissa yleisemmällä tasolla. Hallinnon yhteisiin sähköisen asiointin tukipalveluihin lukeutuvan kansallisen palveluväylän käyttövelvollisuus poistettaisiin niiltä viranomaisilta, joita se voimassa olevan lain mukaan koskee. Esitetyt muutokset kytkeytyvät hallitusohjelman kohtaan, jonka mukaan hallitus toteuttaa valtionhallinnon tuottavuusohjelman.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on tosiaan säästölaki, jolla hallitus kertoo auttavansa Digi- ja väestötietovirastoa sekä eräitä sen julkisen hallinnon asiakasorganisaatioita pääsemään hallituksen virastoille asettamiin säästötavoitteisiin. Käytännössä esitys tarkoittaa vuonna 2013 alkaneen yleisen kansalaisneuvontatoiminnan lakkauttamista. Kansalaisneuvontatoiminnan perustamisen taustalla oli tuolloin julkisten palveluiden digitalisointuminen, mikä on aiheuttanut tuen tarvetta sähköiseen asiointiin. Kansalaisneuvonnassa on ohjattu kansalaisia asioimaan oikean viranomaisen luona sekä vastattu yleisiin kysymyksiin viranomaisten kanssa asioimisesta sekä annettu neuvontaa muun muassa Suomi.fi-viestien ja -tunnistuksen käyttämisestä.

Oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoisuuteen kuuluu, että kaikki ihmiset pidetään mukana. Tämä tarkoittaa myös sitä, että digitaalisten palveluiden rinnalla tulee säilyttää mahdollisuus fyysiseen asiointiin ja/tai puhelinpalveluun.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen lakiesityksessä kaikkia ihmisiä ei pidetä mukana. Se käy ilmi seuraavista asioista:

Sinänsä on totta, että yleisen kansalaisneuvonnan yhteydenotot ovat vähentyneet. Digitalisoinnin ohella toinen keskeinen mutta vaiettu syy siihen on, että nykyiset puhelinpalvelut eivät toimi, vaan ne ovat liian usein ruuhkaisia tai täysin tukossa. Ei voida puhua palvelusta, jos soittajalla menee jopa tunteja kuunnellessa pelkkää jonotusmusiikkia. Ei voida puhua palvelusta, jos soitat esimerkiksi Tienkäyttäjän linjalle, mutta se ei vaikuta mihinkään. Jatkossa tuskin enää soitat.

On väärä olettaus, että tarve fyysisille palveluille lakkaisi. Suomessa väestö ikääntyy ja erilaisten sairauksien takia ihmisten toimintakyky ja samalla kyky käyttää digitaalisia palveluja sekä oppia uutta heikkenee. Usein tällaista ihmistä auttaa toinen iäkäs, esimerkiksi tämän puoliso. Kuka heitä jatkossa auttaa asioinnissa, jollei neuvontaa ole saatavilla? Tästä syystä on selvää, että fyysisiä palveluja ja fyysistä palveluneuvontaa tarvitaan tietysti määrin jatkossakin.

Digitaaliset palvelut edellyttävät toimivia puhelin- ja tietoliikenneyhteyksiä. Tällä vaalikaudella siinä on otettu takapakkia. 3G-verkko on ajettu alas samalla kun hallitus lakkautti valtakunnallisen laajakaistaohjelman ja otti sieltä rahoituksen pois. Ongelmia on nyt koko Suomessa ja aivan erityisesti itäisessä Suomessa. Liian moni on jäämässä digitaalisten palvelujen ulkopuolelle. Tukipalvelut vähintäänkin hajautuvat ja todennäköisesti myös heikkenevät.

Hallituksen esityksessä jää epäselväksi myös, keneltä jatkossa peritään maksua tukipalveluiden käytöstä. Riskinä on, että yhden viraston pienet muutokset maksuihin voivat kumuloitua toisiin viranomaisiin, kansalaispalveluihin, ja aiheuttaa kustannusten nousua siellä. Lisäksi muutoksella voi olla toiminnallisia vaikutuksia kansalaisten palveluihin, kun viranomaiset ottavat käyttöön useita erilaisia tunnistuspalveluita, joiden tietoturvan taso voi olla vaihteleva ja joiden erilaiset käyttöliittymät voivat myös hämmentää käyttäjiä. Kansallisen turvallisuuden osalta tällaiset muutokset eivät välttämättä luo luottamusta viranomaispalveluihin, joissa pitkäjänteisyys, hallitut muutokset ja johdonmukaisuus luovat ennakoitavuutta ja turvallisuutta kansalaisten sähköiseen asiointiin.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen säästölakiesitys on jatkumoa lyhytjänteiselle, hallitsemattomalle ja epäjohdonmukaiselle politiikalle, joka heikentää ennakoitavuutta ja turvallisuutta kansalaisten saamien palveluiden osalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

14.15 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edellistä puhujaa kuunnellessa tulee mieleen, että keskusta katsoo taaksepäin ja hallitus eteenpäin.

Puhemies! Esityksen muutoksilla mahdollistetaan Digi- ja väestötietoviraston sekä asiakasorganisaatioiden säästötavoitteiden toteuttamista. Julkisen talouden ollessa erittäin haastavassa tilanteessa on erinomaista, että hallitus toteuttaa valtionhallinnon tuottavuusohjelman, ja tämä esitys on osa sitä.

Puhemies! Suomi siirtyy asteittain digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen viranomaisasiointikanavana, ja valtiovarainministeriössä valmistellaan parhaillaan lainsäädäntömuutoksia, joiden tarkoituksena on tehdä sähköisestä tiedoksiannosta ensisijainen tiedoksiantotapa heille, joille se on mahdollista. Tässä on myös erityisen tärkeää huomioida ikäihmisten tarpeet ja teknologiset rajoitteet.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Puhemies! Kansalaisille tarjottavan tuen painopiste siirtyy esityksen myötä digitaalisten palveluiden käytön tuen ja neuvonnan tehtäviin, ja digitaalisten palveluiden käyttäjätuen resursointia vahvistetaan. Kaiken kaikkiaan hyvä ja ajan hengen mukainen esitys, jota on helppo kannattaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

14.16 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että Digi- ja väestötietoviraston tarjoama yleinen kansalaisneuvonta lopetetaan ja että virasto jatkossa keskittyisi ainoastaan digitaalisten palvelujen käytön tukemiseen. Lausuntopalautteen perusteella muutokset pääosin ymmärrettiin, mutta usea lausuja oli myös huolissaan. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö on lausunnossaan todennut, että tämä suunta on väärä. Yleisneuvontaa ei pitäisi ajaa alas vaan päinvastoin lisätä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa erilaisten sähköisten palveluiden määrä on jo nyt valtava, ja se kasvaa koko ajan. Näiden palvelujen käyttö edellyttää kansalaisilta yleistasoista digitaalista osaamista. Yhdenvertaisuus puolestaan edellyttää sitä, että tarjolla on tukea niille ihmisille, jotka eivät muuten pysty palveluja käyttämään.

On totta, että monessa tilanteessa tarvitaan myös substanssikohtaista neuvontaa, mutta useimmiten kyse on yleisistä ongelmatilanteista, joissa kansalainen tarvitsee vain apua oikean viranomaisen löytämiseksi. Kansalaisneuvonta on tähän asti ollut se paikka, joka on auttanut. Jos vastuu neuvonnasta otetaan pois Digi- ja väestötietovirastolta, se täytyy lisätä jonkun muun toimijan tehtäväksi. Kuka silloin kantaa kokonaisvastuun yleisneuvonnasta ja sen kehittämisestä? Ja onko hallitus arvioinut, mitä vaikutuksia tällä ratkaisulla on ihmisten arkeen ja eri ihmisryhmien perus- ja ihmisoikeuksiin?

Hallitus väittää, että Kansalaisneuvonnan tehtävät voidaan siirtää suoraan viranomaisille ja että digitaalisen asioinnin tuki paranee. Tosiasia kuitenkin on se, että Kansalaisneuvonta on ollut keskeinen palvelu niille, jotka eivät tiedä, minkä viranomaisen puoleen kääntyä. Jos tämä vastuu hajautetaan viranomaisille, kansalaisten asiointi ei silloin helpotu. Päinvastoin se monimutkaistuu, ja palveluiden saatavuus heikkenee. Miten hallitus varmistaa, että palvelut toteutuvat käytännössä erityisesti niiden kohdalla, joilla ei ole osaamista tai välineitä käyttää sähköisiä palveluita? Lisäksi kysyn: miten tulette huolehtimaan muutosten saattamisesta käytäntöön? Muun muassa kunnissa oltiin huolissaan uusista palvelutarpeista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

14.18 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Hallitus tuo eduskuntaan esityksen, jolla Digi- ja väestötietoviraston toimintaa uudistetaan ja samalla toteutetaan hallitusohjelman mukaista valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa. Tavoitteena on vahvistaa julkisen talouden kestävyyttä ja kohdentaa resursseja sinne, missä niistä on kansalaisille eniten hyötyä.

Kansalaisneuvonnan yleinen palvelu lakkautetaan. Se on ollut luonteeltaan hyvin yleisluontoinen, eikä sillä ole ollut toimivaltaa ratkaista yksittäisiä asioita. Jatkossa kansalaiset ohjautuvat suoraan toimivaltaiseen viranomaiseen, jolloin asioiden käsittely nopeutuu ja palvelu tarkentuu. Keskeisenä ajatuksena on siis ollut yhden luukun periaate.

Säästetyt resurssit suunnataan digitaalisten palvelujen käyttäjätukeen ja neuvontaan eli juuri sinne, missä tarve kasvaa.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Samalla palveluväylän käyttövelvollisuus poistetaan. Tämä antaa viranomaisille valinnanvapautta ja mahdollisuuden valita kustannustehokkain ja teknisesti toimivin ratkaisu tietojen siirtoon. Palvelu sinänsä säilyy, mutta pakosta luopuminen tuo joustoa ja säästöjä koko hallinnolle.

Lisäksi tunnistus- ja asiointivaltuuspalvelujen maksukäytäntöjä tarkennetaan. Kunnat, hyvinvointialueet ja niiden organisaatiot säilyvät pääosin maksuttomuuden piirissä, mutta kilpailutilanteesta toiminnasta on oikein periä maksu. Näin varmistetaan tasapuolisuus ja kilpailuneutraliteetti.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä vähennetään byrokratiaa, tuetaan sähköisen asioinnin ensisijaisuutta ja turvataan kansalaisille sujuvammat digipalvelut. Samalla säästetään veronmaksajien varoja ja kohdennetaan resursseja järkevämmiin. Tämä on vastuullista hallintoa ja askel kohti tehokkaampaa julkista sektoria, ja ikäihmisten tarpeet tullaan huomioidaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

14.21 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tällainen digikehitys on hyödynnettävä silloin, kun se on mahdollista, mutta kuinka huolehditaan niistä, jotka eivät tähän digiloikkaan pysty? Tämä on tämän esityksen varmasti yksi keskeisimpiä kysymyksiä. Ihmisiä ei pitäisi asettaa eriarvoiseen asemaan sen perusteella, osaavatko he käyttää digiä vai eivät, ja palvelut pitäisi pystyä turvaamaan kaikille. Yksin tämä säästövimma ei saisi olla semmoinen, joka tätä ohjaa, vaan myöskin tämän palveluketjun pitäisi olla sellainen, että pystytään huomioimaan nämä ihmiset, jotka eivät kykene tällä hetkellä käyttämään näitä.

Tuottavuuden kasvattaminen digiä hyödyntämällä on totta kai hyödyllinen ja positiivinen asia, ja nämä kustannussäästötkin, mitä tässä nyt esitetään, mutta tosiasia on, että näissä yhteyksissä, mitä tässä aikaisemmissakin puheenvuoroissa on tullut esiin, on kyllä todella isoja eroja ihmisten välillä. Puhelinpalvelut sakkaavat, ja käytännössä on myös niin, että digiosaaminen on vajaata. Ja sitten on vielä se, onko niitä yhteyksiä olemassa, joita tässä tarvitaan.

Sen vuoksi katson tätä esitystä myös siltä kannalta, että täällä on erittäin hyvä ajatus ja suunta siihen, että kansalaisten palveluverkkoa, käyntiasiointia, yritetään yhdistää kuntien ja hyvinvointialueitten kanssa niin että meillä olisi samoja julkisen palvelun palvelupisteitä. Tämä on tämän esityksen ehkä parhaita puolia, jotta me voidaan tehdä niitä asioita, joita ne ihmiset tarvitsevat. Tiedetään jo kaiken kaikkiaan, että ikäihmiset ovat se ryhmä, joka tarvitsee niitä palveluja, ja mikä sen parempi kuin se, että kotikunnassa olisi niitä asiointipisteitä, tai asiointipiste, jossa voi käydä näitä asioita hoitamassa. Siihen suuntaan tässä pitää viedä tätä. Muuten tämä digikehitys pitää hyödyntää niin pitkälle kuin se on mahdollista hyödyntää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

14.23 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan esitettävillä muutoksilla on tarkoitus osaltaan mahdollistaa Digi- ja väestöviraston sekä eräiden sen julkisen hallinnon asiakasorganisaatioiden säästötavoitteiden toteuttamista lakkauttamalla siis tämä Kansalaisneuvonnan yleinen neuvontapalvelu. Kuten todettua, kyseessä on siis säästölaki, ja aina silloin kun palveluita lakkautetaan tai uudistetaan säästöjen nimissä, ainakin itse koen, että

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

siinä on kyllä vaaran paikkoja. Tässäkin on todettu, että meillä ei suoranaisesti ole vielä valmiina sitä korvaavaa palvelua olemassa — osoitetaan neuvontaa ja tukea enemmän digitaalisten palveluiden käyttöön ja neuvontaan ja ohjaukseen. On tietysti toki hyvä asia, että sinne puolelle tulee neuvontaa, mutta myös tällaista yleisneuvontaa kyllä tarvitaan.

Kävin tänään aamupäivällä vierailemassa Varsinais-Suomen Eläkkeensaajien edunvalvontakokouksessa Paimiossa Varsinais-Suomessa, ja kyllä tästä asiasta keskusteltiin paljon siellä. Nostin esiin, että tämä lähete keskustelu tänään täällä salissa käydään, ja tosiaan tämä oli ehkä kaikista aiheista se kuumin peruna siinä keskustelussa. Kyllä se huoli siitä palveluohjauksesta ja -neuvonnasta on tosi suuri ikäihmisten piirissä ja mielessä. He myös korostivat vahvasti sitä, ettei tämä ole yksistään eläkeläisten tai ikääntyvien huoli vaan tässä on kyllä kyse ihan nuoristakin ihmisistä, sillä kyllähän se on niin, että tämä meidän luomamme hyvinvointiyhteiskuntajärjestelmä ja sen kaikki asioinnit ja tavallaan koukerot ja byrokraatiakin on kyllä sellaista, että kyllä siellä nuoret ihmisetkin ovat välillä vähän apua tarvitsemassa. Voin vaikka itse muistella aikaani kotona kotihoidon tuella, että kun piti Kelan kaavakkeita täyttää, niin kyllä siinä hieman tarvittiin sosiaalityöntekijävaimoni apua, miten näistä selvittää. Eli kyllä sellaista yleisen neuvonnan tarvetta varmasti on.

Toki tässä on todettu se, että sitä ei ole käytetty niin paljon, mutta onko sitten loppujen lopuksi ollut kuitenkaan tietoisuutta, että tällaista yleistä neuvontaa on saatavilla, ja tässä ehkä peräänkuulutan nimenomaan sitä pitkäjänteisyyttä, mitä tässä on puheenvuoroissa tullut aikaisemminkin esille. Eli kyllä kun tämmöistä neuvontapalvelua on, niin ihmisten pitäisi luottaa, että sellainen on vähän pidemmällä aikavälillä kuin nyt, kun näin nopeasti ollaan lakkauttamassa ja siirtymässä taas uuteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

14.26 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä Kansalaisneuvonnan tehostamisesta on sinänsä perusteltu lähtökohta. Viime vuosien vähäinen kysyntä edellyttää järjestelmän tarkastelua. Samalla on kuitenkin syytä kysyä, kenen ääni tässä keskustelussa kuuluu ja otetaanko kaikkien kansalaisten tarpeet huomioon.

Meillä on Suomessa suuri joukko iäkkäitä kansalaisia, joille digitaaliset palvelut eivät ole itsestäänselvyys. Samaan aikaan verkkohuijaukset yleistyvät ja kohdistuvat yhä useammin juuri ikäihmisiin. Onko meillä varaa jättää nämä ihmiset yksin, kun maailma ympärillä digitalisoituu kiihtyvällä vauhdilla? Kansalaisneuvonnan uudistamisen yhteydessä on välttämätöntä varmistaa, että digineuvonta on saavutettavaa, henkilökohtaista ja riittävästi resursoitua. Pelkkä verkkosivujen päivittäminen ei riitä, jos käyttäjä ei osaa tai uskalla avata verkkosivuja.

Arvoisa puhemies! Julkisen kansalaisneuvonnan määrä ei saa olla vain tehokkuuden mittari. Sen on oltava myös inhimillisyyden mittari. Meidän on huolehdittava siitä, että jokainen suomalainen ikään katsomatta saa tarvitsemansa tuen ja turvan digitaalisessa arjessaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

14.28 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee näitä puheenvuoroja täällä salissa, niin epäilenpä, että tavoitteessa olemme ihan samaa mieltä myös opposition

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

kanssa. Sen tulemme näkemään myös vaihtoehtobudjeteissa, joissa digitaalisuuden säästö-potentiaaliksi tullaan laittamaan satoja miljoonia. No, tässä meillä on nyt sitten konkretiaa.

On selvää, että tällöisten suurten uudistusten yhteydessä pitää pitää huoli myös sitten niistä vähemmän digitaalisista ihmisistä, ja niinhän tässä myös käy. Sitä palvelua varmas-ti tullaan nyt sitten jatkossa kehittämään. Tietyllä lailla tämä digitaalisuus lisääntyy. Mie-lestäni nämä uudistukset, mitä tässäkin nyt tehdään, ovat maltillisia, eteenpäin katsovia, koska siellä pitkällä aikavälillä kuitenkin tämä digitaalisuus tulee olemaan ensisijainen vi-ranomaiskanava, ja nämä askeleet ovat oikeansuuntaisia.

Yksi asia, joka toivottavasti myös tämänkin lainsäädännön uudistuksen yhteydessä tu-lee toteutumaan, on tämä Suomi.fi. Se on jäänyt mielestäni vähän irralliseksi. Siinä on pal-jon potentiaalia, ja tämänkin myötä todennäköisesti se tulee taas kehittymään, mutta siellä olisi se potentiaali. Jos me sinne saadaan enemmän toimintoja ja palveluita, niin ihmiset pystyisivät niitä käyttämään.

Tietyllä lailla täytyy siltikin ottaa huomioon tuo opposition huoli siitä, miten tässä sitten jatkossa myös ikäihmiset ja vähemmän digitaaliset pärjäävät, mutta en olisi siitäkään kau-hean huolissani. Hyvä laki, eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa tähän keskusteluun käytössä oleva aika loppua, joten kysyisin edustaja Oinas-Panumalta, onko teillä pitkä puheenvuoro vai paikalta pidettävä. [Olga Oinas-Panuma: Paikalta!] — No, jos se on paikalta pidettävä, niin sitten ehdimme ottaa sen ja sen jälkeen ministerin tiiviin kommentin. Olkaa hyvä.

14.30 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Taas on siis käsittelyssä uusi säästölaki — niin kuin tässä on hyvin kuultu — joka lakkauttaa Digi- ja väestötie-toviraston kansalaisneuvonnan. Täällähän on semmoinen kaunis muotoilu, että tässä aute-taan pääsemään säästöihin, ja täällä myös hallituksen suulla puhutaan kyllä hyvinkin sym-paattisesti siitä, että nyt eivät palvelut kuitenkaan heikkene ja kyllä tässä ikäihmisetkin huomioidaan, mutta sitten, mikä on se käytäntö, se on toinen asia. Eli eihän meillä nyt ole tässä tullut mitään korvaavaa tilalle. En tiedä, tuleeko jossain vaiheessa. Tosiasia on se, että meillä ihmiset ikääntyvät ja tarve niille palveluille kasvaa — ja etenkin myös digineuvon-nalle.

Itse digitalisaatiota vastaan minulla ei ole mitään, ja on hienoa, että sitä viedään eteen-päin myös jatkossa. Haluaisinkin kiinnittää hallituksen keskittymiskykyä myös siihen, että jotta meillä voidaan digipalveluita käyttää, niin se vaatii myös sitä, että meillä on toimivat verkot. Ja tämän hallituksen aikanaan muun muassa 3G-mastot on ajettu alas ja samoit-ten laajakaistarakentamista on leikattu hyvin runsaalla kädellä. Tämähän aiheuttaa nyt sitten sen, että ympäri Suomea on katvealueita enemmän kuin aiemmin ja näitten digipalvelui-ten käyttö on huomattavasti vaikeampaa. Joten toivon, että sen lisäksi, että te säästätte ja kurjistatte ja lupaatte, että kyllä tämä tästä helpottaa, keskittyisitte myös siihen, että ne ver-kot saataisiin toimiviksi, jotta me voidaan käyttää niitä digipalveluita ympäri Suomen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen.

14.31 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Arvoisa puhemies! Kiitos keskuste-lusta. — Palaan niihin aikoihin, kun tämä Kansalaisneuvonta perustettiin. Niihin aikoihin

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

ennakoitiin, että näitä yhteydenottoja tähän palveluun tulisi vuosittain noin 300 000 kappaletta. Nämä yhteydenotot ovat kuitenkin viime vuosina olleet laskussa. Esimerkiksi viime vuonna näitä yhteydenottoja oli 67 000, eli aika kaukana se määrä on siitä, mitä se silloin alkuvaiheessa oli. Lisäksi näitten yhteydenottojen yleisen määrän laskun ohella muutos on ollut selkeä siinä, että kansalaisten yhteydenotot ovat alkaneet liittyä selkeästi enemmän digitaalisten palveluitten käyttäjätukeen. Itse asiassa enemmistö näistä yhteydenotoista liittyy tällä hetkellä siihen. Jos me katsotaan tätä kansalaisten tarpeiden muuttumista, niin on olennaista, että meidän neuvonta ja toiminnan painopiste myöskin liikkuvat ajassa sen mukaan, mitä kansalaiset tarvitsevat.

Kuitenkin tässä rinnalla on hyvä nähdä se, että kansalaiset saavat edelleenkin jatkossa neuvontaa kultakin viranomaiselta hallintolain säätämän viranomaisen neuvonta- ja opastamisvelvollisuuden perusteella. Se jatkuu jatkossakin. Viranomaisissa annetaan jo nykyisin ja tullaan jatkossakin antamaan neuvontaa laajasti verkkosivuilla, chat-palveluilla, sähköpostilla, puhelinneuvonnalla, eri tavoin näissä, ja tämä lakisääteinen neuvonta ja opastus viranomaisissa on luonteeltaan ensisijaista. Tämä yleinen kansalaisneuvonta, josta tänään puhumme, on ollut sitä täydentävää palvelua.

Edelleenkin, kun täällä kysyttiin käyntiasioinnista, meillä on tässä rinnalla menossa myöskin valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen, jossa kootaan valtion käyntiasiointia yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin. Tätä kautta on tarkoituksena varmistaa kattava käyntiasiointimahdollisuus ja nostaa nykyistä palvelutasoa ja samalla saavuttaa myöskin kustannussäästöjä toimitiloissa. Eli sekin on pidetty tässä rinnalla valmistelussa näkökulmana mukana.

Vielä lopuksi: Tässä kysyttiin sitä, heikkeneekö jonkun asiakasryhmän tai ihmisryhmän mahdollisuus saada tukea ja onko arvioitu tätä vaikutusta. Lakkauttaminen voi vaikuttaa hallinnossa asioiviin henkilöihin, mutta riski on arvioitu vähäiseksi. Digi- ja väestötietovirasto ja muut viranomaiset jatkavat edelleenkin tätä omien palveluittensa asiointineuvontaa verkkosivuillaan, sähköpostitse ja puhelimitse, ja viranomaisilla on edelleenkin velvollisuus ohjata asiakkaita eteenpäin. Tämä Kansalaisneuvonta ei ole ollut erityisesti suunnattu ikäihmisille tai erityisryhmille, mitä täällä kysyttiin, vaan nämä käyttäjät ovat olleet pääasiassa työikäisiä. Käyntiasiointina annettava neuvonta on ollut vaikuttavinta oikeastaan näille erityisryhmille, puhutaan nyt mistä erityisryhmästä oikeastaan tahansa, ja siinä mielessä olennaista on tässä rinnalla nähdä tämä palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen rooli, jolla tätä käyntiasiointia turvataan jatkossakin. Eli kyllä meillä valtion palvelua on saatavissa jatkossakin monikanavaisesti ja yleistä neuvontaa on saatavissa jatkossakin. Siihen on eri viranomaisilla jatkossakin velvoite, ja Digi- ja väestötietovirasto keskittyy taas jatkossa tässä palvelussa erityisesti digituen antamiseen sen mukaisesti kuin ihmisten palvelutarpeet ovat kehittyneet. — Kiitoksia paljon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Todetaan tässä, että edustaja Hoskonen on poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tuttuun tapaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Meri, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

14.35 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos oikein paljon, arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä rikoslain säästöjen muuttamisesta. Esityksen mukaan rikoslakiin lisätään kaksi aivan uutta pykälää. Ensinnäkin raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädettäisiin rangaistavaksi. Toiseksi lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitorikokselle säädettäisiin nyt myös törkeä tekemuoto, jossa on tietysti luonnollisesti ankarampi rangaistusasteikko kuin tuossa tavanomaisessa tekemuodossa.

Muutoksilla toteutetaan tämän hallituksen ohjelman kirjaus, jonka mukaan hallitus tiukentaa lasta seksuaalisesti esittäviä kuvia ja raakaa väkivaltaa esittävää kuvamateriaalia koskevia säännöksiä, ja haluamme tietysti puuttua tähän erittäin paheksuttavaan ilmiöön.

Tutkiessaan lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia ja terrorismirikoksia poliisi on löytänyt rikoksista epäiltyjen hallusta hyvin raakaa, jopa pieniin lapsiin kohdistuvaa, kuolemaan johtavaa väkivaltaa esittävää järkyttävää kuvamateriaalia. Tällaisia raakaa väkivaltaa esittäviä kuvia ja videoita voidaan käyttää väkivallan ihannoimistarkoituksessa ja jopa vaihdon välineenä, kun henkilöt haluavat hankkia käyttöönsä äärimmäisen väkivaltaisia, sadistisia kuvamateriaaleja. Tätä kohdistuu siis ihmisiin ja eläimiin. Näiden tarkoituksena on ollut myös aiheuttaa vakavaa kärsimystä niin ihmisille kuin eläimille.

Kriminalisoimalla väkivaltakuvauksen hallussapito voidaan puuttua tällaisen raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin kysyntään ja tarjontaan ja estää materiaalin käyttäminen rikollisiin tarkoituksiin — ja tietysti myös se, että me ilmoitamme yhteiskunnassa, että tämä ei ole hyväksyttävää.

Ehdotuksella varmistettaisiin se, että raakaa väkivaltaa esittävän materiaalin hallussapito olisi rangaistavaa ja kuvamateriaali voitaisiin takavarikoida tekijältä ja tietysti edelleen estää sen käyttäminen rikollisiin tarkoituksiin.

Ehdotetussa väkivaltakuvauksen hallussapidon kriminalisoinnissa on huomioitu tarkasti perustuslakivaliokunnan pohdinnat niin sanotusti sananvapauden käytöstä. Väkivaltakuvauksen hallussapitona ei siten pidettäisi sellaisen kuvan tai kuvatallenteen hallussapitoa, jolla on hyväksyttävät syyt, ja tällaista olisi esimerkiksi tiedonvälitystä palveleva tarkoitus tai esimerkiksi se, että joku tallettaa kuvia todisteina oikeudenkäyntiin.

Lisäksi tällä esityksellä, kuten aiemmin kerroin, säädetään törkeä tekemuoto lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle. Tutkimusten mukaan lapsiin kohdistuva seksu-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

aaliväkivalta on lisääntynyt, ja seksuaaliväkivallan yhteydessä on raportoitu aiempaa useammin tapahtuneen pakottamista ja fyysistä väkivaltaa.

Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon syyllistyneillä henkilöillä saattaa olla satoja, jopa tuhansia, kuvia ja videoita hallussaan. Lisäksi osa hallussa pidetyistä materiaaleista on sisällöstä hyvin vakavaa, kuten toin äsken jo aiemmin esille. Voin kuvitella, millaista sellaisen materiaalin katsominen edes tällaisen tutkinnan yhteydessä on — varmasti todella järkyttävää.

Jos levittää tällaista vakavampaa seksuaaliväkivaltaa esittävää kuvamateriaalimaalia, saattaa siis syyllistyä jatkossa törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittämiseen. Hallussapidolle ei kuitenkaan ole tällä hetkellä törkeää tekemuotoa, ja haluamme sen lainsäädäntöön. Tätä ehdotetaan muutettavaksi.

Tuon rangaistussäännöksen muutoksen myötä ilmaistaan selkeämmin se, että kyse on törkeämmistä rikoksista, ja se on aina moitittavampaa ja vakavampaa. Säättämällä ehdotuksen mukaisesti hallussapidolle törkeä tekemuoto levittämisen ja hallussapitorikosten arviointi olisi jatkossa yhdenmukaisempaa. Lisäksi törkeän tekemuodon säätäminen vaikuttaisi siihen, että rangaistuksissa voitaisiin huomioida paremmin tekojen yleinen vahingollisuus ja vaarallisuus. Ehdotuksen mukaan rangaistukset vakavimmissa hallussapitorikoksissa ankaroituisivat merkittävästi.

Lain olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alussa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Ja sitten edustaja Keto-Huovinen.

14.40 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri! Valitettavasti elämme maailmassa, jossa monelta lapselta riistetään oikeus turvalliseen lapsuuteen. Fyysinen ja henkinen väkivalta on aina väärin, mutta erityisen vastenmielistä ja tuomittavaa se on silloin, kun aikuinen kohdistaa sen puolustuskyvyttömään lapseen. Teknologian kehitys on mahdollistanut sen, että erilaisia rikoksia tehdään yhä useammin verkossa. Verkossa leviää tällä hetkellä käsittämättömiä määriä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltamateriaalia. Keskusrikospoliisin mukaan lasten pahoinpitelyä esittävää kuvamateriaalia tuotetaan ja jaetaan kansainvälisesti yhä enemmän ja sitä hyödynnetään sekä seksuaalisissa tarkoituksissa että taloudellisen hyödyn välineenä.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisessä vertailussa Suomen lainsäädäntö laahaa tässä asiassa selvästi monia muita maita perässä. Tällä hetkellä raakaa väkivaltaa esittävän kuvan tai kuvatallenteen hallussapito ei ole rikoslain mukaan rangaistavaa. Lapsen seksuaalista esittämistä koskevan kuvan hallussapito sen sijaan on rangaistavaa, mutta teolle ei ole säädetty lainkaan törkeää tekemuotoa. Nyt tilanne on kuitenkin viimein muuttumassa. Tällä hallituksen esityksellä kriminalisoidaan raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito ja lisätään rikoslakiin törkeä tekemuoto lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin hallussapidolle. Muutoksilla vahvistetaan lasten suojaa ja pyritään vaikuttamaan siihen, että lasta seksuaalisesti esittävien kuvien ja raakaa väkivaltaa esittävien kuvien kysyntä ja tarjonta vähenee ja ettei kukaan joutuisi seksuaali- tai väkivaltarikoksen uhriksi tällaista kuvamateriaalia valmistettaessa.

Arvoisa puhemies! CAM-materiaalin kohdalla emme saa unohtaa sitä, että kaikissa tapauksissa kyse on oikeista lapsista, lapsista, joita meidän pitäisi suojella, joilla ei pitäisi olla pienintäkään käsitystä, aavistusta tällaisesta pahuudesta tai edes sellaisen olemassa-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

olosta, saati sitten sellaisen kohteeksi joutumisesta. Arvostan suunnattomasti niitä viranomaisia, jotka työkseen joutuvat olemaan tekemisissä tämänkaltaisten rikosten kanssa. Se työ on äärettömän raskasta mutta sitäkin arvokkaampaa. Siksi on tärkeää, että heillä on lainsäädännön osalta kaikki tarvittavat työkalut käytössään. Tämän esityksen myötä maailma ei toki tule vielä valmiiksi, mutta suunta on oikea, ja sitä kohti meidän on kuljettava.

Olen jo vuonna 2020 tehnyt yhdessä edustajakollega Kilven kanssa samansisältöisen lakialoitteen, jossa esitimme rikoslain 17 luvun muuttamista siten, että CAM-materiaaliin liittyvä lainsäädäntö Suomessa vastaisi paremmin ympäröivää maailmaa ja tätä aikaa. Lakialoitteen allekirjoitti tuolloin yli sata kansanedustajaa, mikä osoittaa sen, kuinka tärkeästä asiasta on kysymys. Kiitos vielä kerran kaikille allekirjoittaneille, että asia on edennyt, ja kiitos ministeri Merelle siitä, että tämä tärkeä muutostyö tuotiin eduskunnalle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

14.43 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt tehdään entistä selvemäksi se, että lapsia hyväksikäyttävät pedofiilit ja raa'an väkivallan keräilijät eivät voi piiloutua vain hallussapidon taakse. Jokainen tallenne, jossa esitetään lapsipornoa tai jossa ihmiseen tai eläimeen kohdistetaan väkivaltaa, on aina muistutus siitä, että joku on kärsinyt ja valitettavasti, niin kuin tuossa kuulumme, usein todella raa'alla ja jopa peruuttamattomalla tavalla.

Suomessahan on tähän asti ollut kummallinen tilanne. Lapsipornon hallussapito on rikos, mutta sen törkeyttä ei ole arvioitu samalla tavalla kuin levittämistä. Samoin raakaa väkivaltaa, ihmisten teloituksia, lasten pahoinpitelyä, eläinten kidutusta, tällaista materiaalia taas on saanut pitää taskussaan ilman rikosoikeudellisia seuraamuksia. Nyt näihin tulee muutos, kun lapsipornon hallussapidosta säädetään törkeä tekemuoto. Tämähän tarkoittaa sitä, että tulee kovemmat rangaistukset niille, jotka pitävät hallussaan materiaalia, jossa esitetään esimerkiksi hyvin nuorta lasta, lapseen kohdistuvaa pahoinpitelyä tai erityisen nöyryyttävää kohtelua. Enimmäisrangaistus nousee neljään vuoteen, mikä on hyvin merkittävä tiukennus ja antaa oikeuslaitokselle vahvemmat keinot puuttua asiaan. EU:n minimi enimmäisrangaistuksille lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidosta on yksi vuosi, mutta nyt tässä ministeri Meren esittelemässä lakimuutoksessa enimmäisrangaistus tosiaan törkeissä tapauksissa nousee neljään vuoteen. Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ilmiönä on sellainen, että se piiloutuu yhteiskunnassa ja yhteisöissä herkästi, ja sen vuoksi tästä aiheesta pitää puhua, siitä pitää varoitella, uhrien pitää saada apua, ja rikoksesta on seurattava tuntuva rangaistus. Viestin pitää olla selvä: emme hyväksy minkäänlaista hyväksikäyttöä ja väkivaltaa.

Arvoisa puhemies! Lapsuuden varjelemisen ja lasten turvallisuuden parantamisen tulee olla ykkössijalla niin täällä eduskunnassa kuin muuallakin yhteiskunnassa. Perussuomalaiset ovat näitä tiukennuksia lainsäädäntöön ajaneet pitkään, ja olemme hyvin tyytyväisiä, että ne nyt tänne saatiin. Muistelen, että olen tuon lakialoitteenkin taannoin allekirjoittanut. On hienoa, että tämä asia on yli puoluerajojen haluttu täällä eduskunnassa viedä eteenpäin. Nämä uudistukset vähentävät kuvamateriaalien kysyntää ja tarjontaa, ja sillä tavalla ne myöskin ennaltaehkäisevät näitä inhottavia rikollisia ilmiöitä. Suomi ei saa olla turvapaikka lasten hyväksikäyttäjille tai väkivallan ihannoijille, ja tällainen rikollisuus pitää kit-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

keä mahdollisimman hyvin yhteiskunnastamme pois. Tämä laki, hallituksen esitys, on yksi askel siihen suuntaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

14.47 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kyseessä on esitys, jonka jokainen rivi henkii vakavuutta. Tässä salissa ei ole epäselvyyttä siitä, että lasten suojeleminen ja raakojen väkivaltasisältöjen torjunta on tärkeää turvallisuutemme kannalta. Torjunnan keinojen ajantasaisuudesta huolehtiminen kuuluu meille, päättäjille. Tällä hallituksen esityksellä tehdään kaksi keskeistä muutosta rikoslakiin: ensinnäkin säädetään rangaistavaksi kaikkein raainta väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito, toiseksi lisätään rikoslakiin törkeä tekemuoto lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidolle.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole mikään muodollinen tai tekninen muutos. Kysymys on siitä, että lainsäädäntö vahvistaa kaikkein pienimpien lastemme turvallisuutta. Tiedämme jokainen, kuinka verkossa leviää yhä enemmän lapsiin kohdistuvaa materiaalia, jota käytetään seksuaalisiin tarkoituksiin. Samalla olemme nähneet, miten myös aikuisiin ja eläimiin kohdistuva raakaa väkivaltaa sisältävä kuvamateriaali leviää usein tarkoituksella, tarkoitushakuisesti jopa propagandan välineenä. Näillä kuvilla ja videoilla on todellisia uhreja, ja niillä on todellisia katsojia. Sosiaalisessa mediassa ei tarvitse välttämättä montakaan klikkausta, että lapsi päätyy näiden kuvien äärelle. Tällaisen materiaalin näkeminen voi aiheuttaa vakavaa ahdistusta ja traumatisoida lapsen. Siksi sääntelyn on oltava ajan tasalla.

Arvoisa puhemies! Esitys osoittaa, että hallitus on päättänyt kehittää rikoslainsäädäntöä oikeaan suuntaan. Tekojen moitittavuuden on heijastuttava myös rangaistuksiin. Lapsiin kohdistuvien rikosten kohdalla yhteiskunnan on oltava yksiselitteinen: suojelemme heitä aina, sillä heissä kasvaa yhteiskuntamme tulevaisuus, ja se on jo nyt. Tällä muutoksella suojelemme paitsi niitä lapsia, jotka saattavat joutua materiaalin kohteiksi, myös heitä, jotka voisivat sille altistua. Tämä on viesti paitsi tekijöille myös meille kaikille. Raan ja al-arvoisen materiaalin katsominen, tallentaminen ja levittäminen ei ole sivuseikka, se on rikos.

Arvoisa puhemies! Kiitän esityksen valmistelijoita perusteellisesta työstä. Tämä on laki, joka suojelee arvojamme ja pienimpiämme. Se ei jää kirjaimeksi paperille, vaan sillä on konkreettinen merkitys lapsen elämässä. Tämä esitys on konkreettinen teko lastemme turvallisuuden puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

14.51 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tällä lakiesityksellä säädetään lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito törkeään tekemuotoon, jonka avulla tämmöisen sairaan materiaalin hallussapitoon saadaan kunnon rangaistukset. Maksimirangaistus tulee olemaan siis neljä vuotta vankeutta. Oman oikeustajuni mukaan tämä neljä vuotta tulisi olla minimirangaistus törkeästä tekemuodosta, mutta esitys on ehdottomasti askel oikeaan suuntaan tässä ongelman taltuttamiseksi.

Puhemies! Meillä on Suomessa ollut esimerkiksi tapaus, jossa kymmenen vuotta lastentarhanopettajana toiminut mies on jäänyt kiinni tämmöisen materiaalin hallussapidosta, ja tällöin enimmäisrangaistus on ollut vain kaksi vuotta vankeutta. Todennäköisesti hän ei

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

siis ole istunut vankilassa miettimässä tekojaan päivääkään. Omaan korvaani kuulostaa melko uskomattomalta, että tällainen on edes mahdollista, ja siksi onkin hyvä, että lakiin saadaan tämä törkeä tekomuoto ja kovemmat rangaistukset.

Iso kiitos perussuomalaiselle oikeusministeri Merelle, kun viet Suomen kriminaalipoliittisia linjauksia ihmisten oikeustajua vastaavaan, terveempään ja oikeaan suuntaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

14.52 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä rikoslain 17 ja 20 lukujen muuttamisesta kyse on raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapidon säätämisestä rangaistavaksi ja törkeän tekemuodon säätämisestä lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle. Uudistuksen taustalla on ajankohtainen huoli siitä, että väkivaltamateriaalia käytetään tänä päivänä entistä enemmän rikollisiin tarkoituksiin, ja ilmiöistä nuortenkin keskuudessa, joissa väkivaltaa kuvataan ja levitetään verkossa.

Arvoisa puhemies! Lähtökohtana on oltava aina lasten suojan ja turvallisuuden ensisijaisuus. Kun tavoitteena on aidosti puuttua myös levitysketjuihin, poliisin tutkintavalmiudet ja rangaistusasteikon suhde pakkokeinoihin on myös sovitettava vielä yhteen.

Olemme täällä hyvin yksimielisiä, kuten lausuntopalautteetkin olivat, siitä, että törkeän tekemuodon säätäminen lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle on perusteltua ja tarpeellista. Tässä kohtaa siis oikeastaan haluan vain antaa kiitokset ajankohtaisesta ja tärkeästä lakiesityksestä, jolla pyritään suojaamaan lapsia ja nuoria nykypäivän raaistuvan rikollisuuden muodoilta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunistola.

14.53 Mari Kaunistola kok: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsillä olevassa esityksessä raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädettäisiin rangaistavaksi ja myös lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekomuoto.

Voimassa olevan rikoslain mukaan raakaa väkivaltaa esittävän kuvan tai kuvatallenteen hallussapito ei ole itsessään rangaistavaa. Ehdotetun säännöksen perusteella rangaistavaksi tulisi kuvien ja kuvatallenteiden hallussapito riippumatta siitä, onko hallussapitäjä itse valmistanut materiaalin vai saanut sen haltuunsa muualta. Huomautan, että rikos edellyttää esityksen mukaan kuitenkin tahallisuutta, eli tekijän on tiedettävä pitävänsä hallussaan tällaista materiaalia.

CAM-materiaalia koskevan sääntelyn tiukentaminen eli törkeän tekemuodon säätäminen on puolestaan erityisen tärkeää ennen kaikkea tällaisten vakavien rikosten uhreiksi joutuvien lasten kannalta.

Arvoisa puhemies! Sääntelyn tiukentamisella ja molemmilla rikoslain lukujen muutoksilla suojellaankin nimenomaan erityisesti lapsia. Krp:n mukaan lasten pahoinpitelyä esittävää kuvamateriaalia tuotetaan ja levitetään kansainvälisesti koko ajan enemmän ja sitä käytetään myös taloudellisiin mutta toisaalta myös seksuaalisiin tarkoituksiin. Lisäksi muun muassa terrorismirikosten esiselvitysvaiheessa on löytynyt myös aikuisiin tai eläimiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa sisältäviä kuvia ja videoita, kuten videoita teloittamisista. Samalla älypuhelin ja somen jatkuvasti laajenevan roolin vuoksi kaikenlaiset väkivaltaa esittävät kuvat ja tallenteet leviävät aiempaa helpommin ja laajemmalle, myös lasten nähtäville.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

On selvää, että tällaisen materiaalin näkeminen ei tee kenellekään hyvää, puhumattaan siitä, kun näkijä on lapsi. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään puuttumaan tehokkaammin teknologisen kehityksen mahdollistamaan erityisesti lapsille haitallisen kuvamateriaalin saatavuuteen. Tarkoitus on edistää niin lasten häiriötöntä kehitystä, koskemattomuutta ja lasten oikeuksia kuin yleistä turvallisuutta ja järjestystä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä muutama sana rangaistusasteikosta liittyen lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon: Rangaistusasteikko lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidosta on sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Nyt ehdotetun törkeän tekemuodon asteikoksi ehdotetaan puolestaan vankeutta neljästä kuukaudesta neljään vuoteen. Törkeässä tekemuodossa sakkorangaistus ei siis ole mahdollinen, ja vakavammista törkeiksi arvioitavista teoista tuomittava vankeusrangaistus tulisi lähtökohtaisesti määrätä ehdottomana. Pidän tätä erittäin tärkeänä, sillä kyse on vakavista rikoksista, jotka kohdistuvat viattomiin lapsiin. Molemmat rikoslain muutokset ovat hyvin tervetulleita ja tärkeitä, turvaten erityisesti lasten asemaa mutta myös yleistä turvallisuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

14.57 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Tämä hallituksen esitys korjaa kaksi vakavaa epäkohtaa rikoslaissa. Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädetään törkeä tekemuoto, mikä merkitsee nykyistä ankarampia rangaistuksia esimerkiksi hyvin nuoren lapsen, lapseen kohdistuvaa väkivaltaa tai erityisen nöyryyttävää kohtelua sisältävästä materiaalista.

EU edellyttää vain vuoden enimmäisrangaistusta, mutta ministeri Leena Meren valmistelussa se nostetaan neljään vuoteen. Tämä on vahva viesti: lasten hyväksikäyttöön ei Suomessa suhtauduta välinpitämättömästi. Samalla säädetään rangaistavaksi myös raakaa väkivaltaa sisältävän kuvamateriaalin hallussapito. Ei ole hyväksyttävää, että ihmisiin tai eläimiin kohdistuvaa kärsimystä tallennetaan ja säilytetään ilman seurauksia.

Arvoisa puhemies! Tämä lakimuutos suojelee lapsia sekä antaa heille vakaan ja turvallisen lähtökohdan elämän poluille. Kiitos ministeri Leena Merelle tästä tärkeästä esityksestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

14.58 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä olevan uudistuksen tavoitteet ovat oikeansuuntaisia ja erittäinkin tarpeellisia. Kyse on ennen kaikkea lasten ja muiden uhrien suojelemisesta, ja se on lähtökohta, josta emme voi ollenkaan tinkiä. Kiitänkin ministeriä tästä hyvästä esityksestä. On erittäin perusteltua, että lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoon lisätään myös törkeä tekemuoto. Nykyisin saman tunnusmerkistön alle mahtuu tekoja, joiden vakavuus vaihtelee huomattavasti. Uusi lainsäädäntö erottaa perustason rikoksista ne tapaukset, joissa esiintyy väkivaltaa, erittäin nuoria lapsia, nöyryyttävää kohtelua tai järjestäytynyttä rikollisuutta. Viesti on hyvin selvä: kaikkein vakavimmista teoista on myös seurattava ankarampi rangaistus. Tämä antaa oikeusjärjestelmälle välineitä kohdentaa rangaistukset oikeassa suhteessa teon moitittavuuteen ja suojelee tehokkaammin lapsia.

Toinen keskeinen uudistus liittyy väkivaltamateriaalin hallussapitoon. Meidän on syytä olla huolissamme siitä, että verkossa liikkuu entistä enemmän raakaa väkivaltaa esittävää

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

materiaalia. Varsinkin lasten ja nuorten keskuudessa kiertävä väkivaltainen materiaali on erittäin huolestuttavaa. On oikein, että kaikkein raaimman väkivallan hallussapito kriminalisoidaan, kun sen ainoa tarkoitus on tuottaa ja välittää kärsimystä. Samalla on kuitenkin tärkeää, että lainsäädäntö pysyy tarkkarajaisena. On tärkeää huomioida poikkeukset, kuten tiedonvälitys, taide ja oikeudellinen todistelu, jotka eivät kuulu kriminalisoinnin piiriin. Näin vältämme sen, että rikoslain avulla kavennettaisiin perusteettomasti sananvapautta tai esimerkiksi median uutisointia konflikteista tai kriiseistä.

Arvoisa puhemies! Haluan lisäksi nostaa esiin tutkinnan ja rangaistusasteikkojen suhteen toisiinsa. Jos haluamme aidosti puuttua levitysketjuihin, poliisilla on oltava riittävät tutkintavalmiudet ja resurssit. Rangaistusasteikon on tuettava riittävien keinojen käyttöä, jotta viranomaisilla on todelliset mahdollisuudet selvittää ja katkaista rikollista toimintaa. Lainsäädännön on oltava paitsi arvopohjaisesti selkeä myös käytännön tasolla toimiva.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus vahvistaa viestiä siitä, että lasten hyväksikäyttöön ja raa'an väkivallan normalisoimiseen ei suhtauduta täällä välinpitämättömästi. Kiitos tästä esityksestä vielä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

15.01 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Harva rikos yhteiskunnassamme on yhtä kuvottavaa kuin lapsiin kohdistuva seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsiin kohdistuva väkivalta. Käsittelyssä oleva hallituksen esitys rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta liittyy aiheeseen oleellisesti, sillä lakiesitys ehdottaa, että lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekemuoto. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että rangaistukset tämentyyppisistä rikoksista ovat jatkossa entistä ankarampia. Hyvä näin, pedofiilit ovat kovemmat rangaistuksensa ansainneet.

Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että EU-minimi enimmäisrangaistukselle on vuosi, mutta ministeri Meri esittää, että Suomen laissa enimmäisrangaistus olisi jatkossa neljä vuotta. Kiristys on siis EU-tasoonkin nähden merkittävä. Törkeän tekemuodon tunnusmerkeiksi mainitaan esimerkiksi lapsen nuori ikä, lapseen kohdistuva väkivalta sekä muu nöyryyttävä kohtelu.

Samalla myös raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito tulee rangaistavaksi. Internet on tietenkin tällaista materiaalia pullollaan, eikä sitä kaikkea millään sieltä pois saa. Etsivä kyllä varmasti löytää, mutta kyllä tämä rangaistavuus ilman muuta nostaa kynnystä jakaa sitä materiaalia eteenpäin. Väkivallalla mässäilevän sisällön päätyminen lasten silmille tapahtuu nykyiselläänkin aivan liian helposti. Tähän ongelmaan yritetään nyt puuttua, sillä raa'an väkivallan näkeminen ei ole hyväksi lasten kehitykselle. Se voi pahimmillaan olla jopa traumatisoivaa. Pahimmassa tapauksessa materiaalista voi saada vääränlaisia vaikutteita, mikä johtaa tekojen lisääntymiseen.

Arvoisa puhemies! Lakimuutos ei koske esimerkiksi kauhuelokuvia tai vastaavia, vaan kysymys on esimerkiksi aitojen teloitusten kuvaamisesta. Takavuosina netissä liikkui Isisin kuva- ja videomateriaalia teloituksista, samoin Ukrainan sodan alkuhetkinä kuvamateriaalia sodasta oli jopa TikTokissa, kun ukrainalaiset kuvasivat ohimenevää sotakalustoa. Sellainen ahdisti varmasti aikuistakin. Toki materiaalia voidaan tarvita sotarikosten todistamiseen tai vastaavaan yhteiskunnalliseen merkitykseen, mutta lasten silmille ne eivät sovi. Tämäkin on esityksessä huomioitu.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Ajattelen itse, että lapsia ei voi koskaan suojella liikaa. Rikostutkinnassa joutui usein toteamaan, miten paljon pahuutta maailmassa onkaan. Työkseen raa'an materiaalin kanssa tekemisiin joutuva aikuinenkin joutuu usein ottamaan vastaan terapeutista keskustelua pitääkseen päänsä kunnossa.

Lopuksi tahdon kiittää ministeri Merta ja koko hallitusta tästä hyvästä esityksestä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.05 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan todella iljettävän rikollisuuden kanssa tekemisissä, kun on kysymys lapsiin kohdistuvista toimista. Katsoin täällä lain perusteluissa olevaa tekstiä, jossa on näistä rikosepäilyistä. Niitä on Tilastokeskus selvittänyt ja niitä on käyty läpi, ja nämä rikosepäilyt ovat nousseet vuodesta 2014 vuoteen 23 noin kuusiin—seitsemänkertaiseksi, ja se kuvaa sitä huolestuttavaa kehitystä. Tämä ei ole yksinomaan sitä, että tämä olisi suora seuraus siitä, että näitä rangaistuksia tulisi samassa suhteessa lisää. Tässä on tapahtunut myös toinen hyvä puoli, jonka ehkä tämä kriminalisoinnin vahvistaminen tekee, se, että nämä verkkosivujen ylläpitäjät myöskin ovat tästä nyt sitten tavallaan vastuussa, ja he ovat olleet näitten toimien kanssa enempi tekemisissä ja yrittävät estää näitten leviämistä. Tämä laki, joka tässä nyt kriminalisointia vahvistaa, toivottavasti vaikuttaa myöskin näitten ylläpitäjien toimenpiteisiin.

Sitten tämä somemaailma koko ajan kehittyy ja kynnys saada näitä vaikutteita, tällaisia iljettäviä videoita ja kuvia lasten näkyville, vaan madaltuu, ja se on valitettavaa. Sillä on vaikutus ilman muuta lasten kehitykseen.

On erittäin hyvä, rouva puhemies, että täällä on erittäin laaja yksimielisyys siitä, että tämäntyyppistä rikollisuutta pitää torjua monella eri keinolla. Tämä kriminalisoinnin vahvistaminen ja nostaminen on osaltaan ennaltaehkäisyä siinä, että näitä ei tapahtuisi. Siinä mielessä tämä lakiesitys tukee tätä työtä, jota tehdään monella rintamalla, että tätä iljettävää rikollisuutta ei esiintyisi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

15.07 Ville Merinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Meri, täytyy antaa positiivista palautetta tästä laista. Paljon on puhuttu lapsipornosta ja sen levittämisestä, mutta minä haluaisin keskittyä erityisesti väkivaltaisen materiaalin levittämiseen ja hallussapitoon. Itse olen paljon tuolla nuorten somessa pyörinyt, vuosikausia, ja minä olen huomannut, että nuorilla ei ole ollut ehkä semmoista ymmärrystä, että joidenkin tosi väkivaltaisten videoiden hallussa pitämisessä ja levittämisessä somealustoilla olisi hirveämmin mitään haitallista, ja he ovat ottaneet ruudunkaappauksia nöyryyttämisestä.

Ja ehkä viimeisin, mikä minulla on mielessä, on se, että kun oli tämä Pirkkalan kouluisku, niin tosi moni levitti niitä videoita. Se alustakin yritti poistaa niitä videoita, mutta nämä nuoret olivat tallentaneet omaa ruutuaan ja sitten laittoivat niitä uudelleen ja uudelleen. Ja se sitten jotenkin oli... Ei tule edes semmoinen olo, että tekisi mieli syyttää niitä nuoria.

Mutta ehkä semmoinen lisäjuttu tähän: nyt kun tämmöinen laki tulee, niin olisiko meidän mahdollista saada jonkinlainen kampanja aikaiseksi tai olisiko ministerillä vaikka antaa medialle joku haastattelu, missä korostettaisiin sitä, että varsinkin nuoret aikuiset ymmärtäisivät, että on haitallista pitää niitä videoita itsellään? Jotenkin minusta tuntuu, että

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

semmoinen käsitys ei ole yleisesti tarpeeksi ajettu. Eli tällainen toive on vielä tähän päälle, että jos sitten aikanaan, kun tämä laki vahvistetaan, jotain vähän isompaa tiedottamista voisi saada siitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

15.09 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys rikoslain muuttamiseksi. Raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädetään käsittelyssä olevalla esityksellä rangaistavaksi ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekemuoto, jonka säätäminen ankaroittaa lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon rangaistuksia. Tämä on erittäin tärkeä ja toivottu lakiuudistus.

Esimerkkejä raaoista väkivaltavideoista ovat erilaiset teloitusvideot, ampumiset ja niin edelleen. Kyse on käytännössä aina henkeen ja terveyteen kohdistuvasta rikoksesta. Lisäksi myös eläimiin kohdistuneet raat väkivaltateot ovat jatkossa rangaistavia. Eläimiin kohdistuneita väkivallanteoja on esiintynyt muun muassa kostotoimina vaikeissa avioerotilanteissa.

Arvoisa puhemies! Älypuhelin on laite, josta myös nuoret löytävät järkyttävää sisältöä. Nuoret kuvaavat kännyköillä muun muassa järjestettyjä tappeluja, joissa lyödään ja potkitaan, jopa maassa makaavaa, sekä nöyryytysvideoita, joissa uhkaillaan väkivallalla, ellei uhri tee niin kuin käsketään. Näiden tekojen uhrina on usein muutoinkin koulukiusattu nuori. Tämän lisäksi nuoret näkevät somen kautta K18-aikuisviihdettä ja aikuisiakin järkyttäviä sotavideoita, esimerkiksi Ukrainan sodan karneuksia. Nämä järkyttävät ja traumatisoivat paitsi lapsia ja nuoria myös aikuisia.

Poliisityöni kautta koulupoliisina olen nähnyt melkoisen kirjon, mille kaikelle koululaiset altistuvat sosiaalisen median kautta. Tällä hallituksen esityksellä paikataan nyt erittäin tärkeä aukko rikoslaissa. Haluan nostaa esiin myös vanhempien huolen, joka nousee esiin, kun somessa kiertää jokin järkyttävä video tai uutisissa on erityisen raasta väkivaltatapauksesta tietoa, joka sittemmin on videoitu ja video leviää somessa. Uskon, että tämän lain avulla näiden videoiden leviämistä saadaan vähennettyä, kun tämä laki tulee kansalaisten tietoisuuteen.

Arvoisa puhemies! Suomessa rikoksista tuomitut pääsevät aivan liian pienillä tuomioilla, erityisesti henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista. Tällä lailla puututaan lapsiporno-ongelmaan, joka on kaikessa kauheudessaan todellinen ongelma. Lapsipornon hallussapitoon tulevan enimmäisrangaistuksen pituus on neljä vuotta vankeutta. Toivon myös, että Suomen oikeuslaitoksessa alettaisiin rohkeammin määrätä rangaistuksia myös asteikon loppupäästä.

Arvoisa puhemies! Tämän lain avulla Suomi suojelee lapsiaan ja torjuu erittäin häiriintynyttä ja vakavaa rikollisuutta. Iso kiitos, oikeusministeri Leena Meri, tästä tärkeästä rikoslain tiukennuksesta. Tämä on merkittävä uudistus. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

15.12 Juho Eerola ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitos tosiaan, ministeri Meri. Oikeastaan kaikki se, mitä ajattelin tuossa noin viiden minuutin mittaisessa puheessani tästä asiasta sanoa, on tässä aiemmissa puheenvuoroissa tullut jo esille. En näe tarpeelliseksi

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

sitä käydä toistamaan, niin saadaan viimeinenkin puheenvuoro tästä asiasta nyt sitten aika-
taulun puitteissa pidettyä.

Mutta sen haluan kuitenkin sanoa ja alleviivata vielä, että näille pedofiileille ja muille
väkivaltamateriaalin hamstraajille tässä tulee nyt hyvin selkeä ja tärkeä viesti, eli jatkossa
tämä voi Suomessa aiheuttaa sen, että tästä tulee neljä vuotta vankeutta. Tämä on erittäin
hienoa minun mielestäni, että tosiaan, kun EU vaatisi sitä, että pitäisi olla vuoden vankeus,
me ollaan näin rohkeita ja mennään tässä asiassa pitkälle eteenpäin.

Tämän haluan nostaa myös, mitä edustaja Merinen tuossa aikaisemmin sanoi, että vaika
tämä nyt tulee kielletyksi, niin pitäisi myöskin tiedottaa nuorisoa siitä, että yleensäkin
tämäntyyppisen materiaalin hallussapito ja se, että sitä on puhelimesta, on myös omalle
terveydelle, omalle mielenterveydelle, hirmuisen vahingollista ja vaarallista. Kun tästä ei
ehkä ole tarpeeksi vielä tämän keskustelun yhteydessä puhuttu, niin sanottakoon se nyt lo-
puksi vielä tähän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

15.14 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitos edustaja Eerolalle ai-
van loistavasta ja tiiviistä puheenvuorosta. Käsittelyssä on siis hallituksen esitys, jolla puu-
tutaan kahteen äärimmäisen vakavaan ilmiöön: raa'an väkivaltakuvamateriaalin hallussa-
pitoon sekä lapsipornon hallussapidon törkeään tekemuotoon.

Me kaikki tiedämme, että netti ja sosiaalinen media ovat mahdollistaneet raa'an materi-
aalin levittämisen liiankin helposti. Netissä leviää videoita ja kuvia, joissa ihmisiä tai eläi-
miä kidutetaan, pahoinpidellään tai jopa surmatain vain sen vuoksi, että teko voidaan ku-
vata ja levittää. Tällaisella sisällöllä ei ole mitään tekemistä sananvapauden tai ilmaisuva-
pauuden kanssa. Se on yksinkertaisesti sairasta. Se on raakaa väkivallan ihannoitua, ja se on
myrkkyä erityisesti lapsille ja nuorille, jotka joutuvat altistumaan tämänkaltaiselle sisällöl-
le. Asiantuntijatkin ovat varoittaneet tämänkaltaisen sisällön seurauksista. Väkivaltaisten
videoiden katselu voi aiheuttaa lapsille pelkoa, univaikeuksia, ahdistusta ja jopa lisätä vä-
kivaltaista käyttäytymistä. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että raakaa väkivaltaa esittävän
kuvamateriaalin hallussapito säädetään rangaistavaksi.

On hyvä muistuttaa, että tällä hetkellä väkivaltakuvien levittäminen on jo rangaistavaa,
mutta hallussapito sen sijaan ei ole. Onkin hyvin epä johdonmukaista, että esimerkiksi lasta
seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito on kriminalisoitu, mutta pieniin lapsiin kohdis-
tuvaa raakaa väkivaltaa sisältävien kuvien hallussapito ei ole. Nyt tämä asia onneksi kor-
jataan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää, että lapsipornon hallussapidolle säädetään tör-
keä tekemuoto. Tämä tarkoittaisi siis sitä, että erityisen vakavissa tapauksissa, esimerkiksi
silloin, kun materiaali esittää hyvin nuorta lasta, lapsen kohdistetaan väkivaltaa tai lasta
nöyrytetään, rangaistuksia voidaan koventaa. Enimmäisrangaistus olisi jatkossa neljä
vuotta vankeutta. Tämä esitys on selkeä viesti: lapsiin kohdistuva hyväksikäyttö on yhteis-
kunnassamme äärimmäisen vakava rikos, josta aiheutuu ankaria seuraamuksia.

Tämä lakimuutos suojaa erityisesti lapsia. Se puolustaa lasten oikeutta koskemattomu-
uteen, turvalliseen kasvuun ja kehitykseen. Lisäksi se antaa viranomaisille paremmat työka-
lut puuttua rikollisiin ja haitallisiin ilmiöihin, jotka leviävät teknologian ja netin myötä yhä
laajemmalle maailmassa. Päättäjinä meistä jokainen on vastuussa siitä, että teemme pää-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

töksiä, joilla pyrimme suojelemaan lapsia. Ilmapiirin on oltava selkeä. Rikoksista seuraavat kovat rangaistukset, ja pedofiilit ja väkivallan ihannoijat kuuluvat linnaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakimuutoksen ydin on hyvin yksinkertainen: suojelemme lapsia väkivaltaiselta sisällöltä ja hyväksikäytöltä. Tämä on askel kohti turvallisempaa suomalaista yhteiskuntaa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida? — Olkaa hyvä.

15.17 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos kaikille oikein hyvistä puheenvuoroista. Meidän on helppo yhtyä siihen, että meidän tulee suojella lapsia. Tämä koskee myös aikuisia koskevaa raakaa väkivaltaa, murhia, ja myös eläimiin kohdistuvaa väkivaltaa. Erittäin hyviä puheenvuoroja, ja hauska huomata, että meillä on tällaisia yhteisiäkin aiheita.

Meillä on oikeusministeriössä paljon vireillä tällaisia niin sanottuja lain aukkoja, niin kuin tämäkin on ollut. Jos ajatellaan sitä, että raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin levittäminen on ollut kriminalisoitua mutta se itse hallussapito ei ole ollut, niin niissä on ollut paljon ristiriitaa. Toki tietysti tämä törkeä tekemuoto tuo siihen sen, että voidaan määrittää myös ehdotonta vankeutta, kun rangaistuksen yläraja on sen yli kaksi vuotta.

Mutta toisin esille muutamia täsmennyksiä tai nostoja siitä, että tämä säännöksessä tarkoitettu raaka väkivalta on hyvin semmoista sadistista pahoinpitelyä, kiduttamista, silpomista, ja se voi kohdistua ihmiseen tai eläimeen. Nimenomaan hallitusneuvotteluissa ja keskusteluissa olen halunnut itsekin ministeriössä tuoda esille tämän, että kuvataan myös eläimiin kohdistuvaa raakaa väkivaltaa — siis aivan järkyttävää, revitään suurin piirtein jalkaa irti ja sitten naureskellaan sille, ja vahingoittamistarkoituksessa. Elikkä tässä suojataan nimenomaan puolustuskyvyttömiä raa'alta väkivallalta.

Ja kuten toitte esille, niin kyllä se on niin, että meidän pitäisi yhteiskunnassa keskustella myöskin siitä, mille materiaalille erityisesti lapsia altistetaan. Siihenhän tuntuu, ja ei ole sitten ihme, jos on huonovointisuutta ja yöunet menevät. Minä sanon, että jos minä näen oikein raakaa väkivaltaa, jota ihmisiä tai eläimiä kohtaan tehdään, niin minulla kyllä menee yöunet. Että en voi kuvitellakaan, mitä se tekee pienelle lapselle. Itse olen viettänyt onneksi nuoruuteni siellä 60—70-luvun maailmassa. Ei ollut vielä internetin ihmeellistä maailmaa, ja ehkä voi olla, että osalta hyvin vahingollista materiaalia säästyin sen takia.

Sitten muistuttaisin siitä, että me ollaan alettu muutenkin suhtautumaan tähän kuvaamiseen tiukemmin ja huomioimaan se nykymaailmassa. Meillähan tuli voimaan nyt kesällä nöyryyttävä tekotapa koventamisperusteena. Jos väkivallan yhteydessä, esimerkiksi pahoinpitelyn yhteydessä, kuvataan, niin se saattaa olla koventamisperuste, koska se on osa sitä nöyryyttävää tekotapaa. Elikkä me joudutaan nyt jatkuvasti ottamaan huomioon lainsäädännössä nämä muutokset.

Sitten on hyvä muistaa, että tietysti tällaisen materiaalin katselu ei ole edelleenkään rangaistavaa. Sen takia on hyvä, että muistutetaan jokaista ihmistä, että ei näitä kannata katsoa, ellei halua olla yksi osakäyttäjä. Toki sitten on tietty tiedonvälitys, reaali maailma ja tietoisuus siitä, mitä tapahtuu. Se on sitten toinen asia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain ja holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.20 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä edunvalvontalainsäädäntöä koskeva esitys perustuu hallitusohjelman kirjauksiin siitä, että olemme tunnistaneeet lainsäädännön päivitystarpeita niin holhoustoimilaissa kuin edunvalvontavaltuutusta koskevassa laissa. Hankkeen taustalla on tietysti myös se, että väestö ikääntyy ja asioiden hoitamiseen tarvitaan useammin muita ihmisiä, joko omaisia tai viranomaisedunvalvontaa tai valtakirjalla hoidettavaa asioiden hoitoa. Apua asioiden hoitamiseen tarvitaan yhä useammin, ja sen vuoksi on tärkeää, että nämä säädökset ja lainsäädäntömme ovat ajan tasalla. Monista näistä on saatu matkan varrella kokemusta, ja niitä muutetaan järkevämpäänkin suuntaan.

Tämä esitys koskee nimenomaan holhoustoimilain mukaista edunvalvontaa, joka on useimmiten virkamiesvetoista, ja myös edunvalvontavaltuutusta, joka tuli vuonna 2007 mahdolliseksi, jossa henkilö itse laatii valtakirjan ja antaa ohjeistusta lain reunaehtoja noudattaen, mitä valtuutettu voi hänen puolestaan tehdä, mikäli hän menettää kykynsä itse hoitaa taloudellisia tai henkilöä koskevia asioitaan. Tästä valtakirjasta on tullut erittäin suosittu ja toimiva keino järjestää asioiden hoito tulevaisuuden varalle, koska silloin voi valita itse luotettavan henkilön tai sijaisen, ei tarvitse niin sanotusti viranomaisen kanssa hoitaa asioita, ja monille se on ollut erittäin hyvä tapa. Näitä valtuutuksia onkin voimassa jo yli 20 000.

Olemme käyneet tätä lainsäädäntöä ministeriössä läpi, ja tässä on ollut laajempi työryhmä. Tässä on tarpeen tehdä muutoksia, ja näitä tässä esitetään. Tässä on tarkoituksena helpottaa edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun, joka on siis tuo valtakirjalla toimiva henkilö, tehtävien hoitamista. Niitä selkeytetään ja puretaan turhaa sääntelyä siltä osin kuin se on mahdollista ja samalla kevennetään edunvalvojia valvovan holhousviranomaisen hallinnollista taakkaa, joka on nykyisin tietysti Digi- ja väestötietovirastossa toimiva yksikkö. Ja kun muistetaan, että edunvalvontalainsäädännön nimenomaisena tarkoituksena on heikossa asemassa olevien henkilöiden suojaaminen, lainmuutoksissa on huolehdittu tarkasti myös siitä, ettemme heikennä näiden ihmisten oikeusturvaa sujuvoittamisen tai muun syyn vuoksi.

Edunvalvontavaltuutusta koskevasta laista pidän erityisesti tärkeänä sitä ehdotusta, jonka mukaan valtuutettu voi jatkossa myydä kiinteistön tai tehdä kiinteistöön liittyviä oikeustoimia suoraan tuon valtakirjan nojalla, jollei valtuuttaja ole sitä rajoittanut. Valtuuttajahan voi myös rajoittaa hyvinkin yksityiskohtaisilla määräyksillä valtuutetun toimintaa.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Nykyisin tämä on siten, että ne edellyttävät erityistä mainintaa edunvalvontavaltakirjassa, ja kun moni asuu kiinteistössä tai asunto-osakeyhtiössä, niin he eivät ole osanneet tehdä tällaista eroa, ja siitä on aiheutunut sitten hankaluuksia, kun on pitänyt hakea vielä erillinen tämmöinen viranomaisvetoinen edunvalvoja. Se on koettu hyvin byrokraattiseksi, ja se hidastaa asioiden hoitoa. Tästä syystä tuota pykälää on tarkoitus muuttaa, ja toki se koskee vain voimaantulon jälkeen tehtyjä valtuutuksia.

Toinen käytännön kannalta merkittävä muutosehdotus liittyy edunvalvontavaltakirjassa yksilöityjen vähäisten lahjojen antamiseen. Ongelma on monesti se, että tuo valtuutetuksi määrätty, vaikkapa tytär äidillensä esim., ei voi antaa valtuuttajan toivomia syntymäpäivalahjoja esimerkiksi lapsenlapsille. Tässä tämä esteellisyys johtuu lähisukulaisuudesta, ja tässä nyt ehdotetaan, että jos valtakirjassa yksilöidään, että voi antaa vähäisiä lahjoja — tietysti ei voi itsellensä antaa, mutta esimerkiksi lapsenlapsille — niin silloin näin voisi toimia. Tämä on käytännönläheinen. Totta kai isovanhempi, jolla on varoja siihen, on halunnut jatkaa sitä menettelyä, että annetaan jouluna vaikka 50 euroa. Tämä ei oikein ole ollut mahdollista, ja tämä on aiheuttanut käytännölle vieraita tilanteita.

No, kuten sanoin, Digi- ja väestötietovirasto toimii holhousviranomaisena, joka valvoo edunvalvojan toimintaa myös ennakolla, lupasääntelyllä, ja sitten jälkikäteen annetaan vuositilejä. Myös tähän niin sanottuun perinteiseen edunvalvontaan, joka on hyvin viranomaispainotteista, ehdotetaan muutoksia holhoustoimilakiin, ja ne kohdistuvat ennen kaikkea näihin lupiin, mitä lupia pitää etukäteen hakea päämiehen puolesta tehtäviin oikeustoimiin. Niihin ehdotetaan muutoksia, joilla lupavaatimuksia täsmennetään ja osin myös poistetaan. Yhtenä esimerkkinä on se, että jatkossa edunvalvoja ei tarvitse päämiehen puolesta lupaa, kun hän tekee esimerkiksi puukaupat. Holhousviranomainen voi tietysti pyytää metsänhoitosuunnitelmaa, jos päämiehellä on merkittävä omaisuus, mutta holhoustoimilaissa on muutenkin hyvin tarkat säädökset siitä, että edunvalvojan tulee hoitaa päämiehensä asioita huolellisesti ja hänen taloudellisia etujaan valvoen, ja esimerkiksi puukaupoissa on koettu, että siinä valvontaviranomaisen tehtävä on ollut lähinnä katsella kauppahintaa hyvin monenlaisista arviolausunnoista, ja tämä on jätetty nyt sitten pois näistä erityistä lupaa edellyttävistä oikeustoimista. Toki se ei estä sitä, että maistraatti voi aina valvonnassaan pyytää lisäselvityksiä edunvalvojalta sitten vuositilin yhteydessä tai muutoinkin.

Holhoustoimilaki koskee myös alaikäisen lapsen edunvalvojia siltä osin, kun lapsilla on tietty määrä omaisuutta. Lapsen vanhemmat ovat tietysti edunvalvojia, jotka hoitavat taloutta, ja heidän kannaltaan merkityksellinen ehdotus tässä on se, että tämän varallisuusrajan, jolla nykyisin merkitään holhousasioiden rekisteriin nämä edunvalvojahuoltajat, jotka joutuvat antamaan sitten jatkossa vuositilejä, summa nousee 20 000 eurosta 30 000:een. Tämä perustuu rahanarvon muutokseen. On koettu, että on kevyempi menettely, jos se rahanarvoa vastaisi, eikä tulisi turhaa hallinnollista taakkaa. Toki, jos tulee maistraatin — tai ei maistraatin, nythän minä puhun vanhoista ajoista — Digi- ja väestötietoviraston tietoon, että huoltajat/edunvalvojat ovat käyttäneet väärin tai on jotain epäilyksiä väärinkäytöksistä, niin siellä kyllä on lasten vanhempia, jotka pienemmälläkin summalla sitten ovat valvottavana, jotta maistraatti — Digi- ja väestötietovirasto — voi valvoa sitä, että huoltajat hoitavat asioita asianmukaisesti.

On tärkeää, että edunvalvojat ja valtuutetut pystyvät hoitamaan asioita myös päämiehensä puolesta sähköisissä palveluissa — niistäkin puhuttiin tänään — ja esimerkiksi veroilmoituksen tekeminen verkossa on ollut mahdollista jo viime vuodesta lähtien. Tästä on

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

ollut keskustelua. Mutta terveydenhoitoon liittyviä asioita ei voi vielä hoitaa sähköisissä palveluissa. Asia on tiedostettu, ja meillä onkin tänä syksynä alkamassa yhdessä valtiovarainministeriön kanssa jatkohanke, jossa pohdimme puolesta asiointia, ja tulemme saattamaan tätä ajan tasaisesti vielä tällä hallituskaudella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten menemme keskusteluun. Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.29 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Nyt käsittelyssä oleva asia koskee edunvalvontavaltuutuksesta ja holhoustoimesta annettujen lakien ajantasaistamista. Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa edunvalvonnan ja edunvalvontavaltuutuksen käytäntöjä samalla, kun turvataan yksilön oikeudet ja asioiden hoidon turvallisuus. Uudistus vahvistaa yksilön oikeutta itse päättää omien asioidensa hoitamisesta tulevaisuudessa, mikä on keskeinen osa itsemääräämisoikeutta ja yksilönvapautta. Edunvalvontavaltuutus tarjoaa joustavan ja kevyemmän tavan huolehtia omista asioista verrattuna perinteiseen edunvalvontaan. Se perustuu valtuuttajan ja valtuutetun väliseen luottamukseen, ja valtuuttaja voi itse määritellä, miten valtuutetun tulee toimia ja miten tämän toimintaa valvotaan.

Lakiesityksessä ehdotetaan useita käytännön helpotuksia. Esimerkiksi valtuutettu voisi antaa tavanomaisia ja taloudellisesti vähäisiä lahjoja päämiehen puolesta ilman esteellisyysäännösten soveltamista. Tämä tekee arjen asioiden hoitamisesta joustavampaa. Lisäksi sääntely kiinteistöihin liittyvissä oikeustoimissa selkiytyy ja valtuutetun esteellisyysäännöksiä supistetaan tarpeettomien rajoitusten poistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Esitys myös nostaa rekisteröintirajoja alaikäisten edunvalvonnassa, mikä vähentää turhaa hallinnollista työtä holhousviranomaisilta ja tekee järjestelmästä joustavamman. Holhoustoimen lupavaatimuksia tarkennetaan ja poistetaan tietyissä tilanteissa, kuten metsän myyntiin liittyvissä puukaupoissa tai kuolinpesän yhteishallintoon liittyvissä sopimuksissa. Näillä muutoksilla vähennetään byrokratiaa mutta turvataan edelleen päämiehen oikeudet ja omaisuus.

Uudistus edistää yksilön itsenäisyyttä ja mahdollistaa henkilökohtaisen päätösvallan säilyttämisen myös tilanteissa, joissa oma toimintakyky heikkenee. Samalla laki selkeyttää valtuutetun ja edunvalvojan rooleja, vähentää hallinnollista taakkaa ja mahdollistaa joustavamman, valtuuttajan tahdon mukaisen asioiden hoidon.

Kiitän ministeri Leena Merta huolellisesta valmistelusta ja siitä, että tässä esityksessä on onnistuttu tasapainottamaan yksilön oikeudet, turvallisuus ja viranomaisten tarpeet. Toivon, että uudistus saadaan voimaan mahdollisimman pian, jotta jokaisella suomalaisella on selkeä ja turvallinen tapa huolehtia omista asioistaan myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

15.32 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa rouva ministeri! Nyt on kerran-kin täällä esityslistalla eduskunnassa asia, josta luulisi itsenikin jotain ainakin periaatteen tasolla tietävän, koska olen tänä vuonna joutunut näitten edunvalvonta-asioitten kanssa työskentelemään. Tämä nyt käsittelyssä oleva esitys ikään kuin saattaa ajan tasalle, päivittää edunvalvontavaltuutuksen ja holhoustoimen sääntelyä sillä viisiin, että päämiehen tah- to toteutuu aiempaa sujuvammin ja läheisten työ helpottuu sekä myöskin, niin kuin aina ta-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

voitteena on, byrokratia kevenee. Tämä on käytännön parannus kymmenilletuhansille suomalaisille perheille ja sitten myöskin tämän Digi- ja väestötietoviraston eli entisen maistraatin arkeen ja työhön.

Ensinnäkin tämmöiset tavanomaiset ja vähäiset lahjat, niin kuin ministerikin tuossa äsken kertoi, voidaan jatkossa antaa, jos ne on valtakirjassa yksilöity, myös silloin, kun valtuutettu olisi muuten ollut esteellinen. Tämä ratkaisee toistuvan inhimillisen tilanteen, just niin kuin kuvattiin äsken, että syntymäpäivalahjojen ja joululahjojen ja tämän tämmöisten kohdalla ei mihinkään muotovirheisiin sitten kaaduta.

Toisekseen sitten näihin kiinteistötoimiin ei enää vaadita erillistä määräystä, kun valtuutettu voi toimia suoraan valtuutuksen nojalla, ellei valtuuttaja ole valtakirjassa sitten toisin määrännyt. Tämä ehkäisee sellaiset turhat edunvalvontamääräykset ja lupakierteet, ja silti valtuuttajalla säilyy oikeus rajata. Tätä uutta sovelletaan vain uusiin valtuuksiin, mikä on sitten selkeää ja ennakoivaa.

Kolmannekseen, kun tälle valtuutetulle joudutaan määräämään tilapäinen edunvalvoja, esim. jonkun tällaisen esteellisyyskeissin vuoksi, niin hänen toimintaansa ohjaa valtuutuslaki, jotta valtuuttajan tahto säilyy aina tämän asian keskiössä. Tämä on johdonmukainen ja päämiehen edun mukainen linjaus ainakin omasta mielestäni.

Esteellisyttä kevennetään jatkossa, eli pelkkä suhde vanhemman sisarukseen ei enää estä näitten asiointien hoitoa. Tavoite on mielestäni järkevä, ja sillä vältetään sitten tämä ylijääviys ja tämmöiset turhat hakemukset, kuitenkin päämiehen etua tässäkin millään lailla vaarantamatta.

Sitten alaikäisten osalta varallisuusrajat nostetaan, ja tämänkin ministeri oikeasti jo kuvasikin, mutta kerrataan vielä, että rekisteröinti 30 000 euroon ja poistaminen 20 000:een. Tämä on nimenomaan siitä rahanarvon muutoksesta ja keventää perheiden taakkaa ja samalla myöskin suojaa edelleen tätä lasta.

Tämä lupasääntely, mikä tässä nyt ajantasaistetaan, tarkoittaa sitä, että luovutaan luvasta elinkeinon harjoittamisessa päämiehen lukuun tai kuolinpesän yhteishallinnassa ja sitten näissä puukaupoissa ja maa-aineksissa.

Laina täsmennetään koskemaan uusia rahalainoja. Sijoittamiseen tuodaan myöskin tarvittaessa semmoinen puitelupa. Yhteinen nimittäjä tässä on päämiehen edun turvaaminen ja hallinnollisen taakan vähentäminen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys, niin kuin lähestulkoon kaikki hallituksen esitykset, tuo arkijärkeä lakiin eli vähemmän leimoja, enemmän luottamusta. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

15.36 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän päivän uutisten pääuutinen kello kahdeksan uutislähetyksessä ja kello yhdeksän uutislähetyksessä käsitteli edunvalvontasioita. Katsoin, mitä Ylen kirjallisessa versiossa samasta uutisesta kerrottiin, ja en siteeraa sitä sen laajemmin, mutta otsikko on ”Tytär menetti mahdollisuuden valvoa äitinsä hoivaa — syynä kohtalokas moka edunvalvontavaltuutuksessa”. Tämän uutisen pääsisältö oli se, että siinä kerrottiin, että Digi- ja valvontavirasto hylkää tai jättää vahvistamatta noin neljäsosan kaikista niistä valtuutusasiakirjoista, ja syyt ovat hyvin yksinkertaisia: Joko se on tehty liian aikaisin, eli ihmiset eivät ole ymmärtäneet tehdessään sitä edunvalvontavaltuutusta, että vielä ei ole sen vahvistamisen aika. Toinen puoli hylkäämisiä johtuu puutteis-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

ta niissä asiakirjoissa. Esimerkiksi Ylen uutisessa kerrottiin, että todistajat ovat saattaneet olla lähisukulaisia, mikä ei tietenkään ole mahdollista.

Mutta sitten tuli esille tämä asia, josta nyt tuo otsikkokin oli tehty, ja se liittyi tilanteeseen, jossa oli hyvin huolellisesti laadittu tämä edunvalvontavaltuutus mutta ei oltu sillä tavalla tehty siitä täysin kattavaa, että se olisi koskenut myös valvottavan hoitoon liittyviä sairaskertomus- tai potilasasiakirjamerkintöjä, ja kun sitten tämä hoivayksikköön joutunut valvonnanalainen henkilö, jolle tämä edunvalvonta oli olemassa jo, oli saanut äkillisen sairaskohtauksen ja kun ei erikseen oltu mainittu tähän liittyvää valtuutusta, niin nyt sitten valtuutettuna oleva henkilö, tässä tapauksessa tytär, ei pääse tarkastelemaan näitä äitinsä sairaskertomusmerkintöjä.

No, otin tämän esimerkin nyt vain siksi esille, että nyt käsittelemme tätä edunvalvontavaltuutusasiaa. Kuten täällä eräät muutkin kollegat ovat sanoneet, nämä ovat tulleet sillä tavalla tutuiksi itselleni lähiomaiseni takia: teimme puolisoni kanssa kaksi kolme vuotta sitten tällaisen valtuutuksen, ja olen huomannut, että vaikka tässä on lääkärin koulutus itsellä, niin eivät nämä ole helppoja asioita. Sen takia huolestuin tänään jo siinä meidän ensimmäisessä asiassa, joka oli tämä DVV eli tämän viraston digiasioden käsittelyn lisääminen ja ikään kuin suoran kansalaispalautteen vähentäminen. Nämä ovat oikeasti vaikeita asioita. Esimerkiksi tässä tapauksessa, johon tässä äsken viittasin, kerrottiin, että Pirkanmaan hyvinvointialue käyttää ihan itse keksimäänsä käsitettä ”laaja edunvalvontavaltuutus”, joka ei ole virallinen juridinen termi, mutta joka kattaa myös nämä hoivakysymykset.

Eli minun viestini tässä lähetekeskustelussa, josta nyt on kysymys, ei ole esitellä niin kuin uudelleen tätä lakia, jonka ministeri erinomaisesti esitteli, vaan että nyt täytyy kiinnittää kaikkiin niihin puutteisiin huomiota, joita käytännön elämässä liittyy näihin asioihin, [Puhemies koputtaa] koska nämä eivät ole helppoja asioita. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.40 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindén aloitti juuri sellaisella asialla, mitä itse tässä edunvalvontavaltakirjakysymyksen osalta myöskin mietin. Kun tätä lainsäädäntöä nyt tässä päivitetään, jos näin voi sanoa, ja laitetaan sitä ajan tasalle ja korotetaan tiettyjä rajoja ja tehdään käytännönläheisemmäksi, mikä on hyvä asia, niin tässä on kuitenkin erittäin periaatteellisesta ja isosta asiasta kysymys, kun tehdään tällainen edunvalvontavaltakirja, jossa valtuutetaan joku henkilö toimimaan puolesta, kun itse ei enää kykene. Tässä on kysymys valtavan isosta luottamuksen osoituksesta ja myöskin erittäin herkästä asiasta, jos ajatellaan, kuinka perhepiirissä tai muualla sitä varallisuutta ja muita asioita hoidetaan. Tekohetkellä, kun tätä valtakirjaa tehdään, tulee mieleen sama iso kysymys: kuinka nämä osataan tehdä niin laveasti, että se, joka on saanut valtuutuksen, saa tehdä niitä asioita tämän henkilön puolesta, joka on valtuuttanut? Tämä kysymys tuli esiin myös tämän päivän uutisessa, ja siinä mielessä ehkä meidän pitäisi miettiä, mitä me voimme tehdä, että tieto leviää paremmin. Tässä puhutaan kuitenkin kymmenistä tuhansista sopimuksista eli valtavasta määrästä asioita, ja nyt kun näitä siirretään valtakirjalla entistä enemmän, niin tämä olisi aika tärkeää hoitaa.

Nämä uudistukset, mitkä liittyvät kiinteistöihin ja näihin pieniin lahjoihin ja muihin, ovat ihan järkeviä muutoksia, ja kokonaisuudessaan tämä ajan tasalla pitäminen on meidän tehtävä, ja tässä on hyviä ehdotuksia siihen. Mutta miten varmistetaan, että silloin, kun

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

se allekirjoitus tehdään, että nyt luovutan tämän, se tehdään oikea-aikaisesti ja oikealla sisällöllä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Meri.

15.42 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Olisin tuossa valiokunnan puheenjohtaja Eerolaa kiittänyt hyvästä tiivistyksestä, mutta hän lähti jo työn touhuun. — Mitä tulee tuohon edunvalvontavaltuutuksen kirjoittamiseen ja ajankohtaan, niin sen hän voi tietysti tehdä milloin tahansa, ja se tulee voimaan vasta silloin kun henkilö menettää sen toimintakyvyn. Tietysti tässä laissahan on säädetty vain siitä, että on valtuuttamistarkoitus. Tämä on kyllä hyvin paljon tiedottamiskysymys, ja ehkä toivoisin, että meillä olisi tulevaisuudessa vaikkapa sähköinen edunvalvontavaltuutus, joka kysyisi erikseen nämä kysymykset, koska taloudellisten asioiden hoitamisen luovuttaminen on kuitenkin paljon pienempi asia — no, voi siinäkin ongelmia tulla — mutta se henkilöä koskeva on niin hyvin henkilökohtainen, se on terveydestä päättäminen, se on terveystiedoista päättäminen, hyvin henkilökohtaisista asioista, ja se on ajateltu niin, että pitää oikeasti olla ymmärrys siitä, että minä luovutan tahtoni niin sanotusti sinun takataskuusi. Toki niin päämiehellä kuin valtuuttajallakin säilyy oma toimintakelpoisuus sen mukaan, miten hän on oikeustoimikykyinen, mutta sen näyttäminen on sitten hyvin haasteellista. Monethan näitä valtakirjoja tehdessään jo siinä vaiheessa pyytävät lääkärinlausuntoa, jottei tule sitten riittaisuuksia myöhemmin siitä, onko hän ymmärtänyt valtakirjaa tehdessään enää sen valtakirjan merkityksen. Toisinaan on nähty tilanteita, joissa sisarukset ovat sitten erimielisiä, että sinut on valittu tähän tehtävään ja minäpä nyt en oikein tästä tykkää ja onkohan sitten tätä ymmärretty.

Tämä on erittäin tärkeä asia, että ihmiset ymmärtävät, mihin valtuuttaa, minkälaisiin asioihin, ja sinne voi laittaa toimintaohjeita ja rajoituksia, koska se on kahden ihmisen välinen luottamussuhde. Toki sitten vaikka olisi vähän huonommassakin kunnossa, niin sitten jos luottamus menee, voidaan vapauttaa valtuutettu tehtävästä ja määrätä siihen ehkä se henkilö, joka on toissijainen valtuutettu, jos sellaista on määrätty, tai sitten edunvalvonta. Nämä ovat erittäin tärkeitä kysymyksiä, ja tämä on tasapainoilua siinä, että kun luovuttaa sen henkilöä koskevan päätöksenteon, niin se on iso ja merkityksellinen asia ja se pitäisi pohtia rauhassa. On hyvä, että olette tehneet ajoissa edunvalvontavaltuutuksen, se kannattaakin tehdä ja sitä voi vaikka päivitelläkin ja antaa toimintaohjeita valtuutetulle.

Näistä sähköisistä palveluista haluaisin itse tällaisen mallipohjan, millä sen voi tehdä ja sitä ohjata. Meillähan tällä hetkellä hyvin paljon tehdään töitä siihen, että saadaan esimerkiksi sähköinen osakasrekisteri ja sähköinen perukirja verottajan palveluihin ja rekisteriin, ja se on pääsääntöisesti VM:n alla, mutta meillä tehdään pohdintaa siitä, miten me voitaisiin just edistää sitä, että voisi hoitaa näitä henkilöä koskevia asioita sähköisesti paremmin, mutta toki se edellyttää, että on oikeus hoitaa niitä.

Sitten taas edunvalvontavaltuutetun esteellisyttä koskevia säännöksiä vielä jatkopohditaan — niitä tuli lausuntokierroksella Digi- ja väestötietovirastolta esille — ja sitten tiettyjä yksityiskohtia eräissä perinnöistä luopumisissa, varsinkin kansainvälisissä perintötilanteissa.

Tämä on äärettömän tärkeää, kuten nostitte esille, että ymmärtää, mitä on valtuuttanut ja kenet on valtuuttanut, koska toinen pystyy kyllä hyvin paljon asioita päättämään.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Sen verran sanon, kun katsoin semmoista tosidokumenttia tuossa, missä oli Yhdysvalloista julkis, jolle oli määrätty heidän lain mukainen edunvalvonta, että kyllä meillä päämies, on se sitten valtuutettu tai sitten päämies holhoustoimilain mukaan, saa hyvin paljon tietoa itsestään ja omia asioita koskevia tietoja, ja Digi- ja väestötietovirastoon voivat milloin tahansa päämiehet itsekkin soittaa. Meillä on oikein hyvä järjestelmä, joka turvaa sen henkilön, jonka asioita hoidetaan, oikeusturvan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 8 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä yhteydessä enintään 45 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tuttuun tapaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Meri.

Keskustelu

15.47 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos taas, arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 8 luvun muuttamisesta. Kysymys on laite-etsinnän toimittamisen edellytysten muuttamisesta. Laite-etsinnällä tarkoitetaan tietokoneessa, telepäätelaitteessa tai muussa vastaavassa teknisessä laitteessa tai tietojärjestelmässä, esimerkiksi matkapuhelimessa, etsinnän toimittamishetkellä olevaan tietosisältöön kohdistettavaa etsintää. Tässä esityksessä ehdotetaan, että jatkossa tuomioistuimien päättäisi laite-etsinnästä pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksista tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Poikkeusmahdollisuudet etukäteisvalvonnasta olisivat kiiretilanteet, laitteen haltijan suostumus ja se, ettei etsittävä laite sisällä arkaluontoisia tietoja henkilöstä, tai kun rajoitetusti laitetta tutkimalla selvitetään sen oikea haltija.

Nykyisin voimassa olevan lain mukaan laite-etsinnän toimittamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies ja tietyissä tilanteissa poliisimies. Tämä ehdotettu muutos johtuu Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiosta, jossa edellytetään tuomioistuimen tai muun riippumattoman hallintoelimen suorittamaa ennakoivalvontaa laite-etsinnän toimittamiseksi. Voimassa olevassa pakkokeinolaissa tällaista edellytystä ei ole. Esitys vastaa Suomen EU-velvoitteisiin ja vähentää oikeudellisia riskejä. Jos emme päivittäisi lainsäädäntöä, vaarana olisi menettää tämä erittäin tärkeä rikostutkintakeino, kun laite-etsinnöillä saadut todisteet voitaisiin katsoa oikeudettomasti hankituiksi, ja se aiheuttaa pahimmillaan sen, ettei todisteita voitaisi käyttää näyttönä rikosoikeudenkäynnissä, jolloin rikosvastuun toteutuminen voi vaarantua.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Esityksessä on huolellisesti huomioitu käytännön tarpeet. Kiireellisissä rikostilanteissa poliisi ei joudu odottamaan tuomioistuimen lupaa vaan voi aloittaa etsinnän heti, mutta jälkikäteisvalvonta turvaa tutkinnan oikeudenmukaisuuden. Lisäksi, jos laitteen haltija antaa suostumuksensa, erillistä lupaa ei tarvita. Tämä on hyvin loogista.

Laite-etsintä on erittäin tärkeä rikosten selvittämistä koskeva tutkintakeino, jota käytetään päivittäin. On hyvä huomata, että laite-etsintöjä tehdään Suomessa vuosittain yli 9 500 eli keskimäärin noin 26 etsintää päivässä. Onkin tärkeää mahdollistaa jatkossakin tämän tärkeän tutkintakeinon hyödyntäminen rikostutkinnoissa mahdollisimman tehokkaasti ja mahdollistaa joutuisa viranomaismenettely. Esityksen valmistelun aikana onkin kuultu asiaan liittyviä viranomaistahoja laajasti — poliisia, syyttäjiä ja tuomioistuinlaitoksen edustajia.

Esityksen sääntelystä johtuvat taloudelliset vaikutukset katetaan nykyisten määrärahojen puitteissa resursoimalla viranomaisilla olevista tehtävistä sekä tehostamalla nykyisten tehtävien hoitamista. Virastojen tulee seurata täytäntöönpanon kustannuksia ja toteumia, ja jos täytäntöönpanon vaikutukset ovat merkittävästi arvioitua suurempia, voidaan tilannetta tarkastella myöhemmissä talousarvioissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten edustaja Keto-Huovinen.

15.51 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri! Kysymyksessä oleva lainmuutos on välttämätön. Voimassa olevan pakkokeinolain mukainen menettely on riskialtis sen suhteen, voidaanko nykyisellä laite-etsintämenettelyllä hankittua selvitystä käyttää näyttönä oikeudessa, ja kuinka pitkään tämä sallitaan. Oikeuskäytäntö on tältä osin jo muodostumassa epäyhtenäiseksi. Epävarmuus onkin korjattava lainsäädännössämme pikaisesti, koska viipymisen riskinä on, että henkilöt menettävät oikeuksiaan rikosasioiden näytön mennessä hyödyntämiskieltoon ja rikoksesta hyvin perustein epäiltyjä henkilöitä ei voida syyttää tai tuomita langettavan näytön olemassaolosta huolimatta. On myös huomattava, että jos oikeuskäytännössä vahvistuu käsitys nykyisten laite-etsintöjen menettelyn laittomuudesta, vaarana on, että toimenpiteen käytöstä virkavastuulla toimivien esitutkintaviranomaisten toimesta luovutaan kokonaan, vaikka se kansallisen lainsäädännön mukaan mahdollista olisikin. Tällöin iso joukko rikoksia jää selvittämättä. Epäselvä oikeustila koskee myös huomattavan laajaa asiaryhmää, koska laite-etsintöjä tehdään lähes 9 500 kappaletta vuosittain.

Arvoisa puhemies! Laite-etsintä on monien rikosten selvittämisen kannalta olennainen pakkokeino. Yhä useampi rikos toteutetaan verkossa tai erilaisten päätelaitteiden avulla, ja myös muiden rikosten ratkaiseva näyttö löytyy usein digitaalisesta ympäristöstä. Samalla viestintäsovellukset on suunniteltu niin, että viestit katoavat automaattisesti usein jo 24 tunnin kuluessa. Jos viranomaisilla ei ole mahdollisuutta toimia nopeasti, ratkaiseva näyttö saattaa yksinkertaisesti hävitä. Tämä vaikeuttaa merkittävästi rikosten selvittämistä ja saattaa heikentää viranomaisten kykyä turvata oikeuden toteutuminen. Hallituksen esitys vastaa tähän haasteeseen. Se tuo laite-etsinnät tuomioistuimen valvontaan mutta sallii toimimisen kiireellisissä tilanteissa siten, että lupa voidaan hankkia jälkikäteen. Näin varmistetaan paitsi se, että todisteet säilyvät, myös se, että yksityisyydensuoja toteutuu. Samalla esityksen tavoitteena on saattaa sääntely EU-oikeuden mukaiseksi ottaen huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Arvoisa puhemies! Esityksessä on pyritty arvioimaan muutoksesta aiheutuvaa työmäärää muun muassa tuomioistuimille. Huolissani olen kuitenkin siitä, että arviot sisältävät suuren määrän epävarmuustekijöitä, ja esityksessä mainittu ajankäyttö per asia vaatisi, että laite-etsintäasian kirjautuminen tuomioistuimen tietojärjestelmiin tapahtuisi automaattisesti, laitteen omistajaa ei kuultaisi, päätöstä ei perusteltaisi ja niin edelleen. Tietojärjestelmät eivät kuitenkaan esimerkiksi tällä hetkellä tue mahdollisuutta saattaa vaatimuksia suoraan käräjäoikeuteen rajapintaa pitkin, vaan kaikki työ joudutaan tekemään manuaalisesti. Tämä tarkoittaa käytännössä manuaalista asian kirjaamista, päätöksen muokkaamista ja printtaamista sekä lopulta skannaamista ja lähettämistä sähköpostitse takaisin poliisille. Kun huomioidaan vielä asiaan tutustuminen, päätöksen harkinta ja mahdollinen istuntokäsittely, en pidä realistisena arviona sitä, että käsittelyaika olisi 10 ja 20 minuutin välillä.

Edelleen huomionarvoista on, että uusien kiireellisten tehtävien osoittaminen käräjäoikeuksille tulee edellyttämään erityisjärjestelyjä ja työvoiman uudelleenkohdentamista. Tämä tarkoittaa väistämättä muiden asioiden osalta käsittelyaikojen pidentymistä. Tuomioistuinlaitos on saanut vuonna 2022 valmistuneen oikeudenhoidon selonteon perusteella lisärahoitusta siinä tarkoituksessa, että liian pitkiksi venyneitä käsittelyaikoja voitaisiin lisäresursseilla lyhentää, mikä on ollut ihmisten oikeusturvan kannalta välttämätöntä. Tavoiteltuja vaikutuksia käsittelyaikoihin ei kuitenkaan saavuteta, jos samaan aikaan tuomioistuimen työmäärä tuntuvasti lisääntyy lainmuutosten seurauksena ilman vastaavia resursilisäyksiä. Huolta kannankin siitä, että esityksessä ehdotettu uusi tehtävä tulisi hoitaa nykyisten määrärahojen puitteissa edellä toteamani huomioiden. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

15.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Haluan antaa ministeri Meren johtamalle oikeusministeriölle palautetta ahkerasta työskentelystä ja lakimuutoksien tuomisesta eduskuntaan. Viime viikolla käsiteltiin monia ministeriön asioita, ja sama tahti jatkuu myös tällä viikolla.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on välttämätön saada voimaan, ja tavoitteena on tuoda laite-etsinnän sääntely EU-oikeuden mukaiseksi ja samalla parantaa perus- ja ihmisoikeuksien suojaa laitteiden haltijoiden näkökulmasta. Taustalla on Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen pääsy matkapuhelimen tietoihin edellyttää pääsääntöisesti etukäteisvalvontaa riippumattomassa elimessä, kuten tuomioistuimessa. Esityksen mukaan pääsääntöisesti tuomioistuin päättäisi laite-etsinnästä pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Kiireellisissä tilanteissa lupa voitaisiin hankkia jälkikäteen, mikä turvaa viranomaisten toimintamahdollisuudet hätätilanteissa. Tämä malli parantaa merkittävästi laitteen haltijan oikeusturvaa nykytilaan verrattuna, koska jatkossa riippumaton tuomioistuin arvioi, ovatko laite-etsinnän edellytykset olemassa ja voidaanko sitä pitää puolustettavana.

On tärkeää huomata, että esityksessä ehdotetaan rajoitettua kantelu- ja muutoksenhaku-oikeutta. Laitteen haltijaa tai muuta siihen oikeutettua ei kuultaisi tuomioistuin käsittelyssä. Tämä ei kuitenkaan merkitse nykytilaan verrattuna perus- tai ihmisoikeuksien rajoittamista, vaan pikemminkin tuo oikeusturvaa ja selkeyttä viranomaisten toimintaan.

Kaiken kaikkiaan kyse on tasapainon löytämisestä turvallisuuden ja yksilön oikeusturvan välillä. Tämä esitys tarjoaa ratkaisun, jossa molemmat voidaan turvata. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

15.57 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen ideana on, että pääsääntöisesti tuomioistuin päättäisi laite-etsinnästä pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Kiireellisissä tapauksissa tuomioistuimen lupa haettaisiin sitten jälkikäteisesti.

Esityksen tavoitteena on saattaa sääntely EU-oikeuden mukaiseksi. Euroopan unionin tuomioistuinnan on tästä asiasta antanut tuomion, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuus saada pääsy matkapuhelimen sisältämiin tietoihin edellyttää pääasiassa sitä, että tällaisen mahdollisuuden käyttämisen edellytykseksi on asetettu kansallisessa lainsäädännössä tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen suorittama etukäteisvalvonta. Esitys on täten linjassa annetun tuomion kanssa. On arvioitu, että lakiuudistus on myös perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta hyvä, kun riippumaton tuomioistuin olisi vastuussa luvista ja arvioisi, onko laite-etsinnälle olemassa edellytykset.

On helppo yhtyä edustaja Strandmanin antamiin kehuihin. Ministeri Meri pistää tulemaan lakia lain perään, ja meidän tehdään täällä työtä sen eteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

15.59 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Nyt on sillä tavalla kiva hetki, että voi tältä puolen salia myös lähteä pitkälti jatkamaan näiden samojen puheenvuorojen linjaa siitä, että tämä hallituksen esitys pakkokeinolain kasiluvun muuttamisesta on kyllä ihan asiallinen. Esityksen taustat tosiaan juontavat juurensa Euroopan unionin tuomioistuimen antamaan tuomioon vuodelta 24. Asiassa käsiteltiin toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuutta saada pääsy matkapuhelimen sisältämiin tietoihin rikosten torjuntaa, tutkintaa ja syyteharkintaa varten.

Esityksessä ehdotetaan, että tuomioistuin päättäisi laite-etsinnästä pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta tiettyjä erikseen määriteltyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Esityksen tavoitteena on saattaa laite-etsinnästä päättämistä koskeva sääntely EU-oikeuden mukaiseksi ottaen huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Esitys sisältää kuitenkin sen, mikä tässä tuli jo edellisissäkin puheenvuoroissa esille, että kiireellisissä tilanteissa olisi hankittava tuomioistuimen lupa jälkikäteisesti. Tämä on tietenkin tärkeä seikka monen nopeasti etenevän tapauksen yhteydessä ja näiden todisteidenkin saamiseksi. Muutenkin tässä yhteiskunnassa ja maailmassa, missä jatkuvasti pidetään puhelimesta käytännössä koko elämää mukana, tämä on äärimmäisen tärkeä seikka. Yhä useammin rikoksiin ja rikoshyödyn saamiseen käytetään just näitä digitaalisia viestintävälineitä, joten on tosi tärkeätä saada pidettyä rikosentorjunnassa sekä rikoksien selvittämisessä ja vahinkojen estämisessä riittävät työkalut viranomaisten käytössä ja vielä sillä tavalla, että se täyttää EU-oikeuden vaatimukset.

Huolena tässä kuitenkin on se, että muissakin asiayhteyksissä on tullut esille tuomioistuimen resurssit ja koko oikeudenhoidon ketjun ylläpitäminen sillä tavalla, että ei pääse pullonkauloja muodostumaan. Eli mikäli lisäkuormaa muodostuu päätöksiensä vuoksi johonkin kohtaan oikeudenhoidon ketjua, niin on tärkeätä tarkastella kokonaisuutta myös resurssien hallinnan näkökannasta. Tällä hetkellä ei ole olemassa sellaista tietojärjestelmäratkaisua, joka soveltuisi sellaisenaan poliisin ja tuomioistuinten välisessä yhteistyössä laite-etsintöjen näkökannasta. Nimenomaan kun tiedetään näiden tietojärjestelmien muutok-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

set ja yhteensovittamiset, niin niiden yhteydessä varsin paljon tulee aina murhetta ja myös resurssivaatimuksia. Tällaisen nostan tähän vielä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen on poissa. — Edustaja Eerola.

16.02 Juho Eerola ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kiitoksia myös, oikeusministeri Meri, joka tämänkin mainion esityksen meille lakivaliokuntaan pähkäiltäväksi olette lähettänyt. Tosiaan tämä hallituksen esitys koskee, niin kuin kuultiin, laite-etsintöjä eli sitä, milloin viranomaiset voivat tutkia näitten matkapuhelinten sisältöä. Ja tämäkin kuultiin jo tässä yllä, että tässä on taustalla siis tämä Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu, jonka mukaan näinkin arkaluontoisten aineistojen tutkiminen vaatii riippumattoman tuomioistuimen ennakkovalvontaa. Mielestäni tämä on ihan järkevää ja vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa.

Käytännössä siis jatkossa pääsääntönä tulee olemaan se, että tästä laite-etsinnästä päättää tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Poliisi voi silti jatkossakin toimia kiireellisissä tilanteissa, mutta lupa haetaan sitten vähän niin kuin jälkikäteen. Näin turvataan sekä rikostutkinnan nopeus että samalla myöskin yksilön oikeudet.

Esitys ei siis mielestäni rajoita viranomaisten mahdollisuuksia torjua rikollisuutta vaan pikemminkin selkeyttää ja vahvistaa niiden oikeudellista pohjaa. Samalla kansalainen voi luottaa siihen, että hänen yksityisyytensä ei ole viranomaisten minkäänlaisen mielivallan varassa. Näkemykseni mukaan tämä on ihan perusteltu kompromissi, eli yksityisyys suojataan mutta rikoksen tutkinta samalla turvataan. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

16.04 Rami Lehtinen ps: Arvoisa puhemies! Heti alkuun on todettava se, että tässä tosiaan taustalla on EU:n tuomioistuimen ratkaisu, niin kuin monissa muissakin näissä muutoksissa suomalaiseen järjestelmään. Ongelmat tulevat monesti siitä syystä, että Suomessa on erilainen järjestelmä kuin monessa muussa maassa, joissa pääosin rikokset tutkitaan syyttäjävetoisesti, kun taas Suomessa ne ovat pääosin poliisivetoisesti olevia juttuja. Se tässäkin on muodostunut ongelmaksi, että EU:n oikeuskäytäntö lähtee siitä, että poliisi ei ole riippumaton vaan sinne vaaditaan joku muu toteamaan, että näinkin merkittävää perusoikeuden suojaa nauttivasta tiedosta pitää sitten muidenkin arvioida, mihin sitä voidaan käyttää. Ymmärtääkseni nykytilaa ei ole siis sinänsä koettu ongelmalliseksi, vaan se on vain se, että lain tila tällä hetkellä on sellainen, että tämä muutos on pakko tehdä.

Minun pitää antaa kyllä tässä alussa heti kiitosta oikeusministeriön lainsäädäntöosastolle, että tämä on tehty niin helppokäyttöiseksi ja sovellettavaksi kuin vain mahdollista on ainakin tässä vaiheessa, mikäli tähän ei merkittäviä muutoksia tule, eli en usko, että tämä hirveän suuria hankaluuksia tuottaa tämän tiedon hyödyntämiseen. Ja niin kuin tässä aikaisemmin tuli esiin, tällä on ihan keskeinen merkitys sille, mistä poliisi saa tietoa nykypäivänä. Lähestulkoon kaikki rikokseen liittyvä tieto on nykyään tavalla tai toisella kiinni kännykässä, ja jos sitä tietoa ei saisi käyttää tai sitten esitutkinnassa hyödyntää, miten nyt on, niin se on riski. Mikäli tätä lakia ei nopeasti saada läpi, niin sillä on kyllä merkittäviä vaikutuksia meidän tuloksiin rikosten selvittämisen osalta. Siksi toivonkin, että tämä saadaan mahdollisimman nopeasti käsiteltyä maaliin, ja mikäli sitten jotain korjattavaa jää,

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

niin korjataan myöhemmin, mutta tässä vaiheessa meidän pitää turvata meidän esitutkinnan nykytila, niin että sitä tietoa voidaan hyödyntää.

Mutta siitä minä olen kyllä huolissani, että tästä tulee jossakin määrin merkittävästi lisää ikään kuin paperityötä, ylimääräinen oikeusaste tähän väliin, joka aikaisemmin meni pelkästään poliisimiesten päätöksillä, ja siinä oli jälkikäteen sitten mahdollisuus hakea siihen muutosta. Mutta eipä tässä tosiaan ole vaihtoehtoja, niin kuin on todettu, ja tämän mukaan se on vain sitten mentävä eteenpäin. Toivotaan, että tähän saadaan sellainen toimintamalli tietojärjestelmien ja muidenkin osalta, että se ei merkittävästi tule lisäämään ja vaatimaan uusia htv-määriä taas tuonne meidän hallinnon puolelle.

Kiitos ministerille siitä, että pitää meidät työn touhussa. Tämä ilta on osoittanut, että töitä riittää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Meri, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

16.06 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Kyllähän me olemme kovia tekemään töitä, kaikki me täällä. Ja lakivaliokunnassa ollaan ripeitä, ja täältä tuodaan teille tavaraa, niin ei aika käy pitkäksi siellä — näinhän ei tule tapahtumaan, lupaan sen.

Mutta vakavasti puhuen tosiaan tässä on taustalla tuo EU-tuomioistuimen ratkaisu ja sitten lisäksi se, että myös Suomessa tuomioistuimet ovat ottaneet tähän kantaa. Tässä on ollut vähän vaihtelevaakin ratkaisukäytäntöä, mutta tietojeni mukaan nyt ihan tässä muutama päivä sitten Turun hovioikeus on todennut, että käräjäoikeuden ratkaisu siitä, että laiteetsinnässä saatuja tietoja ei ole voitu käyttää hyödyksi, on siunattu. Elikkä tämä on oikeus-tila, joten totta kai tähän täytyy nyt tuoda säädökset, ettei täällä käy niin, että vakavat rikokset jäävät selvittämättä sen takia, että niitä tietoja ei ole voinut käyttää.

Mitä noihin resursseihin tulee, niin edustaja Lehtinen, kuten otit vanhempana konstaapelina hyvin myös esille, totta kai me tarkastellaan niitä. Poliisi on saanut lisäresursseja niin kuin meidän oikeudenhoitokin on saanut, ja katsotaan, mikä se tilanne on, kun katsotaan, miten tietoliikennejärjestelyt nyt alkavat toimimaan heidän välillään ja mikä se todellinen työmäärä on. Siitä on nyt ollut erilaisia arvioita valmistelussa ja varmaan teillä tulee esille siellä valiokunnan käsittelyssäkin, ja tarkastellaan sitä.

Mutta samaan aikaan meidän tuodaan valtavasti — ehkä se tietenkään ei nyt näy, sieltä viiveellä tulee koko ajan, on pian tulossa tänne — rikosprosessin sujuvoittamista koskevaa lainsäädäntöä tuomioistuinpuolella. Teemme sitä myös esitutkintalainsäädännössä. Elikkä esimerkiksi poissaolokäsittelyitä, sakkomenettelyjä mietitään, kirjallisia käsittelyitä pohditaan, etäoikeudenkäynnit ovat jo tulleet. Kyllä me tehdään valtavasti töitä, mutta täytyy sanoa, että maailma on harpannut hirveästi, ja syystä tai toisesta asioita on jäänyt kyllä vähän hoitamatta, jos nyt sanoo näin. Kyllä minusta tuntuu, että siellä on rekkalastillinen niitä asioita, mitä tässä nyt kovalla kiireellä viedään eteenpäin. Olisi pitänyt kyllä oikeasti tehdä jo paljon aikaisemmin, ja sen takia on hyvä, että meillä on tiettyjä asioita, esimerkiksi tuo seuraava esitys, joka koskee sinivilkkusabotaasia. Meillä ei ole nyt vielä paljon tällaista häirintää, mutta Ruotsissa tätä on, ja sieltä me olemme tämän esimerkin ottaneet ja tuomme sen lakiin jo etukenossa. Totta kai tätä on meillä mutta vielä isommassa määrin on Ruotsissa.

Kiitos kiitoksista. Varmaan ehkä tämän lain valmistelija on tuolla kuulolla. He mielellään seuraavat itse näitä lähetekeskusteluja. Kyllä minäkin olen sitä mieltä, että tämä on ää-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

rettömän hyvin valmisteltu lainsäädäntö, ja meillä on oikeusministeriössä hyviä virkamiehiä. Hän varmasti saa nämä terveiset. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 71/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.10 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoslain 16 lukuun lisättäväksi poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista koskeva rangaistussäännös. Puhutaan niin sanotusta sinivilkkusabotaasista. Rangaistavaa olisi poliisin, ensihoidon ja pelastustoiminnan henkilökuntaa kohtaan kohdistuvasta väkivallasta ja sillä uhkaamisesta. Lisäksi rangaistavaa olisi näiden toimijoiden omaisuuden kohdistuvat teot, kuten anastaminen ja vahingonteko. Rikoksesta tuomittaisiin vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi. Lisäksi rikoslakiin lisättäisiin poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamista koskeva rangaistussäännös. Poliisi- ja hälytystoiminnan haittaaminen olisi poliisi- ja hälytystoiminnan vaikeuttamista lievempi tekemä. Rikoksesta tuomittaisiin sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä esitys perustuu hallitusohjelmakirjauksiin ensihoitohenkilöstön rikosoikeudellisen suojan vahvistamisesta ja sinivilkkusabotaasin kriminalisoinnin toteuttamisesta. Esi-
tyksen tavoitteena on siis vahvistaa poliisi-, pelastus- ja ensihoitotoiminnassa työskentele-
vien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa. Tarkoituksena on turvata yleisesti yhteiskun-
nallisesti tärkeän toiminnan eli tässä yhteydessä poliisi- ja hälytystoiminnan häiriötöntä
hoitamista.

Ruotsissa vuonna 2020 kriminalisoitiin tuo niin sanottu sinivilkkusabotaasi. Sillä on kä-
sitteenä kuvattu Ruotsissa poliisiin, pelastustoimen ja ensihoidon henkilökuntaan ja omai-
suuteen kohdistuvaksi vakavaksi toiminnaksi, ja tällainen toiminta voi olla erilaista häirin-
tää ja väkivaltaa. Suomessa ei ole tällä hetkellä erillistä sinivilkkusabotaasia koskevaa
säännöstä. Suomessa vastaava toiminta ilmenee yleisemmin väkivaltana ja uhkailuna, joka
kohdistuu hälytystoiminnan henkilöstöön, kuten poliisiin ja ensihoitajiin. Tällaiseen vaka-
vaan häirintään sovelletaan nykyään rikoslain 16 luvun säännöksiä rikoksista viranomai-
sia vastaan tai rikoslain muita yleisiä säännöksiä. Uusi ehdotettu säännös muistuttaisi si-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

sällöllisesti Ruotsin sinivilkkusabotaasilainsäädäntöä. Ruotsin tavoin uusi säännös kattaisi sekä poliisi- että hälytystoiminnan henkilöstön ja toiminnassa käytettävän omaisuuden.

Myös Suomessa ensihoitajiin kohdistunut väkivalta on herättänyt viime vuosina paljon keskustelua. Suomessakin esiintyy niin poliisiin, ensihoitoon kuin pelastustoimeen kohdistuvia tekoja, jotka vaikeuttavat yhteiskunnallisesti tärkeän toiminnan suorittamista. Tilastojen mukaan tällainen häirintä on Suomessakin ollut viime vuosina kasvussa. Poliisin henkilökuntaan kohdistuvia väkivaltaisista vastustamisista on tilastoitu vuosittain noin 1 900. Hälytystehtävien osalta poliisin henkilöstöön kohdistuvia väkivaltaan tai uhkaamiseen liittyviä tekoja on vuonna 23 ollut noin 1 300 kappaletta. Ensihoidon ja pelastusalan kyselytutkimusten ja muun tilastoinnin perusteella uhka- ja väkivaltilanteiden esiintyvyys on nousussa ensihoito- ja pelastustyössä. Vuoden 2020 valtakunnallisessa ensihoitoalan väkivaltakyselyssä nousi esiin, että sanallinen uhkailu ja uhkaava käytös on lähes jokapäiväistä ensihoito- ja ensivastetyössä. Pelastuslaitoksen kumppanuusverkoston laatimien tilastojen mukaan vuoden 2023 uhka- ja väkivaltilanteet aiheuttivat ensihoitopalveluissa yhteensä 814 ilmoitusta tai toimenpidettä.

Uudet säännökset pitävät sisällään osittain samankaltaisia piirteitä kuin rikoslaissa ja rikoslain 16 luvussa nyt jo on. Virkamiehen vastustamisrikoksista poiketen uudet kriminaalisoinnit suojaisivat henkilön lisäksi poliisi- ja hälytystoiminnassa käytettävää omaisuutta — voisin ajatella esimerkiksi, että tönitään parkissa olevaa poliisiautoa. Lisäksi rikoslain 16 luvun nykyiset säännökset on rajattu suojaamaan vain tiettyjä erityistilanteita. Ne suojaavat julkisen vallan käyttämistä sisältävien virkatehtävien hoitamista. Nämä uudet ehdotetut säädökset puolestaan antaisivat suojaa myös silloin, kun toimintaan ei liity julkisen vallan käyttöä virkamiehen asemassa. Tämä koskee ensihoidon, poliisin ja pelastustoimen suojaa rikoslaissa.

Erityisesti ehdotetut säännökset parantaisivat ensihoitotyötä tekevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa, sillä nykyiset rikoslain 16 luvun säännökset soveltuvat heitä koskeviin tekoihin hyvin, hyvin harvoin. Nykyään ensihoitajia koskeviin tekoihin sovelletaan usein rikoslain yleisiä säännöksiä, kuten laiton uhkaus tai pahoinpitely. Tässä uudessa ehdotetussa pykälässä säännöksen enimmäisrangaistus olisi neljä vuotta vankeutta. Tämä tarkoittaa rangaistusten ankaroitumista myös ensihoitajiin kohdistuvien tekojen osalta. Uusien säännösten seurauksena poliisi- ja hälytystoiminta saisi virkamiehen vastustamisrikoksia vastaavan erityisen suojan rikoslaissa.

Nämä ehdotetut uudet säännökset tehostaisivat yhteiskunnan reagointia poliisi- ja hälytystoiminnassa tapahtuvaa vakavaa häirintää vastaan. Tämä selkeyttäisi oikeustilaa, kuten edellä totesin, etenkin ensihoitajien osalta. Muutos myös ilmentäisi sitä, että tällaisissa yhteiskunnallisesti merkittävässä työtehtävissä koettu väkivalta ja uhkaaminen ei missään tapauksessa ole hyväksyttävää. Meidän tulee ymmärtää, että nämä henkilöt haluavat sammuttaa tulipaloja, pelastaa kriisitilanteita, puuttua yleiseen järjestykseen, viedä ihmisiä hoitoon. Heidän täytyy saada tehdä työnsä rauhassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

16.17 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Ministeri! Ruotsissa tämä vastaava lakimuutos, jolla vahvistettiin ensihoito- ja hätätilanteessa toimivien viranomaisten suojaa väkivaltaa vastaan, hyväksyttiin jo vuonna 2020. Samana vuonna Suomessa tehtiin kysely, johon vastanneista ensihoito- ja ensivastetyötä tekevistä henkilöistä lähes kaikki olivat

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

kohdanneet työssään väkivaltaa tai sen uhkaa. Töniminen, tappouhkaukset, tavaroilla heittäminen, teräaseella uhkailu ja jopa ampuma-aseella uhkailu ovat väkivallan muotoja, joita viranomaisemme joutuvat kohtaamaan työssään, jossa he auttavat ihmisiä hätätilanteissa.

Erityisesti ensihoitajien kohtaamat uhkatilanteet ja väkivalta ovat kasvaneet vuosi vuodelta, ja työympäristö on muuttunut entistä turvattommaksi. Jokainen meistä voi kuvitella, millaista olisi lähteä töihin joka päivä tietäen, että voit joutua tilanteeseen, jossa oma turvallisuus on uhattuna, tietäen, että pyrkimys auttaa toista ihmistä voi tehdä sinusta väkivallan kohteen. Mielestäni on selvää, että ensihoitajia tulee suojata lailla niin, että heitä ja heidän tekemäänsä työtä ei saa häiritä, uhata tai vahingoittaa ilman seuraamuksia. Näin ei tällä hetkellä kuitenkaan lainsäädännössämme ole.

Arvoisa puhemies! Lainsäädäntö turvaa tällä hetkellä virkatehtäviä suorittaville korotetun rikosoikeudellisen suojan tilanteissa, joissa virkahenkilö käyttää julkista valtaa. Koska ensihoitajat eivät yleensä tehtävissään käytä julkista valtaa, tämä tarkoittaa sitä, että rikoslain nykyinen erityissuoja ei ulotu heihin. Rikoslain 16 lukuun lisättävät uudet lainkohdat ovat kaivattu muutos tilanteeseen. Uusia lainkohtia ei koskisi edellytys julkisen vallan käytöstä, jolloin niitä sovellettaisiin kaikissa tapauksissa myös ensihoitohenkilöstöön. Tavoitteena on vahvistaa poliisi-, pelastus- ja ensihoitotoiminnassa työskentelevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa ja turvata yleisesti yhteiskunnallisesti tärkeän toiminnan häiriöttömyyttä hoitamista.

Arvoisa puhemies! On tärkeää huolehtia siitä, että yhteiskunnan keskeisiä tehtäviä hoitavilla on riittävä rikosoikeudellinen suoja. Kun takaamme paremman suojan niille, jotka kiireellisissä hätätilanteissa turvaavat meitä, emme ainoastaan suojele heitä vaan suojelemme samalla meitä kaikkia ja vahvistamme koko yhteiskunnan turvaa sekä hyvinvointia. Tämä laki ei ole pelkästään ensihoitajien asia vaan meidän kaikkien yhteinen asia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

16.20 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Auttajille on annettava työrauha auttamiseen. Nyt ollaan ihmisoikeuksien ytimessä. Ehdotetut säännökset eivät vähennä kansalaisten perustuslaillisia oikeuksia esimerkiksi mielenosoituksiin. Poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon henkilökuntaa kohtaan kohdistuva väkivalta, teräaseilla uhkailu ja haittaaminen ovat yleistyneet. Töniminen, tavaroilla heittelemine sekä tappouhkaukset alkavat olla arkipäivää myös Suomessa. Sinivilkusabotaasiin kuuluu myös pelastusajoneuvojen ja kaluston käytön estäminen ja vahingoittaminen.

Rikoslain muutoksen tavoitteena on vahvistaa alalla työskentelevien rikosoikeudellista suojaa. Esimerkiksi ensihoitajat eivät käytä yleensä tehtävissään julkista valtaa, jolloin rikoslain nykyinen erityissuoja ei ulotu heihin. Toinen ymmärrettävä tavoite liittyy hälytystoiminnan häiriöttömän hoitamisen turvaamiseen niin, että kansalaiset saavat tarvitsemaansa apua nopeasti ilman ulkopuolisia häiriöitä.

Arvoisa puhemies! Vaikka lakimuutos on osin päällekkäinen olemassa olevan sääntelyn kanssa, selkeyttää erilliskriminalisointi kuitenkin hälytystoimintaa vastaan kohdistuvien tekojen rangaistavuutta. Esimerkiksi Palomiesliitto, Ensihoitoalan Liitto ja Tehy ovat jo pitkään kiinnittäneet huomiota ensihoitajien rikosoikeudellisen suojan puutteeseen.

1980-luvulla kesäpalomiehenä työskennellessäni en koskaan edes ajatellut, että työtämme joku tai jotkut haluaisivat tarkoituksellisesti häiritä. Ihmiset olivat aina kiitollisia, kun

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

paloauto tai ambulanssi saapui. En muista kenenkään vakihenkilökunnastakaan kertoneen häirinnästä tai sen riskistä.

Tein osaltani kaikkeni, että hallitusohjelmaan saatiin lakimuutostarpeesta kirjaus eduskuntavaalien 23 jälkeen. Kiitos ministerille ja virkamiehille hyvästä valmistelusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.22 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Nämä ovat hienoja hetkiä tällaiset, kun eduskuntaan saadaan esitys, jota monet ovat tässä vuosien aikana toivoneet. Kuten edustaja Kiurukin tuossa toi esille, esimerkiksi pelastusalan ja ensihoidon ammattilaiset ovat toivoneet tätä lainsäädäntöä, ja tämä on myös perussuomalaisilla ollut pitkään asialistalla, ja tästä on tehty täällä eduskunnassakin erilaisia kirjallisia kysymyksiä ja niin edelleen.

Tässä keskustelussa on jo hyvin tullutkin esille se, että valitettavasti tällaiset erilaiset uhkatilanteet esimerkiksi ensihoidossa ja pelastustoimessa ovat lisääntyneet. MTV Uutiset viime keväänä kertoi, että ensihoitajia on puukotettu, otettu panttivangiksi, kuristettu ja jopa jahdattu kirveellä. Tässä oli joitakin esimerkkejä niistä lukuisista vaaratilanteista ja uhkatilanteista, joita on valitettavasti tullut. Helsingin pelastuslaitokselta taas arvioitiin, että joka ikinen päivä heidän alueellaan yksi ensihoitaja joutuu uhkaavaan tilanteeseen.

Nyt ministeri Meri esitteli meille tämän lakiesityksen, jolla pystytään paremmin turvaamaan näitä hälytystehtävissä toimivia, ja tämä on erittäin kannatettava esitys. Kuten tuossa jo ministeri kertoikin, nyt tämä ensihoidon ja pelastustoimen henkilökuntaa kohtaan kohdistuva väkivalta ja uhkaaminen sekä näiden toimijoiden välineistöön ja ajoneuvoihin kohdistuvat teot, kuten anastaminen, olisi jatkossa erikseen rangaistava poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisena. Ruotsissa tämä niin sanottu sinivilkkusabotaasi on säädetty rangaistavaksi vuonna 20, ja kuten tässä jo hyvin esille on tullutkin, niin Suomessakin tälle on ehdottomasti tarvetta. On hyvä, että me myöskin ennakoimme ja olemme ajan tasalla siitä, mitä meillä yhteiskunnassa tapahtuu, ja pyrimme ennaltaehkäisemään myöskin näitä ikäviä tapahtumia. Siinäkin mielessä tämä lainsäädäntö on hyvin tarpeellinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

16.24 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Tähänkin tarvittiin perussuomalainen ministeri, jotta laki saatiin tänne eduskuntaan ja käsittelyyn. Tämäkin tärkeä lakiuudistus on jätetty liian monta kertaa tekemättä edellisten hallituksien toimesta. Silloin on vain siloteltu pintaa ja tehty ennalta ehkäiseviä toimia. Ne toimet eivät tässä tilanteessa auta, vaan nyt tarvitaan järeitä toimia, jotta saadaan alati kasvava ongelma kuriin. Nyt meillä on käsittelyssä todella tärkeä lakiuudistus, joka tuo turvaa ensihoidolle ja pelastustoimelle. Heitä vastaan kohdistuva väkivalta ja uhkaaminen sekä heidän välineistönsä kohdistuva teko olisi jatkossa rangaistavaa poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisena. Tämä on merkittävä askel henkilöstön suojaamisessa sekä turvallisuuden vahvistamisessa maassamme.

Haluan kiittää oikeusministeri Leena Merta lain valmistelusta ja siitä, että pitkäaikainen tavoite henkilöstön suojaamiseksi toteutuu. Tämä laki on konkreettinen keino turvata hälytystehtävissä toimivien henkilöiden koskemattomuus ja työrauhan edellytykset. Tämä lisää myös ensihoidon ja poliisin toimintojen joustavuutta ja sujuvuutta sekä ripeyttä toimia tärkeissä tehtävissään. Tämä laki on kaikkien meidän yhteinen turvallisuuslaki. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

16.26 Mari Kaunistola kok: Arvoisa puhemies! Poliisi, pelastushenkilöstö, ensihoito ja ensivaste ovat niitä, jotka saapuvat paikalle silloin, kun muut pakenevat. He ovat niitä, jotka auttavat, kun ihmishenki on vaarassa, koti palaa tai kun he itse tai läheinen tarvitsee apua. Heidän työnsä on mittaamattoman tärkeää. Se on yhteiskunnan turvaverkon ydintä. Siksi onkin erityisen huolestuttavaa, että ensihoitohenkilöstöä ja sisäisen turvallisuuden viranomaisia kohtaan saatetaan suunnata työn aikana väkivaltaa tai sen uhkaa. Heitä voidaan häiritä, uhkailla ja estää suorittamasta tehtäviään: poliiseja voidaan estää pääsemästä kohteeseen, ensihoitajia uhkailla heidän ollessaan hoitamassa potilaita tai pelastusajoneuvoja voidaan vahingoittaa.

Poliisin taustani kautta voin allekirjoittaa sen tosiasian, että uhkaavia tilanteita ja myös suoraa väkivaltaa kohtaa työtehtävissään säännöllisen epäsäännöllisesti. Jokainen tapaus on liikaa ja samalla konkreettinen uhka auttajille.

Arvoisa puhemies! Tähän kehityskulkuun on puututtava, ja siihen tämä esitys nyt tähtää. Muutoksella parannetaan erityisesti ensihoitohenkilöstön rikosoikeudellista suojaa. Tämänhetkinen voimassa oleva säännös takaa korotetun rikosoikeudellisen suojan vain tilanteissa, joissa virkahenkilö käyttää julkista valtaa, eikä tämä yleensä ulotu ensihoitajiin.

Esitetyillä muutoksilla poliisi- ja hälytystoiminnan vaikeuttaminen määritellään rikokseksi ilman edellytystä julkisen vallan käytöstä. Tällöin soveltaminen ulottuisi laajemmalle: poliisin ja pelastustoimen lisäksi kattavasti myös ensihoitohenkilöstöön. Esityksen muutosten avulla voimme turvata poliisi-, pelastus- ja ensihoitohenkilöstölle paremmat mahdollisuudet tehdä koko yhteiskunnan kannalta kriittisen tärkeän työnsä ilman kohtuutonta lisäpainetta, häirintää tai pelkoa väkivallasta.

Mikäli viranomaisia estetään auttamasta tai pääsemästä paikalle, suurimpia kärsijöitä ovat usein paitsi viranomaiset myös apua tarvitsevat henkilöt ja heidän läheisensä. Lakimuutoksella annamme vahvan viestin yhteiskunnalle. Viranomaisia ei saa estää auttamasta, eikä heidän työnsä arvokkuutta ja tärkeyttä saa murentaa väkivallalla tai uhkailulla. Nämä ihmiset tekevät työtään usein jo muutenkin oman turvallisuutensa kustannuksella pelastaakseen muita ihmisiä, ja siksi heidän asemansa turvaaminen on meidän kaikkien etu.

Kiitokset ministerille ja valmistelijoille tästä asian edistämisestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

16.29 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, jolla ensihoitajien ja ensivastetehtävissä toimivien rikosoikeudellista suojaa vahvistetaan. Tässä kohtaa haluan kiittää teitä, oikeusministeri Meri, että olette viimeinkin tuonut tämän lakimuutosesityksen tänne meidän käsittelyyn. Käytännössä muutos tarkoittaa, että jatkossa ensihoitajaan kohdistetusta väkivallasta tai sillä uhkaamisesta seuraa sama rangaistus kuin virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta. Tällä muutoksella on yksi selkeä viesti: väkivalta ensihoitajia kohtaan ei ole koskaan hyväksyttävää.

Arvoisa puhemies! Ensihoitajien työ on luonteeltaan erityistä. He saapuvat kohteeseen hädän hetkellä mutta eivät voi koskaan täysin tietää, mitä ovien takaa löytyy. He ovat usein paikalla ennen poliisia ja voivat joutua kohtaamaan aggressiivisia, päihtyneitä tai muuten

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

arvaamattomia henkilöitä. Ensihoitajien tehtävänä ei ole käyttää voimakeinoja vaan pelastaa henkiä ja turvata ihmisten terveyttä. Siitä huolimatta väkivalta ja sen uhka ovat heidän arjessaan jatkuvasti läsnä. Alan kyselyissä yli 90 prosenttia ensihoitajista on kertonut kohdanneensa uhka- ja väkivaltatilanteita ja joka neljäs on joutunut pahoinpitelyn kohteeksi. Moni tilanne jää vielä raportoimatta.

Nykytilanteessa ensihoitajan pahoinpitely on useimmiten katsottu tavalliseksi pahoinpitelyksi, josta rangaistus on tyypillisesti sakkoa. Tämä ei vastaa työn todellista luonnetta, ei riskejä eikä ensihoitajien arkea. Esimerkiksi poliisia kohtaan käytetystä väkivallasta seuraa selvästi ankarampi rangaistus. Se, että ensihoitajien koskemattomuutta ei ole lainsäädännössä suojattu samalla tavalla, on epäkohta, joka vaikuttaa eittämättä ensihoitajien työturvallisuuteen.

Nyt tähän tilanteeseen kuitenkin ollaan puuttumassa. Hallituksen esityksen myötä ensihoitajat saavat samanlaisen rikosoikeudellisen suojan kuin muutkin virkamiehet. Haluamme osoittaa selvästi, että ensihoitajien koskemattomuus on yhtä tärkeä ja loukkaamaton asia kuin muidenkin viranomaisten. Ensihoitajat tekevät vaativaa ja vaarallista ja koko yhteiskunnalle välttämätöntä työtä, ja heidän työturvallisuuttaan on varjeltava kaikin keinoin.

Arvoisa puhemies! Tarve ensihoitajien työturvallisuuden vahvistamiselle on nähty jo pitkään. Tein itse aiheesta lakialoitteen jo vuonna 2018, jolloin myös varakansanedustajana toiminut nykyinen sisäministerimme Mari Rantanen oli asiassa aktiivinen ja pyrki sitä aktiivisesti edistämään. Tuolloin ehdotimme, että väkivallasta ensihoitotehtävää suorittavaa henkilöä kohtaan seuraisi vankeutta vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta ja lievemmissä tekemuodoissa ensihoitajan vastustamisesta olisi säädetty sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Toisin sanoen jo tuolloin pyrimme antamaan ensihoitajille samanlaisen suojan, jollaista poliisit ja muut virkamiehet ovat nauttineet. Onkin erittäin tärkeää ja arvokasta, että tänään käsiteltävä hallituksen esitys vastaa pitkälti niihin ongelmiin, jotka tuolloin nostimme esiin. On hyvä, että tämä muutos viimein etenee ja ensihoitajien asema saa sen oikeudellisen vahvistuksen, jonka se ansaitsee.

Kun ensihoitajat saapuvat hälytyspaikalle, heidän tulee voida keskittyä olennaiseen: ihmishenkien pelastamiseen. Meidän tehtävänä on huolehtia siitä, että he voivat tehdä tämän ilman ylimääräistä pelkoa väkivallasta. Ensihoitajat menevät sinne, minne moni meistä ei uskaltaisi. He tekevät työtä, johon moni meistä ei pystyisi, usein vaikeissa ja vaarallisissa olosuhteissa. Tämä lakimuutos on kunniaosoitus ensihoitajien työlle ja samalla välttämätön askel sen varmistamiseksi, että heidän työturvallisuuttaan saataisiin lainsäädännön keinoin parannettua. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

16.34 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta. Kysymyksessä on niin sanottu sinivilkkusabotaasin kriminalisointi. Toisin sanoen ensihoidon tai pelastustoiminnan henkilökuntaa kohtaan kohdistuva väkivalta ja uhkaaminen sekä näiden toimijoiden välineistöön ja ajoneuvoihin kohdistuvat teot, kuten anastaminen, olisivat jatkossa rangaistavia poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisena. Kysymyksessä on siis jälleen rangaistusten kiristäminen.

Perussuomalaiset ovat jo pitkään kantaneet huolta ensihoitajiin ja pelastustoimeen kohdistuvasta väkivallasta. Kirjaus viranomaisten suojaamisesta väkivallalta tai sen uhalta on

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

myös hallitusohjelmassa, samoin kuin Ruotsin mallin kaltaisen sinivilkkusabotaasin kriminalisoinnin arviointi ja toteuttaminen. Ruotsissahan tämä on ollut laissa jo vuodesta 2020 lähtien. Tämänäköisestä rikoksesta tuomittaisiin esityksen mukaisesti sakkoon tai enintään kuuden kuukauden vankeuteen.

Arvoisa puhemies! Sinivilkkusabotaasin kriminalisointi on monen ensihoitajan ja pelastajan toive. Varsinkin ensihoitajien kohtaamat uhkatilanteet ovat lisääntyneet jyrkästi. Puhuttelevaa on, että peräti 93 prosenttia ensihoitajista oli kokenut väkivaltaa tai sen uhkaa työssään vuonna 2020. Erityisesti synteettisten huumeiden käyttäjät voivat käyttäytyä hyvin aggressiivisesti hoitajia kohtaan. Ei ole varmasti jäänyt keneltäkään huomaamatta alfa-PVP:n eli peukun käytön yleistymisen. Etenkin täällä Helsingissä käyttäjiä osuu silmään jo tämän tästä. Myös teräaseita kannetaan entistä enemmän. Hyvin paljon on turvatomuus kaduilla lisääntynyt näiden vuoksi. Poliisin työssä tilanteet ovat tulleet itsellekin hyvin tutuiksi, monenlaista ihmismenettelyä tulee tehtävillä vastaan.

Useampi liitto on vaatinut tätä uudistusta jo monia vuosia sitten, mutta vasta nyt meillä on oikeusministeri, joka tarttuu tätä härkää sarvista. Ensihoitajien kokemukset ovat todellakin karua luettavaa, ja niitä on ollut lehdissä viime vuosina yllin kyllin. Ihmettelen, kuinka tätä ei ole jo aikaisemmin otettu tosissaan, kun tiedossa on kyllä hyvin ollut. Kannatan tätä lakiesitystä, ja kiitän ministeri Merta tämän esittelystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle tässä vaiheessa varattu aika lähestyy nyt loppuaan, joten annan vastauspuheenvuoron ministeri Merelle, ja muuten keskustelua jatketaan myöhemmin tänään. Ministeri Meri, olkaa hyvä, kaksi minuuttia — no, kolme minuuttia.

16.37 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! No, tässä ei varsinaisesti kysytty mitään sellaista, johon minun pitäisi vastata, mutta kiitän teitä oikein hyvistä puheenvuoroista. — Tässä moni on näitä vuosien ajan vienyt eteenpäin, ja tuossa edustaja Ronkainen kertoi myös sisäministeri Rantasen kanssa aikanaan tehdystä lakialoitteesta. Muistan hyvin, että näitä on käyty, ja kyllähän tämä niin on, että meidän pitää saada tämä yhteiskunta sillä lailla, että meillä on tällöisten ihmisten, jotka menevät tuolla ensilinjassa, turva suojattu. Jos ajattelee, niin kuin tässä joku edustaja sanoikin, menisimmekö me itse sinne, niin kyllä meidän täytyy heidät suojata parhaan mahdollisuuden mukaan.

Esimerkiksi Ruotsissahan on tätä päivää järjestäytyneen rikollisuuden yhteydessä, että kivitetaan hälytysajoneuvoja ja tuhopoltetaan, ja renkaiden viiltelyä jo lievimmillään. Niin että kyllähän tämä ihan mahdotonta touhua joillain ihmisillä on, ja näissä pitää olla joku rotti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.38.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.35.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 10 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Antikainen on poissa. Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.36 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tuossa aiemmin käytiin keskustelua tästä rikoslain muuttamisesta, joka liittyy tähän ensihoitoon. Tämä on erittäin tarpeellinen uudistus kaiken kaikkiaan, koko sinivilkkusabotaasin estäminen, niin kuin on työnimenä. Täällä yritetään tehdä semmoista toimenpidettä, erityisesti nyt sitten ensihoidon osalta, kun yleensä ei tajuta, että ne ovat viranomaistehtävissä, kun ne auttavat ihmisiä. Ne eivät käytä siinä kohtaa julkista valtaa, ja se varmaan vähän hämärtää sitä tilannetta, mutta tosiasiaa he ovat olleet erittäin haavoittuvassa tilanteessa, ja tämä lainmuutos tältä osin on erittäin kannatettava.

Toinen asia, joka tässä on tärkeätä, on se, että nämä ensihoitajat menevät yleensä sellaisiin paikkoihin, joihin muut eivät mene, ja kun katsotaan tätä nykytilannetta, niin entistä hankalampiin paikkoihin — kaikki huume- ja muut jutut tässä ympärillä. Senkin osalta vielä on erittäin perusteltua, että tätä viedään eteenpäin, että ensihoitajien rikosoikeudellista suojaa saadaan kasvatettua.

Ja kolmas asia, joka ei tässä keskustelussa ollut aikaisemmin esillä: Kyllä tässä tehdään myöskin potilasturvallisuutta. Jos ensihoitajien työssä, jolla he auttavat ensihoidon tarpeessa olevia ihmisiä, tulee häiriöitä, niin myös potilasturvallisuus tässä voi vaarantua, ja tässäkin mielessä tällä on myöskin vaikutuksia laajemmin.

Mitä tässä sitten on omaisuudensuojaan, poliisi- ja paloautoihin ja muihin, niin nämä varmasti ovat vähän niin kuin ennakoivaa ja etupellossa olevaa lainsäädäntöä. Niistä ei ole niin paljon onneksi Suomessa vielä esimerkkejä kuin tuolla Ruotsissa on ollut. Nämä ensihoitajat ovat mielestäni tässä lakiesityksessä se ydin, ja mielelläni kannatan tätä kokonaisuutta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.38 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Nyt tosiaan käsittelyssä on rikoslain 16 luvun muuttamisesta oleva esitys. Hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka mukaan arvioidaan ja toututetaan Ruotsin mallin kaltainen niin sanottu sinivilkkusabotaasia koskeva kriminalisointi sisäisen turvallisuuden viranomaisten ja ensihoidon henkilöstön suojaamiseksi.

Vaikka en kaikkia Ruotsin malleja ole tässä salissa kannattanut aiemmin, varsinkaan työelämään liittyviä, niin nyt kuitenkin olen eri linjoilla, eli Ruotsin malli on varsin kannatettava. Ruotsissahan kriminalisoitiin vuonna 2020 sinivilkkusabotaasi. Käsitteenä sitä on kuvattu Ruotsissa poliisiin ja pelastushenkilökuntaan sekä ensihoidon henkilökuntaan kohdistuvaksi toiminnaksi, kuten häirintä ja väkivalta, ja näillä vaikeutetaan tai estetään laissa määritettyä toimintaa mutta ennen muuta myös potilasturvallisuutta.

Ensihoitajiin on kohdistunut väkivaltaa myös Suomessa, ja tämä on herättänyt paljon keskustelua. Myös valitettavan paljon on kokemuksia täällä meidänkin maassa siitä, että ensihoitajien toimintaa on häiritty. Eli kyllä tätä ensihoitajiin kohdistuvaa rikosoikeudellista suojaa tulee vahvistaa, ja tässä tänäänkin keskustelussa on tullut esille muun muassa tämän alfa-PVP:n, niin sanotun peukun, käytön lisääntyminen, joka varmasti näitä riskejä myös ensihoitajille lisää.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Suomen rikoslaissa ei ole erillistä sinivilkkusabotaasia koskevaa säännöstä, mutta 16 luvussa on määritelty kuitenkin sellaisia erinäisiä rikoksia viranomaisia vastaan, jotka koskevat väkivallan ja haitan tekemistä. Nyt tätä asiaa on kyllä selvästi tarve täsmentää, eli hyvä, että tällainen esitys tässä on salissa käsittelyssä.

Myös ihan muutama omakohtainen kokemus aiemmalta työhistorialtani työsuojeluvaltuutettuna toimiessani: Kun minä mietin aika paljon työnantajien velvoitteita ja työntekijöiden oikeuksia, niin tämä minun mielestäni peilautuu tosi hyvin näihin yksiselitteisiin huolehtimisvelvoitteisiin, mikä työnantajilla on, joten kyllä tämä työkalua siihenkin antaa, että tulee kriminalisointia tällaisia tekoja kohtaan. Kaikille palkansaajille tulee kuitenkin taata turvalliset työympäristöt, ja kaikilla on oikeus tehdä työtä turvallisesti, joten kyllä tämä on ihan työturvallisuuslakiasiaa pelaava myös.

Tämä antaa lisätyökaluja, ja on tosi tärkeää puuttua näihin ongelmiin, koska puhutaan taas sentyyppisistä asioista, että on hengelle ja terveydelle mahdollisia uhkakuvia. Jos tällaisia pelastusoperaatioita pystytään häiritsemään ilman kriminalisointia, niin se on kyllä huolestuttavaa, jotenka kiitos tästä esityksestä. Tämä on hyvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.42 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys rikoslain muuttamisesta eli niin kutsutun sinivilkkusabotaasin kriminalisointi. Kyseessä on erittäin merkittävä työturvallisuusparannus ensi- ja pelastushoidon henkilökunnalle sekä poliisihenkilöstölle. Jatkossa ensihoidon ja pelastustoiminnan henkilökuntaan kohdistuva väkivalta ja uhkaaminen sekä näiden toimijoiden välineistöön ja ajoneuvoihin kohdistuvat teot, kuten anastaminen, ovat rangaistavia poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisena. Tästä säädetään lakiin enimmäisrangaistukseksi neljä vuotta vankeutta. Poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamiseen tulee lievempi tekemuoto eli haittaaminen, josta tuomitaan sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. Esimerkki kentältä, missä mopomiittejä turvaamassa olleiden poliisien työtä häirittiin esimerkiksi autoja tönimällä ja vahingoittamalla ja rekisterikilpiä yritettiin varastaa ja niin edelleen. Tämä lievempi tekemuoto poliisien työn haittaamiseen tulee siis ehdottomasti tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Lain mahdollistamin keinoin yhteiskunnan kannalta äärimmäisen tärkeiden työtehtävien toteuttaminen on jatkossa turvallisempaa, kun toiminnan estämisestä säädetään kunnollinen rangaistus. Tällä esityksellä suojataan viranomaisten toimintaa väkivallalta ja sen uhalta hallitusohjelman mukaisesti ja otetaan käyttöön Ruotsissakin jo hyväksi todettua lainsäädäntöä. Suomen pelastusalan ammattilaiset, ensihoitajien liitto ja Tehy ovat yhdessä vuonna 2018 vaatineet tämänkaltaista lainsäädäntöä, mutta jostain käsittelemättömästä syystä vasta nyt perussuomalaisen oikeusministeri Meren johdossa tämä saadaan rikoslakiin.

Arvoisa puhemies! Korostan vielä, että erityisesti ensihoitajien osalta kyse ei todellakaan ole pienestä asiasta. Vuonna 2020 tehdyn kyselyn mukaan ensihoitotyötä päivätyökeeseen tekevästä yhteensä 93 prosenttia oli kohdannut väkivaltaa tai sen uhkaa työssään. Ensihoitajien kohtaamien uhkatilanteiden määrä vuodesta 2014 on yli tuplaantunut nykypäivään. Tämän lain avulla ensihoitajien koskemattomuus ja työturvallisuus vahvistuvat, kun teoille tulee kunnan seuraamukset.

Arvoisa puhemies! Kiitän oikeusministeriä tämänkin erinomaisen esityksen valmistelusta ja esittelystä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

17.44 Juho Eerola ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomalaiset odottavat laajasti, että silloin, kun he soittavat hätänumeroon, jonka aiemmassa asiakohdassa mainitsin — mainitaan taas kertauksen vuoksi: 112 — siihen kun soitetaan, niin oletetaan, että poliisi, pelastus ja ensihoito pääsevät mutkattomasti paikalle ja tekevät työnsä turvallisesti. Näin ei aina ole kuitenkaan ollut, ja yhä enenevässä määrin se on vaikeutunut. Hälytysajoneuvoja on pysäytetty, välineistöä on vahingoitettu ja auttajia on uhkailtu ja jopa pahoinpidelty. Tämän on loputtava ennen kuin tilanne äityy siihen pisteeseen, mihin se esimerkiksi länsinaapurissa meni, ennen kuin siellä sitten tajuttiin tehdä tätä samaa lainsäädäntöä.

Tänään käsittelyssä oleva hallituksen esitys selkeyttää ja vahvistaa suojaa hälytystehtävissä toimiville. Eli rikoslakiin lisätään poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen sekä haittaaminen. Törkeämpi tekemuoto kattaa väkivallan ja välineistöön taikka näihin ajoneuvoihin kohdistuvat teot, ja rangaistus on siis enintään se neljä vuotta vankeutta. Lievemmästä haittaamisesta säädetään sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Suoja ulotetaan myöskin avustajiin eli heihin, jotka toimivat viranomaisten pyynnöstä hälytystehtävien tukena. Tämä on oikeasuhtainen ja odotettu uudistus.

No se, miksi tämä sitten on tarpeen, on se, että paitsi että tällaista kuvaamaani vahingontekoa on tapahtunut, niin tämä nykytilanne on ollut lainsäädännön osalta aika pirstaleinen. Eli osa näistä teoista on arvioitu ikään kuin virkamiehen vastustamisena ja osa taas sitten lievinä pahoinpitelyinä tai vahingontekoina. Ensihoitoa ei ole aina edes pidetty tämmöisenä julkisen vallan käyttönä, jolloin tämä rikosoikeudellinen suoja on vaihdellut vähän tehtävän luonteesta aina kulloinkin riippuen. Nyt tulee selkeä viesti, että hälytystoimintaa ei häiritä.

Tätä asiaa on tässäkin salissa puitu jo useiden vuosien ajan, ja on pakko sanoa, että perussuomalaiset ovat vaatineet muutosta jo aiemminkin vaalikausilla, muun muassa tekemällä lakialoitteita ja toimenpideoitteita, kirjallisia kysymyksiä ja niin päin pois.

Hallitusohjelmassa sovittiin tämmöisestä Ruotsin mallin kaltaisesta kriminalisoinnista, jota tällä kertaa jopa edustaja Viitalakin ilmoitti kannattavansa, tätä Ruotsin mallia, ja nyt teemme sen tällaisella suomalaisella täsmällisyydellä. Eli auttajien koskemattomuus ei ole mikään neuvottelukysymys vaan oikeusvaltion perusasia.

Arvoisa puhemies! Tämä on turvallisuusteko, ja tämä on arvovalinta. Se antaa poliisille, pelastuslaitokselle ja ensihoidolle sen selkänojan, jonka he oikeastaan ansaitsevat. Se kertoo myöskin kansalaisille, että yhteiskunta pitää huolta heistä, jotka pitävät huolta meistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen poissa. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

17.48 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Sunnuntaina aamuyöstä hätäkeskus saa poikkeuksellisen puhelun. Murtaen suomea puhuva soittaja pyytää poliisiautoa paikalle lausuen: ”Mä tarvin yks poliisiauto tänne. Yks narkomaani on yrittänyt varastaa mun autosta. Mä kerkesin ottaa sen kiinni.” Pahaa-aavistamaton poliisipartio ottaa vastaan kiireettömän tehtävän ja lähtee rutiininomaiselle keikalle. Paikalle saapuessaan he näkevät kaksi miestä. Jälkikäteen esitutkinnassa tehtävää suorittanut ylikonstaapeli muistelee kertoneensa parilleen miesten olevan sen näköisiä, ettei heidän kanssaan tekisi mieli painia. Poliisi-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

parista toinen nousee autosta ulos ensin. Miehet ottavat tämän välittömästi niin sanottuun hallintaotteeseen. Mies pakottaa poliisin suojaksi eteensä ja osoittaa aseellaan tämän ohimolle uhaten tappaa hänet. Toinen poliiseista vetää esiin aseensa, mutta ei voi ampua. Työpari on kirjaimellisesti liipaisimella miesten ihmiskilpenä. Molempinpuolisten käskyjen ja uhkausten jälkeen aseistautunut poliisi peräännytty hitaasti ja painaa Virve-puhelimensa hätäpainiketta. Tämän jälkeen kuuluu ensimmäinen laukaus, ja se osuu poliisiin.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole elokuvaa tai rikoskirjallisuutta. Tämä on tosielämän esimerkki tapauksesta, jota voidaan kutsua paitsi äärimmäisen vakavaksi väkivaltarikollisuudeksi, myös sinivilkkusabotaasiksi, siis elintärkeiden viranomaisten toiminnan häirinnäksi jopa väkivaltaa uhaten tai pahimmillaan sitä käyttäen. Edellä viitattuun Porvoon poliisiammuskeluun vuoden 2019 elokuussa johti tekaistu, valheellinen puhelu hätäkeskukseen. Tällä soittajat pyrkivät saamaan poliisipartion ansaan ja ryöstämään sen varustuksen aseineen. Seuranneessa ammuskelussa molemmat partion poliisit selvisivät kuin ihmeen kaupalla, molemmat tilanteesta paeten mutta loukkaantuen. Ensimmäinen konstaapeleista sai vakavan luodin osuman käteensä, toisen pelastivat kahdelta selkä- ja kylkiosumalta rasakat suojaliivit.

Ryöstöä pidettiin kokonaisuutena arvostellen törkeänä. Tuomioissa huomioitiin muun muassa teon suunnitelmallisuus, teon syrjäinen tekopaikka, teon kohdistaminen poliisin henkilöstöön ja se, että teon kohteena olivat yksinomaan poliisin käyttöön tarkoitettut ampuma-aseet ja muu välineistö.

Rikoksiin syyllistyneet tuomittiin Helsingin hovioikeudessa muun muassa virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta, törkeästä ryöstöstä ja murhan yrityksestä vankeuteen 15 vuodeksi. Tuomio on pisin lain mahdollistama määräaikainen vankeusrangaistus. Vaikka Porvoon tapauksessa tuomio oli jo pisin mahdollinen, kaikki sinivilkkusabotaasin muodot eivät johda maksimirangaistukseen. Näin ollen erillinen säännös mahdollistaa ankaramman rangaistavuuden myös lievemmistä, mutta edelleen vaarallisista teoista viranomaisia vastaan.

Nykyiset rikoslain pykälät, kuten esimerkiksi perätön vaarailmoitus, eivät kata kaikkia tilanteita. Tarkoituksena perättömässä vaarailmoituksessa voi olla viranomaisten resurssien sitomisen ja tuhlaamisen lisäksi myös viranomaisen toiminnan tahallinen vaarantaminen tai esimerkiksi väijytystilanteen rakentaminen. Erillinen sinivilkkusabotaasin kriminalisointi korostaisi tätä erityistä suojelun tarvetta, eikä tämä koske vain poliisia. Esimerkiksi ensihoitajien kohtaama väkivalta on lisääntynyt jyrkästi. Ensihoitajia on puukotettu, otettu panttivangiksi, kuristettu, jahdattu kirveellä ja ammuttu myös ambulanssia kohti. Muutama vuoden takaisessa kyselytutkimuksessa ensihoitotyötä päivätyökseen tekevästä yhteensä 93 prosenttia oli kohdannut väkivaltaa tai sen uhkaa omassa työssään.

Hämmästykseni osa tähän lakimuutokseen annetuista lausunnoista on jopa kyseenalaistanut tällaisen uudistuksen, sinivilkkusabotaasin kriminalisoinnin, tarvetta. Ongelma ei näiden lausuntojen mukaan ollut riittävän merkittävä tai yleinen. Samalla ontuvalla loogiikalla voitaisiin todeta, että koska lentokoneetkin putoavat vain harvoin, turvamääräykset ja hätäuloskäynnit ovat tarpeettomia, tai koska tyttöjen sukuelinten silpominen ei ole kovin yleistä, on sen rankaiseminen tarpeetonta, tai koska terrori-iskut ovat harvinaisia, ei terrorismi ole riittävän merkittävä tai yleinen ongelma erikseen kriminalisoitavaksi.

Itse ajattelen, että meidän täällä eduskunnassa rikoksesta ja rangaistuksesta lakeja säättäessämme ei ilmiön harvinaisuus voi olla syy jättää työtämme tekemättä. Jos me emme korjaa ja päivitä rikoslakia kohtuullisemmaksi ja uusiin uhkiin vastaavaksi, kuka sen tässä

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

maassa tekee? Parhaimmillaan pystymme ennaltaehkäisemään rikoksia, mutta sen epäonnistuessakin pystymme toteuttamaan rikosvastuuta ja tarjoamaan uhreille, omaisille, sivulaisille oikeutta, siis rankaisemaan rikollisia asiaankuuluvasti.

Ruotsissa tämä sinivilkkusabotaasi yleistyi voimakkaasti 2000-luvun aikana. Vasta lukuisten poliisien ja ensihoitajien jouduttua vaara- ja väkivaltatilanteiden uhreiksi säädettiin siellä maassa, Ruotsissa, erillisestä kriminalisoinnista. Kuinka yleiseksi me haluamme Suomessa tilanteen päästää, ennen kuin siitä erikseen rankaisisimme? Minä olen valmis muutokseen nyt ja toivon sitä koko tältä eduskunnalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

17.54 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Juuri ennen edustaja Vigeliusta pidin kylä puheenvuoron tässä kohtaa, jostain syystä sinne on nyt nimi tullut. Mielestäni piti olla Lundén tässä kohtaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Jahas, meillä on sitten täällä jonkinlainen tekninen häiriö. Edustaja Lundén on poissa. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

17.55 Miko Bergbom ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ensinnäkin hallitukselle tästä esityksestä. Tämä on erittäin toivottu sellainen ja erittäin tarpeellinen sellainen. Lakiin siis tullaan lisäämään poliisin tai hälytystoiminnan vaikeuttamista koskeva rangaistussäännös, ja tässä myös ensihoitajien oikeudellista asemaa parannetaan, mikä on erittäin toivottu uudistus.

Itseäni usein politiikassa häiritsevät sellaiset korulauseet kuin että ”te ensihoitajat teette erittäin arvokasta työtä”, ja ne häiritsevät eritoten siinä tapauksessa, jos lainsäätäjä näkee, että heidän tekemässään työssä kohdataan ongelmia, joihin lainsäätäjä ei kuitenkaan katso aiheelliseksi puuttua. Mutta nyt siihen vihdoin puututaan, nimittäin ensihoitajat ovat kuitenkin hyvin usein erilaisissa hälytystehtävissä, myös näissä väkivaltatehtävissä, niitä, jotka siellä ovat ensimmäisenä paikalla ennen poliisia. Valitettava tosiasia Suomessa on se, että ensihoitajat kohtaavat merkittävästi väkivaltaa. Esimerkiksi erään tilaston mukaan 90 prosenttia ensihoitajista on kohdannut uhka- tai väkivaltatilanteita ja joka neljäs ensihoitaja on joutunut pahoinpitelyn kohteeksi. Eli se kuvaa sitä, että ilmiön laajuus ja ongelma on erittäin merkittävä. Siitä huolimatta tähän ei olla lähtökohtaisesti puututtu Suomessa.

Nykytilanteessa nykyinen lainsäädäntö ennen tätä tulevaa uudistusta on sellainen, että ensihoitajiin kohdistunut väkivalta on katsottu ihan tavalliseksi pahoinpitelyksi. Eli on ollut ihan käytännössä sama asia, jos nyt jotain vedetään snägarillä tauluun tai sitten ensihoitajaa tehtävällä, joka on työssään hoitamassa, pelastamassa ihmisiä. Tyypillinen seuraamushan siitä on sitten loppupeleissä sakkorangaistus. Ja sitten taas jos esimerkiksi poliisin kimppuun on käyty, niin siinä on ollut kyse kuitenkin virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta, josta sitten rangaistusasteikkokin on luonnollisesti korkeampi, eli ensihoitajien kohdalla oikeussuoja on ollut huomattavasti heikompi kuin poliisilla. Nyt tähän tulee tosiaan muutos, eli rikoslakiin lisätään sääntely ensihoitajan väkivaltaisesta vastustamisesta, ja jatkossa siitä seuraa käytännössä vankeusrangaistus, joko ehdonalainen tai sitten ehdoton vankeusrangaistus. Tämä on erittäin toivottu ja tarpeellinen uudistus, ja ensihoitajakentällä tämä varmasti hyvin otetaan vastaan.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Täytyy myös huomauttaa, että kun katsoin hallituksen esityksen perusteluita ja muita havaintoja sieltä, niin sieltä nousee esiin, että perussuomalaiset ovat tähän asiaan eduskunnassa pyrkinneet puuttumaan jo ollessaan oppositiossa erilaisten toimenpideoitteiden, kirjallisten kysymysten kautta. Puolue on tätä ajanut menestyksekkäästi jo pitkään, ja nyt, kun puolue on sitten hallituksessa, niin tämä saadaan myöskin osaksi lainsäädäntöä. Jatkossa ensihoitajien koskemattomuutta työtehtävässä suojellaan yhtä tiukasti kuin muidenkin viranomaisten, eli ensihoitaja on jatkossa oikeudellisesti samalla viivalla myöskin poliisin kanssa, ja se heille kuuluu. He pelastavat ihmishenkiä ja tekevät erittäin tärkeää työtä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden eteen. Kiitos vielä kerran hallitukselle tästä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

17.58 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Myös minä pidän tätä hallituksen esitystä erittäin hyvänä. Itsekin ajattelin puhua nimenomaan tästä ensihoitajien näkökulmasta. Edustaja Bergbom siitä jo varsin hyvin tuossa äsken todisti, minkälaisen väkivallan kohteeksi he ovat työssään joutuneet ja kuinka heikot heidän oikeutensa ovat olleet ennen kuin tämä muutos on tehty.

Haluan tässä yhteydessä myöskin erityisesti mainita sen, että kun olen tässä salissa aika monta kertaa kuullut, että näitä hallituksen esityksiä, jotka täällä on tehty, tai suurta osaa niistä ei ole tehty työntekijöiden näkökulmasta eikä ammattijärjestöjen toiveesta, niin nyt on nimenomaan sellainen, joka on tehty ammattijärjestöjen toiveesta. Eli muistan, että hallitusohjelmaneuvoittelussa Tehyn keskeinen viesti hallitusneuvottelijoille oli, että tätä ensihoitajien asemaa näissä väkivalta- ja väkivallan uhkaamistilanteissa pitää parantaa. Hallitus on sen viestin kuullut, ja nyt se on tässä toteutettu. Tämä on todella tärkeä asia, koska on tietenkin niin, ettei kenenkään pidä omassa työssään joutua väkivallan uhriksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

17.59 Henrik Wickström r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Itse ajattelin näin, että jonkun pitää olla myöskin sotevaliokunnasta puhumassa tästä tärkeästä asiasta. Ajattelin kiittää hallitusta tästä hyvin merkityksellisestä esityksestä.

Tässä juuri kollega, edustaja Satonen nimenomaan kiteytti sen, että silloin kun Säätytalolle keräännuttiin muutama vuosi sitten, niin yksi selkeä viesti, mikä tuli Tehyltä ja monelta muulta ammattiliitolta, oli se, että tähän ensihoitajien statukseen rikoslaissa haluttiin saada muutos, jotta ensihoitajia kohdellaan samalla tavalla kuin muuta virkahenkilöstöä, joka toimii eri tehtävissä. Me tiedetään myöskin tällä hetkellä että Suomessa on suuri pula sotealan ammattilaisista, mutta meillä on myöskin pula niin pelastajista kuin myöskin ensihoitajista. Uskon tosi vahvasti, että tällä muutoksella me tullaan ennen kaikkea vahvistamaan veto- ja pitovoimaa, jotta me saadaan myöskin lisää ensihoitajia tulevaisuudessa.

Sitten on pakko, ikävä kyllä, todeta se, että tämä toimintaympäristö, jossa ensihoitajat, poliisi ja pelastajat toimivat, muuttuu todella nopeasti ja ikävä kyllä huonompaan suuntaan, joten on hyvin suuri todennäköisyys, että me joudutaan lähitulevaisuudessa arvioimaan, mitä muita keinoja meidän pitää ottaa käyttöön, jotta me voidaan turvata sellainen toimintaympäristö, jossa nämä arjen sankarit pystyvät huolehtimaan siitä, että suomalaiset voivat elää ja asua tässä maassa 24/7 turvassa.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

18.02 Mikko Lundén ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten pitkäjänteinen työ ja vuosien tavoite on vihdoinkin toteutumassa. Niin kutsuttu sinivilkkusabotaasi kriminalisoidaan. Tämä tarkoittaa merkittävää askelta sisäisen turvallisuuden vahvistamisessa ja ennen kaikkea sitä, että turvaamme ensihoitajien, palomiesten ja poliisin työtä tällä lakimuutoksella.

Mitä tämä sinivilkkusabotaasi sitten tarkoittaa, ja mitä siitä seuraa? Jatkossa poliisin, ensihoidon ja pelastustoimen työtä häiritsevät ja jopa väkivaltaiset teot saavat vihdoinkin oman rikosnimikkeensä, eli lakimuutoksen jälkeen väkivalta, uhkailu tai välineistön sabotointi katsotaan poliisin tai hälytystoiminnan vaikeuttamiseksi. Tästä voidaan tuomita maksimissaan neljän vuoden vankeuteen. Lievimmissä tapauksissa kyse olisi poliisin tai hälytystoiminnan haittaamisesta, ja sen seurauksena tulisi sakkoa tai enintään puolen vuoden vankeusrangaistus.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakimuutos on tärkeä siksi, että ensihoitajien, palomiesten ja poliisien kohtaamat väkivalta ja uhkatilanteet ovat lisääntyneet vuosien varrella. Tilastot kertovat karua kieltä nykytilanteesta. Näitä tapauksia on vuosittain satoja, ja trendi vaikuttaa olevan noususuunnassa. Jokainen väkivalta- tai uhkatilanne voi viivästyttää avunsaantia, ja pahimmissa tapauksissa se voi maksaa ihmishengen, puhumattakaan siitä, minkälaista on työntekijänä kohdata näitä tilanteita, kun yrität tehdä työsi parhaalla mahdollisella tavalla. Ruotsi kriminalisoi sinivilkkusabotaasin jo vuosia aiemmin, vuonna 2020. Onneksi tämä muutos tulee nyt vihdoinkin myös Suomeen. Hallitusohjelmassa linjattiin, että viranomaisten toimintaa suojataan väkivallalta ja sen uhalta, ja tällä lakimuutoksella niin myös teemme. Tämä laki antaa ensihoitajille, palomiehille ja poliiseille sen suojan, jonka he työssään ansaitsevat ja tarvitsevat.

Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä ei ole mikään pieni asia, kuten tiedämme. Alan järjestöt ovat vaatineet muutosta jo pitkään, ja me perussuomalaiset olemme pitäneet selvänä asiana sitä, että tämä lakimuutos on välttämätöntä saada voimaan. Haluan kiittää arvoisaa ministeri Leena Merta siitä, että tämä lakimuutos vihdoinkin toteutuu. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

18.03 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Myöskin minä haluan kiittää siitä, että lopultakin tämä laki menee eteenpäin. Minä olen ollut itse 20 vuotta poliisina, ja ainakin viimeiset kymmenen vuotta on puhuttu siitä, että tämän tyyppinen lainsäädäntö tarvittaisiin. Se, miksi tämä tarvitaan, johtuu ihan siitä, että meidän ammattiryhmässä samoin kuin pelastajien puolellakin osa on jopa luopunut työstään sen takia, että siihen kohdistuva uhka on liian suuri suhteessa siihen työnkuvaan, mikä on, ja siitä saatavaan korvaukseen. Varsinkin pelastuksen puolella ja sairaankuljetuksessa tämä on iso ongelma. Poliisia suht hyvin suojaa vielä lainsäädäntö muutenkin, mutta ennen kaikkea pelastuksen ja sairaankuljetuksen puolella tämä on aivan välttämätön. Minä haluan kyllä sydämestäni kiittää, että lopultakin tämä laki eteni, vaikka sitä on pitkään yritetty. Hyvä näin.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 62/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.39 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia. Esitys perustuu hallitusohjelmaan, jonka kirjausten mukaisesti hallitus tiukentaa pysyvän oleskeluluvan ehtoja tavoitteena kannustaa kotoutumiseen.

Suomessa on kaksi lupatyyppiä, jotka oikeuttavat pysyvään oleskeluun: kansallinen pysyvä oleskelulupa ja EU-direktiiviin perustuva pitkään oleskelleen oleskelulupa. Pysyvä oleskeluoikeus merkitsee sitä, ettei henkilön enää tarvitse täyttää määräaikaisen oleskelun edellytyksiä eikä hakea määräaikaisia oleskelulupia. Esimerkiksi töiden päättyminen tai avioero ei enää vaikuttaisi Suomessa oleskeluun, vaikka oleskelun perusteena olisi aiemmin ollut työ- tai perheside. Oleskeluoikeuteen voisivat vaikuttaa enää rikosten, väärinkäytösten ja pitkäaikaisen poismuuton kaltaiset erityistekijät. Siksi on Suomen kannalta tärkeää määritellä huolellisesti ne vaatimukset, jotka ulkomaalaisen on täytettävä päästäkseen tähän asemaan.

Tällä hetkellä pysyvän oleskeluluvan voi saada neljän vuoden ja pitkään oleskelleen luvan viiden vuoden oleskelun jälkeen. Lisäksi henkilön on tilanteen mukaan täytettävä erilaisia yleisiä edellytyksiä, kuten vaatimus toimeentulosta ja voimassa olevasta passista. Kotoutumista ei kuitenkaan tällä hetkellä nimenomaisesti edellytetä.

Esityksessä ehdotetaan, että pysyvän oleskeluluvan saamiseksi vaadittava oleskelu nostettaisiin normaalitilanteessa neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Lupaun lisättäisiin lisäksi uudenlaiset kotoutumisvaatimukset. Kuuden vuoden jälkeen luvan voisi saada henkilö, jolla on tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito ja kahden vuoden työhistoria. Pysyvän luvan voisi yhä saada neljän vuoden jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä. Nämä olisivat 40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa. Pysyvän luvan voisi saada myös suorittamalla Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai alemman korkeakoulututkinnon yliopistossa. Tällöin ei olisi vaatimusta juuri tietynpituisesta oleskelusta, vaan asia riippuisi käytännössä siitä, kuinka nopeasti henkilö olisi suorittanut tutkinnon. Lisäksi vaadittaisiin vähintään kehittyvää suomen tai ruotsin kielen taitoa.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Myös pitkään oleskelleen oleskeluluvan edellytyksiin lisättäisiin vaatimus suomen tai ruotsin kielen taidosta. Tämä nimenomaan sallitaan EU-direktiivissä, vaikka Suomi ei ole aiemmin ottanut sitä käyttöön. Oleskeluaika olisi edelleen direktiivissä vaaditulla tavalla viisi vuotta.

Kaikissa tilanteissa tietynpituisen työhistoria sisältäisi vaatimuksen siitä, että mukana olisi enintään kolme kuukautta turvautumista työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen. Kielitaidon tasoista ja sen osoittamisesta säädettäisiin yksiselitteisesti tukeutuen olemassa oleviin tutkintoihin sekä yleiseurooppalaiseen kielitaitoasteikkoon. Kotoutumisedellytyksistä olisi poikkeuksia esimerkiksi lapsille ja vammaisille ja niille, joiden terveydentila estäisi edellytyksen täyttämisen.

Lisäksi pysyvän ja pitkään oleskelleen oleskeluluvan rikosesteitä tiukennettaisiin säätämällä ehdottoman vankeuden vaikutuksesta oleskeluajan laskentaan. Aika alkaisi rangaistuksen suorittamisen jälkeen alusta.

Kielitaitoa, työntekoa ja koulutusta voidaan pitää keskeisinä kotoutumisen elementteinä, ja siksi esitys tukee hallituksen kotoutumispolitiikkaa, joka perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Lisäksi maahanmuuttajan omaa vastuuta lisätään muuttamalla järjestelmää velvoittavaksi mutta samalla kannustavaksi. Pysyvän oleskeluluvan ehdot kannustavatkin jatkossa kotoutumiseen osaksi yhteiskuntaa. Tällä hetkellä pysyvään oleskeluun oikeuttavan luvan voi saada esimerkiksi lainkaan suomea tai ruotsia oppimatta tai tekemättä työtä. [Perussuomalaisen ryhmästä: Käsittämätöntä!] Näitä ilmeisiä epäkohtia on esityksellä tarkoitus korjata.

Viime vuonna pysyvään oleskeluun oikeuttavia lupia haki lähes 16 000 henkilöä ja sitä edellisenä yli 16 000 henkilöä. Muutoksen vaikutukset koskisivat siten merkittävää määrää maahanmuuttajia. Molempina vuosina ainoastaan muutama sata näistä henkilöistä haki EU:n pitkään oleskelleen lupaa, koska siihen vaadittu oleskeluaika on tällä hetkellä pidempi. Tähän suhteeseen ehdotettu muutos todennäköisesti voisi vaikuttaa, koska kansallisen pysyvän luvan ehdot tiukentuvat.

Eri kotoutumisedellytysten vaikutukset riippuisivat kunkin hakijan kohdalla paljon hänen henkilökohtaisesta tilanteestaan ja panoksestaan. Esimerkiksi kielen oppimiseen voivat vaikuttaa henkilökohtaiset tekijät, kuten aiempi koulunkäynti ja lukutaito. Sama koskee työelämään pääsyä. Molemmat ovat kuitenkin seikkoja, joihin maahanmuuttaja voi tyypillisesti omalla toiminnallaan vaikuttaa. Vaikutukset riippuisivat siten myös siitä, missä määrin muutos onnistuisi tavoitteessaan kannustaa ulkomaalaisia esimerkiksi kielen opiskeluun ja työelämään pyrkimiseen. Osa maahanmuuttajista jäisi uusien, kiristyneiden edellytysten takia ilman pysyvään oleskeluun oikeuttavaa oleskelulupaa. Toisaalta esimerkiksi kielitaidon puuttuminen kuuden vuoden jälkeen ei tarkoittaisi velvoitetta poistua maasta, vaan henkilö voisi hakea määräaikaista oleskelulupaa. Hän voisi myöhemmin hakea pysyvää lupaa, kun saavuttaisi tarvittavan kielitaidon.

Korostan edelleen, että esitys perustuu toisaalta kotoutumisen velvollisuuksiin mutta myös mahdollisuuksiin. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 8. tammikuuta 2026.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.45 Pekka Aittakumpu ps: Kiitoksia sisäministerille tämän asian esittelystä.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kun perussuomalaiset ovat nostaneet esiin maahanmuuttopolitiikkaan liittyviä ongelmia, usein heitä on leimattu ihmisvihaajiksi tai jonkinlaisiksi hirviöiksi, mutta tällaista keskustelua tai leimaamista ei eilen syntynyt, kun Iltalehti nosti esille erään kipukohdan, nimittäin sen, että vieraskielisten Kela-tukiin menee Suomessa jo yli miljardi euroa vuodessa — [Eduskunnasta: Ohhoh! — Käsittämätöntä!] miljardi euroa vuodessa ja ylikin, ja nämä kustannukset ovat jatkuvassa kasvussa.

Usein vaikuttaa siltä, että riippuu sanojasta, hyväksyvätkö vihervasemmistoon kallellaan oleva toimittajakunta ja niin sanotut suvaitsevaiset puolueet maahanmuuttoon liittyvien ongelmien esiin nostamisen. Mutta eihän näistä tosiasioista, arvoisa puhemies, pidä vaieta, vaan näitä ongelmia pitää yrittää korjata. Ei ole oikein, että me suomalaiset olemme maksaneet vuosi vuodelta enemmän sosiaaliturvaperäisestä hallitsemattomasta maahanmuutosta, jota vanhat puolueet ovat tänne ajaneet ja näyttävät ajavan edelleenkin. Ei ole kenenkään etu, jos maahan tuleva ei työllisty eikä sopeudu tähän suomalaiseen yhteiskuntaan, ei löydä paikkaansa. Se ei ole maahantulijan etu, se ei ole suomalaisen yhteiskunnan etu.

Tämän harjoitetun maahanmuuttopolitiikan vuoksi tällä hetkellä pysyvän tai pitkään oleskelleen oleskeluluvan voi saada verrattain lyhyen oleskelun jälkeen myös sellainen, joka ei kunnioita lakeja, ei osaa suomea tai ruotsia, eikä ole tehnyt töitä tai opiskellut Suomessa, mutta nyt tämä tosiaan, arvoisa puhemies, muuttuu. Tällä hallituskaudella on tehty runsaasti maahanmuuttopolitiikkaan liittyviä tervehdyttäviä päätöksiä, ja myöskin tämä hallituksen esitys on hyvin kannatettava. Tämän tavoitteena on varmistaa se, että pysyvään oleskeluun oikeuttava oleskelulupa myönnettäisiin pääsääntöisesti ainoastaan sellaisille ulkomaalaisille, jotka ovat oikeasti osoittaneet kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Vastuun kotoutumisesta eli yhteiskuntaamme sopeutumisesta tulee tietysti olla ennen kaikkea maahantulijalla, ei suomalaisella veronmaksajalla. Tällä hetkellä oleskeluluvan voi saada verrattain lyhyen oleskelun jälkeen, vaikka ei osaisi tosiaanakaan suomea, ei ruotsia, ei olisi tehnyt päivääkään työtä tai opiskellut maassamme, vaikka ei kotoudu ja vaikka ei edes olisi kiinnostusta ja halua kotoutumiseen. Näin ei pidä tietystikään olla, ja on selvää se, että kielitaito on ehdoton edellytys sille, että pystyy toimimaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja ymmärtää suomalaista kulttuuria, suomalaisia tapoja, pystyy sopeutumaan yhteiskuntaan hyvin. Siksi on erinomaista, että tässä hallituksen esityksessä nyt korjataan sitä, että kielitaito tulee välttämättömäksi edellytykseksi oleskeluluvan saamiselle.

Arvoisa puhemies! Tämä muutos kohdistuu työelämän ulkopuolella oleviin ja kielitaidottomiin maahanmuuttajiin, ja kuten ministeri hyvin kertoi, tämän tarkoituksena on edesauttaa kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen tulee olla maa, johon halutaan tulla rakentamaan elämää eli tekemään työtä, opiskelemaan ja oppimaan kieltä. Samalla Suomen tulee olla maa, jossa turvallisuus, osallisuus ja vastuu kulkevat käsi kädessä. Tällä hallituksen esityksellä tiukennetaan pysyvän oleskeluluvan saamisen ehtoja. Esitys perustuu selkeään periaatteeseen: pysyvän luvan voi saada se, joka sitoutuu yhteiskuntaan, työskentelee, opiskelee, oppii kieltä ja elää nuhteettomasti.

Arvoisa puhemies! Nykyisin pysyvän oleskeluluvan voi saada neljän vuoden yhtäjaksoisen asumisen jälkeen. Jatkossa pääsääntö olisi kuusi vuotta, ja edellytyksenä olisi myös

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

kahden vuoden työhistoria sekä tyydyttävä kielitaito. Tärkeä muutos on se, että ehdoton vankeusrangaistus katkaisee asumisajan kertymisen. Suomalaisen yhteiskunnan pysyvää jäsenyyttä ei voida rakentaa rikosten varaan.

Tämän esityksen tärkein tehtävä on kannustaa. Pysyvän luvan voi saada nopeammin esimerkiksi, jos henkilö suorittaa Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, työskentelee yli 40 000 euron edestä vuodessa, sellaisilla tuloilla, tai osoittaa erityisen hyvää kielitaitoa. Kyse ei siis ole porttien sulkemisesta, vaan oikeiden ovien avaamisesta heille, jotka haluavat osallistua, kuulua yhteisöömme ja sitoutua yhteiskuntamme arvoihin.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tukee turvallisuutta kahdella tavalla: Ensinnäkin se kannustaa tulemaan osaksi yhteiskuntaamme työhön, opiskeluun ja kielen opetteluun. Toiseksi se selkeyttää viestiä siitä, että pysyvä oleskelu Suomessa edellyttää vastuun kantamista sekä yhteisten pelisääntöjen noudattamista. Meidän tulee pystyä turvaamaan yhteiskunnan eheys ja sisäinen turvallisuus. Tämä ei ole vastakkainasettelua, vaan yhteisten pelisääntöjen vahvistamista. Kyse ei ole siitä, että pysyvän oleskeluluvan saamisen ehtoja kohtuuttomalla tavalla tiukennettaisiin. Kyse on siitä, että kannustamme jokaista olemaan osa yhteiskuntaamme.

Arvoisa puhemies! Pysyvän oleskeluluvan tulisi olla osoitus molemminpuolisesta sitoutumisesta. Tällä esityksellä hallitus rakentaa järjestelmää, jossa vastuullinen maahanmuutto ja kansallinen turvallisuus eivät ole ristiriidassa keskenään vaan kulkevat rinta rinnan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

16.52 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu sisäministeri! Tänään meillä on vihdoinkin käsittelyssä lakiesitys, joka tiukentaa pysyvän oleskelun ehtoja Suomessa. Tavoitteena on kannustaa kotoutumiseen ja varmistaa, että pysyvän oleskelun saavat vain ne, jotka aidosti haluavat integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan, Suomen tapoihin ja kulttuuriin ja noudattaa Suomen lakeja ja asetuksia sekä sopeutua siihen, että maassamme eletään, asutaan ja yritetään maan tavoilla.

Esityksen mukaan pysyvän oleskeluluvan saaminen neljän vuoden jälkeen edellyttää, että hakija on osoittanut kotoutumistaan esimerkiksi työssä käymällä, Suomessa suoritettulla koulutuksella ja hyvällä suomen tai ruotsin kielen taidolla yhdessä työhistorian kanssa. Samalla tiukennetaan nuhteettomuusedellytystä. Vakavat rikokset katkaisevat oleskeluainkavaatimuksen, mikä lisää turvallisuutta ja kannustaa noudattamaan lakeja.

Esitys tekee järjestelmästä johdonmukaisemman, kannustaa kotoutumiseen ja varmistaa, että maahamme ei tulla elämään sosiaaliturvalla. Vastuun kotoutumisesta tulee olla maahantulijalla, ei suomalaisella veronmaksajalla. Kiitän ministeri Rantasta tästä järjestystä ja turvallisuutta tuovasta esityksestä. Tämä on oikea Suomi-teko.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.54 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Ulkomaalaislakia on tähän mennessä muutettu tällä vaalikaudella 15 kertaa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja toinen toistaan seuraaviin esityksiin on usein koottu useita erilaisia kiristyksiä. Huomionarvoista on se, että näiden kokonaisvaikutuksia ei ole arvioinut kukaan. Edelleen hallituksen pääviesti on ulkomaalaisille se, että tänne ette ole tervetulleita, ja jo maassa asuville maa-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

hanmuuttajille se, että teemme elämästänne mahdollisimman hankalaa, ja siihen tähtää myös tämä lakiesitys. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] Tätä kokonaisarviointia ovat peräänkuuluttaneet niin Elinkeinoelämän keskusliitto kuin lukuisat muutkin järjestöt, ja ongelmana on tosiaan tämä esitysten yhteisvaikutusten arviointi.

Sitten tietenkin huomionarvoista on myös se, että RKP:n edustajia ei täältä salista löydy nytkään. He eivät missään vaiheessa istu täällä salissa puolustamassa näitä esityksiä, ja silti he jatkavat hallituksessa. Ei tunnu olevan mitään rajaa niille periaatteille, vaan jatko on aina taattu. RKP:ltä ja kokoomukseltakin voi kysyä oikeutetusti, missä vaiheessa maahanmuuttoa on teidän mielestänne tiukennettu tarpeeksi.

Tämä on iso tulevaisuuskysymys. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] Näillä lakiesityksillä te lähetätte viestin jo maassa asuville, että heidän ei kannata tähän maahan tulevaisuuttaan rakentaa. Te lähetätte Suomen rajojen ulkopuolelle viestin siitä, että tänne ei missään nimessä kannata muuttaa. On suorastaan kafkamaista väittää täällä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] että tämä jollain tavalla edistäisi kotoutumista, kun tämä hallitus nimenomaan leikkaa kotoutumisen määrärahoja, tekee kotoutumisesta täysin mahdotonta ja normalisoi hallituksen tasolla rasismia, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] joka suoraan vaikuttaa myös arkielämän tasoon. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Minä olen täällä nyt lähes ainoana opposition edustajana vastustamassa tätä teidän lakiesitystänne, [Miko Bergbom: Mitä se kertoo?] joten voisitteko lopettaa älämölön ja kuunnella, kun minä puhun. Kiitos.

Halusin nostaa esille vielä viimeisen pointin, joka on räikeä epäkohta tässä lakiesityksessä, ja toivon, että sivistysvaliokunta varsinkin kiinnittää huomiota siihen. Eli tämä esitys on kerännyt laajaa kritiikkiä myös koulutuskentältä liittyen siihen, että vaikka Suomessa suoritettu yliopistotutkinto, kandi tai maisteri tai ylempi AMK-tutkinto, oikeuttaisi pysyvään oleskelulupaun ilman määräaika, niin sama ei koskisi tätä alemman AMK-tutkinnon suorittaneita. Tähän ehkä ministerikin voi täällä sitten vastata, miksi tällainen erotelu on tehty. Eli kyllähän näitäkin ihmisiä todellakin Suomessa tarvitaan. Tämä epäkohta varsinkin on sellainen, että toivon, että sivistysvaliokunta tähän kiinnittää huomiota. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Minuutin mittainen vastauspuheenvuoro, edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

16.58 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei siinä kovin montaa minuuttia mennyt, kun rasismikortti viuhui edustaja Honkasalon puheissa. Eikä siinä tainnut mennä minuuttiakaan, kun te kerroitte, että tämä hallitus antaa tällä loistavalla esityksellään sellaisen viestin, että tänne ei olisi tervetullut ulkomailta. Tämä teidän väitteenne — no, jos kutsun sitä tämän salin arvojen mukaisesti muunnellun totuuden puhumiseksi — ei ensinnäkään pidä paikkaansa.

Tässä päinvastoin selkeytetään niitä ehtoja, joilla Suomessa voi saada pysyvän oleskeluluvan. Onko siis joku suomalainen sitä mieltä, että on jotenkin rasismia vaatia kielitaitoa Suomeen muuttavalta ihmiseltä, joka haluaa oleskeluluvan? Onko se rasismia? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!] Onko rasismia se, että edellytetään, että pysyvän oleskeluluvan saaja ei voi olla mikään sarjarikollinen kuten Milan Jaff? Tai onko se rasismia, jos edellytetään, että pysyvän oleskeluluvan saaja työskentelee, käy töissä? Eihän se voi olla niin, että me myönnetään tänne pysyviä oleskelulupia ihmisille, joilla ei ole tosiasiallisesti

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

edellytyksiä [Puhemies koputtaa] kotoutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Valitettavasti tämän aiemman lainsäädännön osalta siitä on vakavia näyttöjä, ja palaan tähän vielä myöhemmin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.59 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin puheenvuorossani sanoin, ongelmana on nimenomaan tämä lakiesitysten kokonaisuus. Nyt on 16. lakiesitys menossa, ja tätä kokonaisarviota ei missään vaiheessa ole tehty. Ehkä ministeri Rantanen voi vastata tähän, että aiotaanko tämä tehdä.

Kyllä se pääasiallinen signaali on nimenomaan Suomessa asuville maahanmuuttajataus-
taisille ihmisille se, että me teemme elämästänne mahdollisimman hankalaa. Tässä huomionarvoista on tosiaan se, että myös Elinkeinoelämän keskusliitto on näitä kiristyksiä kritisoinut erittäin rankasti, ja sen takia tuntuu ihmeelliseltä, miten RKP ja kokoomus voivat kannattaa näitä kaikkia esityksiä, mitä perussuomalaisten kynästä tulee.

Ja mitä tulee rasismiin, niin kyllä me ollaan koko edellinen viikko saatu seurata tätä hallituksen rasismifarssia ja koko hallituksen maahanmuuttopolitiikan punaisena lankana nimenomaan kulkee rasistinen agenda. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, yksi minuutti. Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

17.01 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan edustaja Honkasalon varsinaiseen puheenvuoroon: Te kritisoitte sitä, että ammattikorkeakoulun suorittaneilla ei ole mahdollisuutta saada tätä pysyvää oleskelulupaa, jos he hallitsevat suomen ja ruotsin kielen samalla tavalla kuin yliopistotutkinnon saavuttaneet. Mutta te unohdatte tässä, että tällä hetkellä ei kenelläkään ole mahdollisuutta saada sitä tällä tavalla ja tässä nimenomaan helpotetaan sitä, että Suomesta valmistuvat opiskelijat yliopistosta voivat jäädä Suomeen ja saavat pysyvän oleskeluluvan, kun he hallitsevat kehittyvällä tasolla suomen ja ruotsin kielen. Ei minulla ole mitään sitä vastaan, jos tätä tullaan myöhemmin jatkamaan niin, että se koskee myös ammattikorkeakouluopiskelijoita — hoitajia ja insinöörejä ja näin poispäin — mutta tähän on nimenomaan vastaus siihen, kun on entistä enemmän niitä opiskelijoita, jotka haluaisivat jäädä Suomeen töihin mutta eivät ole saaneet pysyvää oleskelulupaa. Nyt sen pysyvän oleskeluluvan saaminen helpottuu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.02 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se epäkohta on nimenomaan siinä, että asetetaan opiskelijat eri kategorioihin ja asetetaan heidät epäyhtenäiseen asemaan suhteessa toisiinsa. Toivonkin, että sivistysvaliokunta nimenomaan kiinnittää huomiota tähän, miksi alemman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita kohdellaan tässä lakiesityksessä epätasa-arvoisesti. Tämä on se pihvi tässä. Totta kai ajattelen niin, että erittäin hyvä on se, että nimenomaan kannustetaan siihen, että jos tutkinnon on suorittanut Suomessa, silloin on edellytyksiä myös jäädä maahan, mutta samanai-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

kaisesti on huomioitava se, että tämä nykyinen ilmapiiri ja tämä lainsäädännön tiukennus myös heikentävät niitä edellytyksiä, että kansainväliset opiskelijat jäisivät Suomeen. Tämä tuli erittäin hyvin esimerkiksi eilen esille, kun vierailin Lappeenrannassa LUT-yliopistossa. Heillä on erittäin suuria ongelmia siinä, että he saisivat nämä kansainväliset opiskelijat houkuteltua jäämään Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

17.03 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo on aikoihin eletty, kun vasemmistoliiton edustaja huokailee ja koukkaa täällä Elinkeinoelämän keskusliiton kannoista maahanmuuttopolitiikkaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Yleisesti ottaen te olette käsittäakseni Elinkeinoelämän keskusliittoa vastaan kaikissa kysymyksissä, mutta maahanmuuttopolitiikasta te löydätte yhteisen sävelen. Sitä minä ihmettelen.

Itse ajattelen, että tämä hallitus vaatii nimenomaan maahanmuuttopolitiikalta sitä, että se on Suomelle hyödyllistä, kannattavaa, että se rakentaa tätä yhteiskuntaa. Tänne tullaan töihin, tänne tullaan, jotta tullaan omilla töillään toimeen, ja tänne ei tulla tekemään rikoksia. Kaikkiin näihin perusteisiin esitetään nyt juuri tiukennuksia, jotta ne tulijat, jotka tänne tulevat, ovat kotouttamiskelpoisia, sopeutuvat suomalaiseen yhteiskuntaan ja ettei heitä tarvitsekaan kotouttaa, vaan he kotoutuvat itse, eivät julkisella rahalla vaan menemällä töihin ja elämällä Suomen näköistä suomalaista elämää suomalaisessa yhteiskunnassa, ei rinnakkaisyhteiskunnassa rikoksia tehden, töitä vältellen, [Puhemies koputtaa] tukia nostellen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.04 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vigelius varmaan muistaa sen, kun noin vuosi sitten istuin täällä kanssanne pitkää iltaa ja vastustin tätä aika isoa maahanmuuttolainsäädännön kokonaispakettia, jossa tuotiin useampia esityksiä, ja siinä debatissa ja niissä puheenvuoroissa myös korostin sitä, että elinkeinoelämä laajasti vastustaa myös näitä esityksiä, koska se nimenomaan vähentää Suomen houkuttelevuutta ja se vähentää niitä mahdollisuuksia myös kansainvälisille osaajille jäädä Suomeen. Ei maailma ole niin mustavalkoinen, edustaja Vigelius, etteikö vasemmistoliitto voisi välillä olla samaa mieltä myös Elinkeinoelämän keskusliiton kanssa. [Joakim Vigelius: Hienoa kuulla!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.05 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Arvoisa edustaja Honkasalo, nämä teidän puheenvuoronne ovat kyllä täynnä heikkoja argumentteja. Te täällä jo huusitte lähes rasismista, ja sitten kun teiltä penättiin yksityiskohtia siitä, mikä tässä laissa on rasistista, niin te aloittekin puhumaan, kuinka kokonaisuus on rasistinen ja toitte tähän mukaan tämän lakiesityksen ulkopuolisia asioita ja sotkitte siis asioita iloisesti keskenään. Ja miksi? Vain ja ainoastaan propagandatarkoituksen vuoksi.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Hallituksen maahanmuuttopoliittisten kiristysten takana on se, että 1) täältä halutaan saada rikolliset karkotettua helpommin ja nopeammin ja 2) maahanmuutto on sellaista, joka hyödyttää Suomen valtiota. Ja palatakseni vielä tuohon kohtaan yksi näistä rikollisista, niin se on myös niin, että niiden karkottaminen, jotka tekevät rikoksia, hyödyttää myös täällä eläviä, työssäkäyviä, opiskelevia maahanmuuttajia — niitä, jotka eivät tee rikoksia — [Puhemies koputtaa] ja parantaa myös heidän turvallisuuttaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.06 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa edustaja Antikainen, nyt on niin, että te vaikeutatte kaikkien niiden ihmisten elämää, jotka pyrkivät rakentamaan sitä Suomessa. [Sanna Antikainen: Ei pidä paikkaansa!] Eli tämä väite siitä, että ainoastaan rikollisten elämää vaikeutettaisiin, ei pidä paikkaansa. Nimenomaan kyse on siitä, että puhutaan isosta kokonaisuudesta, jossa 16 kertaa eri lainsäädäntömenetelmin on tiukennettu jo maassa olevien ihmisten edellytyksiä elää hyvää elämää Suomessa. [Sanna Antikainen: Ei pidä paikkaansa!] Kyllä se on niin, että te lähetätte — sehän on teidän päätavoitteenne — näille ulkomaalaistaustaisille ihmisille viestin siitä, että te teette heidän elämästään mahdollisimman hankalaa, [Juho Eerola: Ei!] ja te lähetätte ulkomaille sen viestin, että tänne ei kannata kenenkään muuttaa.

Tämä on erittäin haitallista siinä tilanteessa, jossa me todellakin tarvitaan paljon työvoimaa ja me tarvitaan sitä, että ne ihmiset, jotka täällä ovat asuneet useamman vuoden, voisivat rakentaa elämäänsä täällä ja kiinnittyä tähän yhteiskuntaan. [Puhemies koputtaa] Kotoutumisessa on aina kyse kaksisuuntaisesta prosessista, jossa myös vastaanottava yhteiskunta on vastuussa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

17.08 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän, että vasemmistoliiton arvojen mukaisesti nähdään, että tätä yksilön vastuuta ei tule lisätä, mutta perussuomalaisten johdonmukaisten tavoitteiden mukaisesti nimenomaan tällä esityksellä ministeri Rantanen lisää kotoutumisen vastuuta yksilölle itselleen. Ihminen ei nimittäin kotoudu sillä, että meillä on täällä yhteiskunnassa erilaisia palveluja tarjolla, vaan kaikki lähtee yksilön omasta halusta kotoutua ympäröivään yhteiskuntaan. Pitää haluta olla osa, noudattaa maan lakeja ja oppia esimerkiksi kieliä, sitä kautta työllistyä. Tällä lakiesityksellä me myös poistamme mahdollisuuden jäädä pysyvästi tänne maahan, mikäli näitä meidän lakeja ei noudateta. Tässä ei ole mitään rasistista. Se, että vaaditaan suomen kielen oppimista, työllistymistä, nuhteettomuutta, on nimenomaan tervehdyttämistä maahanmuuttopolitiikan osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.09 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Käyn tässä nyt ilmeisesti sitten yksin debattia jokaisen perussuomalaisen kansanedustajan kanssa. [Miko Bergbom: Syys-täkin!]

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Itse tutkin muun muassa maahanmuuttoa ja maahanmuuttajia pitkän tutkimusurani aikana, ja voin sanoa, että siellä nimenomaan yksilön vastuu korostuu. Meillä on Suomessa paljon ihmisiä, jotka tekevät kaikkensa sen eteen, että he integroituisivat tähän yhteiskuntaan. He oppivat kielen, he puhuvat sitä täydellisesti, mutta siitä huolimatta voi olla, että on todella vaikea löytää töitä, myös työmarkkinoiden syrjinnän takia. Eli kyllä se yksilön vastuu siellä arkielämässä on todella korostunut.

Mutta nyt on niin, edustaja Seppänen, että esimerkiksi näille kielikursseille ja kotoutumiskoulutukseen on monesti hyvin vaikea päästä, ja te nimenomaan heikennätte nyt näitä edellytyksiä. Monesti on myös niin, että se kotoutumiskoulutuksen laatu ei vastaa sitä, mikä sen pitäisi olla, [Juha Mäenpää: Se on totta!] eikä meidän järjestelmä myöskään tunnista ihmisten osaamista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Eerola, olkaa hyvä.

17.10 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On mielestäni ihan oikein, että pysyvää oleskelulupaa ei jatkossa saa enää pelkästään oleskelemalla. Meidän tavoitteena on tietenkin huoltosuhdetta vahvistava maahanmuutto, ja sen tähden Suomessa tämä pysyvä oleskelulupa kuuluu niille, jotka opiskelevat kielen, tekevät työtä ja noudattavat lakia.

Puhuitte tästä kotouttamisesta ja siitä, mitä epäkohtia siinä on. No, kyllä minä sen tiedän. Minä olen itse aikanaan omassa työelämässäni hyvin läheltä nähnyt sen, mitä kaikenlaisia puutteita siinä oli. Ei se ole vuosien saatossa yhtään parantunut, ja se, että siihen on laitettu lisää rahaa, ei ole millään lailla parantanut kotouttamisen tasoa.

Ensimmäisessä alkupuheenvuorossanne te peräänkuulutitte ja ihmettelitte sitä, missä on RKP ja miksei se ole täällä puolustamassa hallituksen esityksiä. Seuraavassa puheenvuorossa te toteatte, että olette itse oppositiosta ainoa, joka näitä vastustaa. [Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.11 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Edustaja Eerola, ehkä ei kannataisi naureskella sille, joka täällä teidän kanssanne debatoi. Eikö niin? [Juho Eerola: En minä naureskellut!]

Mitä tulee tähän kotoutumiskoulutukseen, niin ei ole tutkimuspohjaa sille, etteikö se olisi järkevä investointi, sen sijaan OECD:n tutkimukset [Juho Eerolan välihuuto] osoittavat aivan toista. Mutta tämä kuuluu perussuomalaisten agendaan, että haukutaan ihmisiä siitä, että he eivät opi kieltä tai että he eivät kotoudu ja samanaikaisesti leikataan kotoutumiskoulutuksesta, [Juho Eerolan välihuuto] ja nyt myös niitä lainsäädännöllisiä tehtäviä vähennetään. Eli käytännössä te heitätte ihmiset heitteille ja oletatte, että he itsekseen oppisivat suomen kielen. [Miko Bergbom: Ei!] Tämä on täysin julma ajatusmaailma, kun me todellakin tarvitsemme näitä ihmisiä Suomessa. Helsinki ei esimerkiksi pyörisi ilman maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, ja meistä jokainen tietää sen. Tämä teidän tulevaisuudennäkymä on kyllä todella synkkä ja nimenomaan se, että tätä kokonaisuutta ei ole kukaan arvioinut. Tähän todellakin toivoisin, [Puhemies koputtaa] että vaikka ajattelemmme asioista eri tavalla, tämän kokonaisarvioinnin voisi ministeriössä tehdä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan edustajia minuutin aikarajasta. — Edustaja Mäenpää, vastauspuheenvuoro, olkaa hyvä.

17.12 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri äsken tapasin henkilön, joka puhuu täydellistä arabiaa. Hän oli eilen ollut tuolla keskustassa ja oli mennyt sitten ihan avoimesti keskustelemaan ja oli kysynyt joltakin mieheltä, mistäs sinä olet, ja hän oli kertonut, että hän on tullut Syyriasta kymmenen vuotta sitten. No, sitten se oli kysynyt, mitä se tekee työksensä, ja hän sanoi, että ei mitään. No, osaako suomea? Ei osannut suomea yhtään. Sitten kun hän oli kysynyt, että no, miten sinä pärjät täällä, niin se oli sanonut, että meille annettiin ensin kaksi ja puoli tuhatta silloin kun me tultiin, ja nyt sen jälkeen on annettu 700 euroa kuukaudessa. Ja se oli kysynyt, että no, jos ei sinulla ole töitä, niin eikö sinun kannattaisi mennä Syyriaan, kun siellä ovat kaikki nyt lähteneet paranemaan tilanteet. Hän oli sanonut, että ei hänen oikein kannata mennä, että hän menee vasta sitten kun hän on täyttänyt 64, niin että hän saa kansaneläkkeen, ja menee sitten aina käymään siellä välillä. Niin että jossakin on vasemmistolla pikkusen vikaa siinä laskuopissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

17.14 **Johan Kvarnström sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Työ ja kielitaito tosiaan ovat usein keskeisiä elementtejä onnistuneessa kotoutumisessa, ja siitä näkökulmasta voi ajatella, että tässä esityksessä on pointti, mutta tästä huolimatta pidän nyt ehdotettuja vaatimuksia osittain liiallisina ja liian jyrkkinä. Lakimuutosta voidaan kyseenalaistaa esimerkiksi korkean tulorajan osalta, ja jos henkilö neljän vuoden jälkeen on oppinut kielen ja työllistynyt, niin mitä lisäarvoa saadaan vielä kahden vuoden viettämisestä määräaikaisilla luvilla? Esityksen tavoitteena on kannustaa kotoutumiseen ja välittää kuvaa tulevaisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa, mutta viesti, joka välitetään, on osin päinvastainen. Muutoksen myötä ei välity vahvempi kuva tulevaisuudesta Suomessa, vaan päinvastoin viestitään, että muutaman vuoden kova työ ei riitä, jos palkka ei ole riittävän korkea, ja myös tällaisissa tapauksissa edessä on jatkossakin epävarmuus määräaikaisten oleskelulupien kanssa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.15 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy aina ihmetellä, miksi vasemmalta laidalta arvioidaan näitä, kun tehdään maahanmuuton järjeistykksiä, että ne ovat jotenkin ikävä asia ja aina on signaali, että maahanmuuttajat eivät ole tervetulleita. Eihän siitä ole millään lailla kysymys. Nyt on kyse vastuusta, vastuusta omasta elämästään. Siis ei voi olla niin, että aina yhteiskunnalla on vain vastuu, vaan jokaisella maahanmuuttajallakin pitää olla vastuu integroitua tähän yhteiskuntaan, tulla osaksi tätä yhteiskuntaa, tulla tänne duuniin ja maksaa veronsa, hoitaa velvollisuutensa ja oppia vielä kielikin siinä samalla, että pärjää normaaleissa arjen askareissa. Minä en ymmärrä sitä, jos me halutaan, että kaikki maahanmuuttajat rakentavat elämänsä Suomeen. En minä tiedä näitten rikollisten osalta, halutaanko me, että he rakentavat elämänsä Suomeen. [Sanna Antikainen: Vasemmisto haluaa!]

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Tästä kotoutuskoulutuksesta täytyy sanoa, että siinäkin on taas yhteiskunnan vastuu, eikä se ole tehonnut. Vaikka siihen kotoutumiskoulutukseen on pumpattu kuinka paljon rahaa, [Puhemies koputtaa] niin ei se ole auttanut mitään.

Sanon vielä loppuun, että tiedättehän, [Puhemies koputtaa] että nämä maahanmuuttajat, jotka ovat töissä, muuten kannattavat näitä lakiuudistuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.16 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Menee niin mielenkiintoiseksi tämä keskustelu, että oli ihan pakko lähteä mukaan tähän. [Sanna Antikainen: Tervetuloa!] Tässä nyt vähän menevät puurot ja vellit sekaisin. Meillä on selvästi ongelmia eräillä henkilöillä, eräillä maahanmuuttajilla kotoutua Suomeen. Esimerkiksi naisille on tosi vaikeaa kotoutua Suomeen, kun he ovat työelämän ulkopuolella. Useimmat heistä ovat työelämän ulkopuolella, ja kielitaidon opiskelu ja kaikki muu on tosi vaikeata. Tällaisiin ongelmiin tässä puututaan.

Sitten edustaja Kvarnström toi hyvin esille tässä sen, että jos on jo kielitaito sellaisella tasolla, niin mitä tarkoittaa, että neljän vuoden jälkeen vielä kaksi vuotta pitää olla työhistoriaa, että täällä voi olla. Eli lakiesityksessä on kuitenkin tavoitteena, että kotoutuminen on vahvempuna osana tässä lupaprosessissa, pysyvän luvan saamisessa, mutta silti täällä on joitain yksityiskohtia, joita kannattaa vielä tarkentaa.

Ja sitten se edustaja Honkasalon esitys, että kokonaisarviointi olisi hyvä tehdä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

17.17 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Honkasalo sanoi täällä, että haukumme ihmisiä, mutta me emme hauku ihmisiä vaan tätä järjestelmää. Jos ajatellaan, että Irakista, Afganistanista, Syyriasta ja Somaliasta tänne tulleista noin puolet ovat toimeentulotuella, niin minä en usko, että se johtuu näistä ihmisistä vaan tästä järjestelmästä, joka mahdollistaa tämän. [Eduskunnasta: Kyllä!] Se on aivan kestämaton. Näistä maista tulleilla tavallista on se, että on suuri perhe. Jos perheessä on viisi lasta ja kaksi aikuista, niin heille maksetaan kuukaudessa noin 4 500 euroa käteen. Jokainen ymmärtää, että kielitaidoton, kouluttamaton, Suomeen apua hakemaan tullut henkilö tai pariskunta saadakseen vastaavan summan työtä tekemällä, niin se vaatii varmaan lähemmäs 10 000 euron bruttotuloja. Ei se ole realismia, ja siksi tähän järjestelmään pitää puuttua. Ei heillä ole mitään motivaatiota integroitua tähän yhteiskuntaan tällä tasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.18 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Se ongelma on perussuomalaisen retoriikassa, ja olisi kiinnostavaa kuulla myös RKP:n edustaja Wickströmin vastaus tähän, kun istutte samassa hallituksessa. Tämä ihmiskuva on todella synkkää. Te yleistätte, te nostatte jatkuvasti täällä esille rikollisuuden, te nostatte esille sen, että nämä ihmiset ovat laiskoja ja eivät tee mitään ja näin. Se on se ihmiskäsitys, joka myös näkyy näissä lukui-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

sisä maahanmuuttolainsäädännön tiukennuksissa. Itse kyllä luotan enemmän siihen tutkimuspohjaan ja tutkimuskirjallisuuteen, mitä meillä on esimerkiksi kotoutumisen merkityksestä, enkä siihen, että täällä voi vedota johonkin yksittäiseen kokemukseen, kuulopuheisiin, ja sen perusteella tehdä ihmisryhmiä koskevia yleistyksiä. Eli tutkimuspohjainen argumentaatio arvoon myös silloin, kun kyseessä on maahanmuuttaja. Totta kai meidän pitää voida keskustella myös kotoutumisen ongelmista ja niistä kriittisistä kohdista, mutta pääviestini on se, että te teette kotoutumisesta entistä hankalampaa leikkaamalla niitä määrärahoja ja myös tiukentamalla lainsäädäntöä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

17.20 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt käynyt jonkinlainen sekaannus siinä, miten nähdään Suomeen tulo ja tänne jääminen. Aivan sama keskustelu käytiin silloin, kun on kiristetty ensimmäisessä vaiheessa kansalaisuuslakia ja ollaan kiristetty asumisaikavaatimusta. Muistan, että myös silloin edustaja Honkasalo ja muut vasemmisto-opposition edustajat esittivät, että kansalaisuus olisi ikään kuin se väylä, jolla jäädään Suomeen, ja jos kansalaisuuden ehdot kiristyvät, niin Suomeen ei saisi jäädä. Se on täysin virheellinen asetus. Sama pätee tässä pysyvän oleskeluluvan tapauksessa. Suomeen voi tulla ja jäädä muutenkin kuin pysyvän oleskeluluvan tai kansalaisuuden saatuaan. Suomessa voi olla töissä ilman pysyvää oleskelulupaa. Suomeen voi jäädä ilman, että saa kansalaisuutta. Se vain tarkoittaa, että silloin arvioidaan hänen jäämisensä järkevyyttä yhteiskunnalle esimerkiksi tulojen perusteella, onko opiskelupaikka vielä, onko suojelun tarvetta yhä.

Se, että kiristetään pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden ehtoja, pitää huolta siitä, että tänne ei jää pysyväluontoisemmin ihmisiä, jotka eivät työllisty, tule omillaan toimeen tai jotka syyllistyvät rikoksiin. [Puhemies koputtaa] Nämä on hyvä erottaa toisistaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu aika lähestyy nyt loppuaan, joten myönnän vastauspuheenvuoron ministeri Rantaselle, ja sitten siirrymme listalla eteenpäin. — Ministeri Rantanen, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

17.21 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tässä vaiheessa mielenkiintoisesta ja hyvästä keskustelusta, jota asian suhteen käytiin.

Ehkä heti tässä totean, että tämä edustaja Vigeliuksen viimeisenä esittämä selvennys tästä asiasta oli kyllä erinomaisen hyvä. Tällä esityksellä ei tietenkään haeta sitä, että joku ei olisi tervetullut Suomeen; tällä esityksellä haetaan sitä, että me tuomme tänne kotoutumisen edellytykset. Ja aivan kuten tässä ehkä saattoi tästä keskustelusta kuulla, niin meillä on Suomessa kotoutumisen mittarina käytetty lähinnä siihen käytettyä rahamäärää, ei sitä, että kotoutumista voitaisiin katsoa kielenhallinnan, yhteiskunnan osaamisen tai työssä olemisen tai opiskelujen perusteella tai koulutustason perusteella, ja tämä on ollut aika iso ongelma tässä maassa. Meillä ei ole ollut juuri sen paremmin mittaristoja, paitsi se käytetty rahamäärä, kuin tavallaan mitään rajattuja asioita, jotka ovat merkityksellisiä siinä, kuinka tässä yhteiskunnassa voi pärjätä. Me olemme tekemässä lakimuutosta kotoutumiseen, niin kuin varmasti hyvin täällä tiedetään, ja tarkoitus onkin se, että nimenomaan näihin asioihin

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

kiinnitetään huomiota, joista juuri äsken puhuimme. Yhteiskunnan oppiminen ja kielen oppiminen ovat ne keskeiset elementit.

Sitten totean tästä lakiesitysten kokonaisuudesta, että kyllä, me olemme tuoneet pelkkiä tiukennuksia maahanmuuttolainsäädäntöön. Se johtuu vain ja ainoastaan siitä, että meillä on ollut valtava lainsäädäntövelka tällä saralla. Meillä ei ole uudistettu sen paremmin kansalaislakia kuin pysyvää oleskelulupaa tai otettu käyttöön meidän EU-lainsäädännön mahdollistamia elementtejä, kuten vaikkapa oleskelulupien kansainvälisen suojelun minimipituuksia tai mahdollisuutta poistaa kansainvälisen suojelun asema ja sitä kautta mahdollistaa vaikkapa karkotuksia. Näiden lakiesitysten kokonaisuutta on mahdoton arvioida yhdessä, koska nämä koskettavat erilaisia ryhmiä, ja siinä mielessä sellaisen arvion tekeminen ei ole tässä kohtaa mielestäni tarpeellista.

Sitten korjaan täällä — en tiedä, ymmärsinkö väärin tässä edustaja Kvarnströmin puheenvuoron, kun hän totesi, että tämä tuloraja on liian korkea — että tätähän ei edellytetä kaikilta. Tämä 40 000 euron tuloraja on mahdollinen, se on edellytys silloin, jos haluaa neljän vuoden kuluttua hakea tätä pysyvää oleskelulupaa. Kuuden vuoden kuluttua sellaista edellytystä ei tässä ole, toki työhistoria löytyy.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys ei poikkea eurooppalaisesta viitekehyksestä eikä itse asiassa pohjoismaisestakaan viitekehyksestä ja siitä, että myös meillä Pohjolassa on alettu katsoa niitä edellytyksiä, jotka erityisesti koskettavat nyt muun muassa näitä lupia, jotka mahdollistavat pysyvän jäämisen maahan. Siinä mielessä olemme tässä kyllä hyvinkin eurooppalaisessa ja pohjoismaisessa rintamassa, ja pidän tätä suuntausta erittäin terveenä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri, kiitoksia edustajille. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.25.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.04.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. [Juho Eerola: Nythän sitä pitäisi jatkaa, kun se 45 minuuttia meni jo!]

Anteeksi, nyt itse asiassa ollaan jo siinä jatkamisvaiheessa. Meillä on ollut vähän teknisiä ongelmia täällä näiden listojen kanssa. Joka tapauksessa nyt voidaan jatkaa keskustelua, ja edustajille tiedoksi, että meidän järjestelmässä eivät nyt näy puheenvuoropyynnöt, mutta meillä on niistä aikaisemmin otettu printti, joka kertoo järjestyksen, ja jos joku haluaa katsoa sitä järjestystä, niin verkkolähetyksessä se näkyy.

Luen nyt tässä vaiheessa tämän listan, että tiedätte suunnilleen, missä vaiheessa oma puheenvuoro tulee. Elikkä seuraavat edustajat ovat pyytäneet puheenvuoroa tähän mennessä: edustajat Ronkainen, Rintamäki, Antikainen, Lyly, Rasinkangas, Eerola, Satonen, Berg-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

bom, Lehtinen, Vigelius, Lundén, Autto ja Seppänen. Nyt jos tämän jälkeen tulee puheenvuoroja, niin me seuraamme niitä täältä notaarilta pyydettyinä, eli pyytäkää kirjallisesti puheenvuoro notaarilta, jos haluatte näiden puheenvuorojen jälkeen käyttää puheenvuoron. Pahoittelut, että tätä järjestelmää ei ole nyt saatu kuntoon. — Edustaja Ronkainen, puheenvuoro on teillä, olkaa hyvä.

18.06 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme siis hallituksen esitystä, jolla pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytyksiä tiukennetaan. Käytännössä tämä tarkoittaa kahta keskeistä muutosta: pysyvän oleskeluluvan hakemisen aikaraja nousee nykyisestä neljästä vuodesta kuuteen vuoteen, ja lisäksi hakijalta edellytetään jatkossa tyydyttävää suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä vähintään kahden vuoden työhistoriaa. Tällä uudistuksella haluamme varmistaa, että pysyvän oleskeluluvan saa vain sellainen henkilö, joka on aidosti sitoutunut Suomeen, joka on opetellut maan kielen, osoittanut halua tehdä työtä ja joka on valmis kantamaan vastuunsa yhteiskunnan jäsenenä.

On tunnustettava, että tähän asti pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytyksiin on suhtauduttu aivan liian sinisilmäisesti. Käytännössä oleskeluluvan on voinut saada neljässä vuodessa, vaikka kielitaitoa ei olisi lainkaan tai työhistoriasta ei olisi näyttöä. On uskottu, että kotoutuminen tapahtuu itsestään ilman, että sille asetetaan selkeitä vaatimuksia. Kokemus osoittaa, että näin ei ole.

Tämän esityksen myötä pysyvän oleskeluluvan saamisen polku muuttuu merkittävästi. Kuuden vuoden oleskeluaikaraja antaa enemmän aikaa arvioida, onko henkilö valmis sitoutumaan Suomeen pysyvästi. Samalla kielitaitovaatimus takaa sen, että hakija kykenee toimimaan suomalaisessa arjessa ja työelämässä. Jatkossa edellytettävä näyttö työhistoriasta on myös tervetullut uudistus. Työ on paras kotouttaja, ja sen kautta kielen oppiminen etenee luonnollisesti.

On hyvä huomata, että esityksessä säilyy edelleen mahdollisuus nopeampaan pysyvään oleskelulupaani niille, joilla on erityisen vahvaa osaamista. Tämä koskee kovia ammattilaisia, joiden panosta Suomi todellakin tarvitsee ja jotka pystyvät nopeasti integroitumaan työmarkkinoillemme.

Pysyvä oleskelulupa on vahva ja kauaskantoinen oikeus. Se merkitsee pysyvää asemaa maassamme. On täysin perusteltua, että sen saaminen edellyttää aitoa sitoutumista ja velvollisuuksien kantamista. Kyse on myös turvallisuudesta ja ennakoitavuudesta. Kun pysyvän oleskeluluvan kriteerit ovat selkeät ja tiukat, vältetään väärinkäytöksiä ja epäselvyyksiä. Ihmiset tietävät täsmälleen, mitä heiltä odotetaan, ja se ohjaa heitä toimimaan oikein. Parhaimmillaan maahanmuutto voi olla suuri voimavara. Kun ihminen haluaa oppia kielen, tehdä töitä, maksaa veronsa ja rakentaa tulevaisuutensa Suomeen, hyötyy siitä koko yhteiskunta. Mutta jos integraatio ei onnistu, jäävät kustannukset yhteiskunnan kannettavaksi.

Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa haluan osoittaa kiitokseni sisäministeri Rantaselle tästä esityksestä sekä laajemminkin hallituksen edistämistä maahanmuuttopolitiikan tiukennuksista, joita olemme vieneet määrätietoisesti eteenpäin. Kahden viime vuoden aikana Suomessa on tehty kokonaisvaltainen linjamuutos: olemme siirtyneet hyväuskoisuudesta selkeisiin ja tiukkoihin pelisääntöihin, joissa oikeudet ja velvollisuudet kulkevat käsi kädessä. Nyt käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä asetamme pysyväälle oleskeluluvalle selkeät vaatimukset, jotka ohjaavat maahanmuuttoa Suomen kannalta oikeaan suuntaan kohti vastuunkantoa, työntekoa ja aitoa sitoutumista tähän maahan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt näyttää siltä, että meidän järjestelmä jälleen toimii, eliikä puheenvuoroja voi varata myös sähköisesti. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä. [Juho Eerola: Nyt järjestelmä toimii, kun on niin vankka hallitus!] — Sähköinen järjestelmä.

18.10 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Jälleen uusi hallituksen esitys ulkomaa-laislain muuttamisesta on perussuomalaisen politiikan ytimessä. Tällä kertaa tarkoitukse-na on pysyvien oleskelun edellytyksien tiukentaminen. Pysyvän oleskeluluvan myöntämi-seksi vaadittava yhtäjaksoinen oleskelu ehdotetaan nostettavaksi normaalitilanteessa nel-jästä vuodesta kuuteen vuoteen. Tämän vaaditun ajan jälkeen pysyvän oleskeluluvan voisi pääsääntöisesti saada hakija, jolla on tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito ja kahden vuoden työhistoria. Kuulostavatko nämä punavihreään korvaan kohtuuttomilta vaatimuk-silta? Minusta ei.

Myös esimerkiksi pysyvän oleskeluluvan saamiseksi neljän vuoden jälkeen asetettaisiin kolme vaihtoehtoista lisäedellytystä: 40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnustettu ylem-pi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa. Jokaisen tapauksen kohdalla huomioitaisiin myös se, onko oleskeluluvan hakija turvautu-nut työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen tässä ajassa. Seurantajakson aikana etuuksia saisi olla mukana vain kolmen kuukauden ajalta.

Arvoisa puhemies! Esitys on yhdessä sovitun hallitusohjelman mukainen. Sen tavoittee-na on kannustaa kotoutumiseen. Pysyvän oleskeluluvankin tulee olla palkinto siitä, että on ollut mukana rakentamassa suomalaista yhteiskuntaa, maksanut veronsa, oppinut kielen, elättänyt itsensä laillisesti ja ollut tekemättä rikoksia. Ei tämäkään varmasti ole liikaa vaa-dittu. Tällainen lainsäädäntö on omiaan erottamaan hyvät akanoista. Ehtoihimme kykene-mättömät saavat lähteä. Kysymyksessä on merkittävä muutos kohti täysjärkisempää maa-hanmuuttopolitiikan kokonaisuutta. Suomi ei saa olla houkutteleva maa niille, jotka eivät edes aio kotiutua tai tehdä töitä täällä.

Arvoisa puhemies! Suomella ei ole varaa laadullisesti heikkotasoiseen maahanmuut-toon. — Tästä on nyt puhuttu viimeiset kaksi viikkoa, tästä laadusta. — Iltalehti kirjoitti ei-len illalla Kelalta saamastaan tiedosta. Tietojen mukaan vieraskielisten osuus Kelan mak-samasta toimeentulotuesta oli viime vuonna 29,5 prosenttia, kun se vuotta aikaisemmin oli 25,8 prosenttia. Vuonna 2017 vieraskielisten osuus oli vielä alle 20 prosenttia. Työmark-kinatuen saajista vieraskielisten osuus nousi viime vuonna edellisvuoden 24,1 prosentista 25,7 prosenttiin ja peruspäivärahan saajista 18,5 prosentista 20,3 prosenttiin. Yleisessä asumistuessa kehitys oli samanlaista. Tämähän on aivan katastrofi. Ei ole yllätys, että ra-hat loppuvat, kun jakajia tulee ovista ja ikkunoista.

On toki aivan piristävä poikkeus, että maamme suurista medioista alkaa tulla faktaan pe-rustuvaa tietoa kansalaisille, missä maahanmuuton kanssa oikeasti mennään. Ei voi kuin kiittää hallitusta tästä määrätietoisesta työstä tilanteen oikaisemiseksi. Toivon kuitenkin seuraavia eduskuntavaaleja evästään, että alkaisimme jo ihan tosissamme käydä laajem-minkin keskustelua siitä, voitaisiinko sosiaaliturva tulevaisuudessa rajoittaa vain Suomen kansalaisille. Se olisi aivan erinomainen säästötoimi tässä taloudellisessa ahdingossa, jos-sa Suomi on.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Tiedän tämän lakiesityksen olevan perusteltu, koska vasemmiston edustaja sai debatin aikaiseksi. Silloin voi olla tyytyväinen, että jotain on tehty oikein. Kiitän sisäministeri Rantasta ulkomaalaislakien selkiyttämisestä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

18.15 Sanna Antikainen ps: Arvoisa rouva puhemies, kiitos! Tänäkin käsittelyssä oleva hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamisesta on erittäin tervetullut ja kaivattu parannus siihen maahanmuuttopolitiikan sotkuun, jonka edelliset hallitukset ovat meille jättäneet. On ollut hyvin vastuutonta maahanmuuttopolitiikkaa, että tähän asti pysyvän oleskeluluvan on voinut saada ulkomaalainen, joka ei osaa yhtään, siis sanaakaan, suomea tai ruotsia, joka ei ole tehnyt päivääkään töitä ja joka ei ole osoittanut motivaatiota kotoutua tähän yhteiskuntaan. Edellisten hallitusten löyhän politiikan vuoksi Suomessa ovat milanjaffit ja muut rellestäneet. Heille Suomi on ollut helppo ja houkutteleva maa, heille, jotka etsivät pikemminkin elatusautomaatin kuin uuden kotimaan, jossa tehdä työtä ja maksaa veroja. Ei ole yhtään liioiteltua todeta, että tällainen politiikka on ollut kova rasite maamme taloudelle ja erityisesti myös turvallisuudelle.

Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että nykyinen hallitus laittaa stopin holtittomuudelle ja korjaa kurssin. Tämä hallituksen esitys palauttaa järjen pysyvän oleskelun myöntämisen perusteisiin. Kuuden vuoden oleskelu, kielitaito ja työhistoria eivät ole kohtuuttomia vaatimuksia, eivätkä rasismia, kuten edustaja Honkasalo on täällä tänään väittänyt, vaan ne ovat vähimmäisedellytyksiä sille, että ulkomaalainen aidon oikeasti haluaa kuulua suomalaisen yhteiskuntaan ja kantaa vastuunsa. Esityksen ansiosta pysyvän oleskeluluvan voi edelleen saada nopeammin, jos on korkeasti koulutettu ja osaa jompaakumpaa kotimaista kieltä ja on työllistynyt. Erityisen tärkeänä pidän sitä, että rikoksiin syyllistyneet eivät jatkossa saa pysyvää jalansijaa Suomessa. On itsestään selvää, että vakavia rikoksia tehnyt henkilö ei ansaitse pysyvää paikkaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Tässä kohtaa hallituksen linja on selkeä ja oikeudenmukainen.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat vuosikausia vaatineet maahanmuuttopolitiikan kiristämistä, kotoutumisen velvoittavuutta ja nuhteettomuuden asettamista selkeiksi ehdoiksi. Nyt nämä asiat vihdoinkin toteutuvat, hallitusohjelman mukaisesti. Tämä esitys korjaa sen, minkä edellisten hallitusten vastuuttomuus rikkoi. Tämä on oikeudenmukainen, turvallinen ja taloudellisesti kestävä ratkaisu. Kiitän hallitusta ja erityisesti sisäministeri Mari Rantasta siitä, että se vie Suomen maahanmuuttopolitiikkaa tähän suuntaan, jossa pysyvä oleskelu pitää ansaita eikä sitä enää jaeta automaattisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Kelan tuoreet tilastot osoittavat, että vieraskielisten osuus tukien saajista on räjähtänyt käsiin. Pelkästään neljään eri tukimuotoon, toimeentulotukeen, työmarkkinatukeen, peruspäivärahaan ja asumistukeen, kului viime vuonna yli neljä miljardia euroa, josta vieraskielisten osuus oli runsaat 1,1 miljardia euroa. Maahanmuuttajien työttömyysaste on kolminkertainen kantaväestöön verrattuna ja työllisyysaste 20 prosenttiyksikköä matalampi. Siksi olenkin tänään jättänyt toimenpidealoitteen siitä, että sosiaaliturvasta Suomessa tehtäisiin kansalaisuusperusteinen. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

18.19 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tänään on käyty mielenkiintoista keskustelua tästä lakiesityksestä, ja muutamia arvioita tähän kyseiseen lakiesitykseen — eikä niihin 15:een muuhun, mitä tässä aikaisemmin on täällä tullut esiin, eli yritän keskittyä nyt tähän:

Pysyvä oleskelulupa merkitsee nimensä mukaisesti pysyvää oleskeluoikeutta Suomessa, joka kumoutuu lähinnä, jos oleskelulupa perutaan esimerkiksi vakavien rikosten vuoksi. Määräaikaisten lupien kohdalla taas uutta jatkolupaa haettaessa oleskeluluvan edellytykset tulevat aina uudelleen tarkistettaviksi, ja oleskeluluvan perusteiden puuttuminen lupaa uusittaessa merkitsee, että uutta lupaa ei ole mahdollista saada. Joitain pieniä poikkeuksia siinä on. Määräaikaisilla luvilla oleskelu voidaan ajatella tietynlaisena koeaikana Suomeen pysyvästi muuttamaan pyrkivälle ihmiselle.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä korostetaan pyrkimystä kytkeä pysyvä oleskelulupa kotoutumiseen. Nykyisellään tätä kytkeyä ei juurikaan ole ja pysyvän oleskeluluvan voi saada ilman minkäänlaista kotoutumista tai edes pyrkimystä siihen. Pysyvän oleskeluluvan kytkeminen kielitaitoon sekä työskentelyyn tekee siitä nyt selkeästi ehdollisemman kotoutumiselle, mitä isona linjana voitaneen pitää hyväksyttävänä tavoitteena. Ei ole Suomen intressien mukaista, että tänne jää pysyvästi henkilöitä, jotka eivät halua kotoutua tai kykene kotoutumaan Suomeen. Samalla on kuitenkin huomioitava, että nyt ehdotetut ja asetetut vaatimukset ovat osin jyrkkiä ja voivat vaikuttaa hyvin eri tavoin liittyen yksilön elämäntilanteeseen. Vaatimusta kielitaidon hankkimisesta voidaan pitää kohtuullisena, mutta työhistoriavaatimus tulee olemaan vaikea täyttää erityisesti tiettyjen maahanmuuttajaryhmien naisille.

Maahanmuuttovirasto on arvioinut, että nykyisellään vain noin 20—30 prosenttia humanitäarisistä maahanmuuttajista täyttäisi kielitaito- ja työhistoriavaatimuksen kuuden vuoden maassa oleskelun jälkeen. Joidenkin maahanmuuttajaryhmien naisilla on hyvin heikko osallistuminen työelämään. Vaikka vanhempainvapaa lasketaan ehdotetun lain mukaan työssäoloehtoon rinnastettavaksi ajaksi, niin hoitovapaata ei lasketa, eikä kotona lasten kanssa oleva maahanmuuttajanainen voi täyttää työssäoloehto. Silloinkin kun vanhempainvapaalta aktiivisesti pyritään töihin, on erityisesti matalasti koulutettujen maahanmuuttajanaisten työllistyminen suoraan vanhempainvapaalta haasteellista, mikä voi tuottaa katkoja työhistoriaan. Tiettyjen maahanmuuttajaryhmien naisten jääminen kotiin on kiistaton ongelma kotoutumisen kannalta, ja tavoite vähentää tätä ja saada näitä naisia työelämään on hyvin kannatettava. Samalla ehdotettu säännöstely tulee johtamaan käytännössä tilanteisiin, joissa henkilöt oleskelevat vuosikymmeniä Suomessa määräaikaisilla luvilla ja saavat pysyvän oleskeluluvan ehkä vasta eläkeläisinä. Tämän mielekkyyks on kyseenalaista, vaikka Suomessa pitkään oleskellutta ja täällä lapsia saanutta naista tuskin maasta enää poistetaan alkuperäisen oleskelun perusteella. Tämä tuo turhaa vaivaa henkilöille ja turhaa byrokratiaa.

Arvoisa rouva puhemies! Oleskelulupavaatimuksen pidentäminen neljästä kuuteen vuoteen voidaan nähdä Suomeen muuttamisen koeajan pidentämisenä. Tämän pidennyksen tarpeellisuus voidaan myös kyseenalaistaa, kun samalla pysyvän luvan edellytykseksi jo lisätään varsinaisia kotoutumisen kriteerejä — varsinaisia kotoutumisen kriteerejä. Jos henkilö neljän vuoden jälkeen on oppinut kohtuullisella tasolla kielen ja työllistynyt, voidaan kysyä, mitä lisäarvoa saadaan vielä kahden vuoden viettämisestä määräaikaisilla luvilla.

Arvoisa rouva puhemies! Lakiin ehdotettavat poikkeusmahdollisuudet tarjoavat nopeutetun reitin oleskelulupa. Edellytys 40 000:n vuosituloista vastaa noin 3 200—3 300 eu-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

ron kuukausituloja, mikä on alle keskipalkan. Poikkeus tarkoittaa, että henkilö, joka kykenee elättämään itsensä kohtuullisesti Suomessa ja pärjäämään täällä, on vapautettu kielitaitovaatimuksesta, näin ymmärsin. Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto yhdistettynä kahden vuoden työhistoriaan tarjoaa korkeakoulutetulle mahdollisuuden nopeampaan reittiin, millä pyritään lisäämään korkeakoulutettujen maahan jäämistä. Erityisesti hyvä suomen ja ruotsin kielen taito yhdistettynä kolmen vuoden työhistoriaan tarjoaa myös työperäiselle maahanmuuttajalle porkkanan kielen opiskeluun. Eli tässä on myös hyviä asioita, mutta on eräitä ongelmakohtia, jotka olisi tässä lain jatkovalmistelussa syytä korjata. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.25 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Tarkemmin kyse on pysyvän oleskeluluvan saamisen ehtojen tiukentamisesta. Pysyvän oleskeluluvan vaatima oleskeluaika on jatkossa neljän vuoden sijaan kuusi vuotta. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kuuden vuoden jälkeenkin pysyvän oleskeluluvan saadakseen pitää osoittaa, että osaa puhua suomea tai ruotsia ja on ollut töissä kaksi vuotta niin, että enintään kolme kuukautta on saanut työttömyysturvaa tai toimeentulotukea tai on muuten ollut poissa töistä. Ihan poikkeuksellisissa tapauksissa pysyvän oleskeluluvan voi saada neljään vuoteen, mutta se vaatii sitä, että on vähintään 40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto yhdessä vähintään kahden vuoden työhistorian kanssa tai vaihtoehtoisesti poikkeuksellinen suomen tai ruotsin kielen taito vähintään kolmen vuoden työhistorian kanssa.

Arvoisa puhemies! Nämä ulkomaalaislain tiukennukset ovat erinomaisia. Tiukennusten ansiosta sosiaaliturkiperustainen maahanmuutto ei ole niin Suomeen houkuttava, ja meillä ei todellakaan ole varaa siihen, että tämänkaltaisen taloudellisesti kestämaton maahanmuutto Suomeen lisääntyy. Kotoutumattomat ja rikoksiin syyllistyvät aiheuttavat teoillaan merkittäviä taloudellisia kuluja muun muassa tulkki-, asianajaja- sekä vakuutusmaksujen muodossa. Tuoreen tilaston mukaan jo nyt Espoossa ja Vantaalla puolet toimeentulotuen saajista on maahanmuuttajia ja koko Suomessa noin 30 prosenttia. Nämä luvut ovat nousseet hälyttävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja maahanmuuttajien yliedustus on valtava suhteessa suomalaisiin. Ei ihme, että Suomi houkuttaa. Täällä voi nauttia monista etuuksista veronmaksajien kustannuksella. Suomi on hyvä maa, näin kuulee usein. Meillä Suomessa on poikkeuksellisen korkeat työttömyysluvut. Tämän lisäksi meillä on ulkomaalaisia työttömiä Suomessa melkein 70 000 ja työikäisistä ulkomaalaisista lähes puolet eli 48,4 prosenttia on työvoiman ulkopuolella. Tämä ei ole kestävä. Siksi onkin niin tärkeää, että maahanmuuttolakeja tiukennetaan merkittävästi tällä kaudella. Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnin tulee olla ykkösasia, sillä suomalaisilla tulee olla myös ihmis-oikeus ja oikeus hyvinvointiin ja omaan kulttuuriperintöön. Käsittelyssä oleva oleskelulupia koskeva tiukennus on vain yksi mutta sitäkin tärkeämpi sisäministeri Rantasen lainsäädäntötoimi, jolla torjutaan Suomen kannalta negatiivista maahanmuuttoa.

Arvoisa puhemies! Kuten edellä on tullut ilmi, tätä lakimuutosta todellakin tarvitaan. Haluan vielä esittää perussuomalaiselle sisäministeri Rantaselle erityisen kiitoksen tämän esityksen valmistelusta ja esittelystä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

18.29 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys uudistaa nyten pysyvää oleskelulupaa koskevat säännöt sillä viisiin, että kotoutuminen ei ole vastaisuudessa enää mikään sivuhuomautus vaan edellytys. Pääsääntönä pysyvän oleskeluluvan saamiseksi edellytetään jatkossa, kuten tässä on nyt monessa puheenvuorossa kuultukin, kuuden vuoden yhtäjaksoista oleskelua sekä tyydyttävää suomen tai ruotsin kielen taitoa ja sitten kahden vuoden työhistoriaa, josta korkeintaan tuollainen kolmen kuukauden jakso on työttömyysturvalla tai toimeentulotuella. Tämä on mielestäni erittäin selkeä kannustin kieleen, työhön ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen, eli oleskelulupaa ei jatkossa saa pelkäämään oleskelemalla.

No, samalla pidetään tietenkin yllä tätä Suomen houkuttelevuutta niille todellisille osaa-jille. Eli tämä neljän vuoden reitti säilyy kyllä, jos hakijalla on 40 000 euron vuositulot tai tällainen Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto ja kahden vuoden työhistoria tai sitten erityisen hyvä kielitaito ja kolmen vuoden työhistoria. Lisäksi Suomessa tutkinnon suorittanut voi saada pysyvän oleskeluluvan ilman vuosissa laskettavaa oleskelua, kunhan kielitaito on kehittyvä ja jatkuvan luvan edellytykset täyttyvät. Näin siis palkitsemme sellaiset henkilöt ja kannustamme näitä henkilöitä opiskeluun ja työnte-koon tässä maassa ja houkuttelemme siis niitä oikeita osajia. No, johdonmukaisuuden vuoksi pitkään oleskelleen tällaiseen EU-oleskelulupaun lisätään myös kielitaitoedellytys kansallista pysyvää oleskelua vastaavasti, ja sitten lasten ja yksilöllisten poikkeusten tur-vaverkko toki säilyy.

Arvoisa rouva puhemies! Nuhteettomuus ei ole mikään muodollisuus. Ehdoton van-keus, vaikka olisikin sen kuusi vuotta siellä vankilassa istunut, katkaisee jatkossa tämän yhtäjaksoisen ajan laskemisen, eli sitä ei enää lasketa tähän aikaan, jos siellä vankilassa sen istuu. Sitten pysyvä asema Suomessa edellyttää myös muutenkin lakien kunnioittamista. Tämä on mielestäni erittäin oikeudenmukainen linja sekä turvallisuuden että myöskin ko-toutumisen näkökulmasta.

Esitys toteuttaa hallitusohjelmaa, missä lukee, että tiukemmat mutta selkeät ja ennakoit-avat ehdot. Se tekee maahanmuuttopolitiikasta myös taloudellisesti kestävämpää ja paran-taa meidän huoltosuhdetta ja kohdistaa pysyvän oleskelun niihin, jotka osoittavat halunsa ja kykynsä kotoutua. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Satonen.

18.33 Arto Satonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Jo tässä edellisessä puheenvuorossa ja aiemminkin on aika tarkkaankin esitelty nämä yksityiskohdat, mitä tämä lakiehdotus sisäl-tää, eli keskityn oikeastaan vain muutamaan näkökohtaan.

Ihan ensimmäisenä kuitenkin tästä isosta kuvasta. Tällä tähdätään siihen, että kotoutu-misesta, integroitumisesta ja erityisesti suomen tai ruotsin kielen oppimisesta hyötyy sil-loin, kun tätä oleskelulupaa Suomeen hakee, ja sitten vastaavasti rankaistaan siitä, jos syy-listyy rikoksiin. Tämä lähtökohta on tässä ihan oikea, ja kuten täällä aiemmin todettiin, tämä on linjassa myös sen suhteen, mitä muissa maissa on viime aikoina tehty.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota tähän opiskeli-joita koskevaan asiaan. Ensinnäkin meillä on sentyyppinen tilanne, että noin puolet Suo-messa valmistuvista korkeakouluopiskelijoista, siis ulkomaalaisista korkeakouluopiskeli-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

joista, jotka suorittavat Suomessa tutkinnon, jää Suomeen ja noin kaksi kolmasosaa haluaisi jäädä. Eli meillä on siinä semmoinen kuudenneksen gäppi, ja totta kai ne maahanmuuttajat, jotka ovat Suomessa suorittaneet korkeakoulututkinnon, ovat kaikkein potentiaalisimpia integroitumaan ja tekemään työuransa Suomessa ja vahvistamaan sitä kautta Suomen kansantaloutta, joten totta kai olisi viisaampaa, että meille jäisi enemmän kuin meille tällä hetkellä jää. Tässä suhteessa tämä lakiesitys vie asiaa eteenpäin, koska tämän pysyvän oleskeluluvan voi saada, kun on suorittanut yliopistossa ylemmän tai alemman tutkinnon ja jos sitten on suomen ja ruotsin kielen edes kehittyvää osaamista. Tässä vetoaisinkin nyt meidän korkeakouluihin, että on erittäin tärkeää, että siellä tarjotaan näille ulkomaalaisille opiskelijoille tätä suomen ja ruotsin kielen opetusta, jotta heidän on mahdollista tosiasiallisesti hyödyntää tätä ja jäädä sitten tekemään työuransa Suomeen.

No, sitten toinen asia, joka täällä nousi jo debatissa esille, on se, että tämä säännös ei nyt koske ammattikorkeakoulusta valmistuvia opiskelijoita. Tämä on mielestäni sellainen asia, että kun tämä uudistus nyt toteutetaan, niin vaiheessa kaksi kannattaa kyllä tosissaan miettiä sitä, että tämä laajennettaisiin koskemaan myös ammattikorkeakouluopiskelijoita, koska siellä valmistuu esimerkiksi insinöörejä, siellä valmistuu sairaanhoitajia, siellä valmistuu sellaisia ihmisiä, joilla olisi Suomelle annettavaa. Kun kaiken lisäksi he vielä usein toimivat näitten yliopistokaupunkien ulkopuolella sellaisilla paikkakunnilla, joilla se työvoiman saatavuus saattaa olla vaikeampaa, niin tämä mahdollisuus kannattaa kyllä selvittää.

— Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.36 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Kävimme täällä hyvinkin vilkkaan keskustelun tästä hallituksen hyvästä esityksestä, joka koskee pysyvää oleskelulupaa ja sen saamisen ehtojen tiukentamista. Menen siihen kohtaan, mutta ensin on otettava kantaa siihen, mitä vasemmistoliiton edustaja Veronika Honkasalo täällä aiemmin totesi hallituksen maahanmuuttopolitiikkaan liittyen. Syytöksiä tuli paljon, kuten kaikki tiedämme, siinä ei mitään uutta, mutta haluan muutamaa niistä tarrata.

Yksi niistä oli muun muassa se, että hallituksen punaisena lankana kulkee tässä maahanmuuttopolitiikassa joku rasistinen agenda, ikään kuin tällainen pohjavire, joka ohjaa tätä hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa. Haluan todeta, että tämä esitetty väite ei pidä paikkaansa. Hallituksen agendana ei ole mikään rasismi, vaan hallituksen agendalla on se, että suomalainen maahanmuuttopolitiikka laitetaan kuntoon. Eli toisin sanoen jos Suomeen tullaan töihin, niin sitten tänne myöskin tullaan töihin, ja kun Suomeen tullaan, niin noudatetaan suomalaisen yhteiskunnan pelisääntöjä. Tämä on päivänselvä asia, ja annan tästä esimerkin: Tällä hetkellä tämän pysyvän oleskeluluvan, jonka Suomessa voi saada ja joka on siis erittäin vahva oikeus ihmiselle, maahanmuuttajalle Suomessa, on voinut saada ilman kielitaitoa tai työhistoriaa, siis pysyvän oleskeluluvan ilman kielitaitoa, ilman työhistoriaa. No nyt jatkossa näin ei ole, vaan edellytetään myöskin kielitaitoa, edellytetään työhistoriaa, ja se on aivan oikein. Se on järkevää maahanmuuttopolitiikkaa.

Meidän suomalainen hyvinvointiyhteiskunta sosiaaliturvajärjestelmineen ei kestä maahanmuuttoa, joka lähtee siitä ajatuksesta, että kotoutuakseen Suomeen ei tarvitse tehdä muuta kuin olla kotona ja nostaa Kelan tukia. Tiedän, ikävä kärjisty, mutta valitettavasti se on nykytila. Ja se näkyy esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, kun tarkastellaan erilaisia tilastoja, mitä tulee esimerkiksi toimeentulotukeen. Vieraskielisten riippuvuus siitä on mer-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

kittävää. Toimeentulotuen saajista, jos katsotaan vaikka Espoota ja Vantaata, lähes puolet on vierasperäisiä. Me ymmärretään, kuinka vakavasta ongelmasta on kyse, koska heidän edustuksensa väestöstä ei kuitenkaan ole lähellekään sitä puolta vielä. Mutta jos jatketaan tällä vanhalla linjalla ja sillä linjalla, mitä eritoten vasemmistoliitto kannattaa, niin se on tuhon tie, se on konkurssi tälle maalle, ja valitettavasti siihen ei ole varaa, ja hallitus tekee sen takia näitä uudistuksia.

Eli tosiaan jatkossa pysyvän oleskeluluvan edellytyksiä tiukennetaan siten, että hakuai-ka pitenee neljästä vuodesta kuuteen vuoteen, ja jatkossa edellytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä työhistoriaa, ja tämä on hyvä uudistus. Toistan edelleen: Ennen ei tarvinnut osata kieltä eikä tarvinnut olla töissä. Kunhan nosti tukia, niin sillä sai pysyvän oleskeluluvan — en voi vieläkään uskoa, että tämä on edes mahdollista.

Sitten tässä on myös kannusteita. Nimittäin erityisosaajille säilyy kuitenkin nopeampi polku siihen oleskelulupaun, mutta se edellyttää sitten erittäin vahvaa näyttöä siitä integroitumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan, kuten yli 40 000 euron vuosituloja, tunnustettua ylemmää korkeakoulututkintoa, hyvää kielitaitoa ja työhistoriaa oleskelun aikana. Elikä sillä tavoitellaan sitä, että hei, jos ihan oikeasti teet töitä sen eteen, että haluat olla osa suomalaista yhteiskuntaa, suomalaisen yhteiskunnan jäsen, niin me tarjotaan sinulle siihen mahdollisuus. Mutta me ei todellakaan tarjota mahdollisuutta rikollisille, jotka tulevat tänne oleskelemaan, käyttämään suomalaista järjestelmää, suomalaista yhteiskuntaa ja suomalaista veronmaksajaa hyväksi. Sellaiselle ei kerta kaikkiaan jatkossa ole perusteita, eikä sellaiselle ole myöskään lainsäädännöllisiä mahdollisuuksia. Siitä tämä hallitus pitää huolen, ja haluan siitä kiittää sisäministeri Mari Rantasta, joka tämän esityksen tänne on tuonut.

Sitten haluan ottaa kantaa vielä viimeiseen vasemmistoliiton edustaja Honkasalon väitteeseen, jossa hän sanoi että maahanmuuttopolitiikka lähtee siitä, että te jätätte ihmiset heitteille. Ei, se ei lähde liikkeelle siitä, että me jätetään ihmisiä heitteille. Me kyllä heitetään ulos tästä maasta ne, jotka eivät tämän maan sääntöjä noudata ja jotka tekevät täällä esimerkiksi rikoksia. He lähtevät ulos tästä maasta, ja sen jälkeen heistä vastaa heidän oma valtionsa, josta he ovat tänne tulleet. Mutta me emme jätä heitteille. Me huolehditään siitä, että Suomi säilyy paikkana, jossa on kannattavaa ottaa töitä vastaan, on kannattavaa tehdä töitä, ja yhteiskuntana, johon halutaan integroitua, ja yhteiskuntana, jossa maahanmuuttopolitiikka onnistuu ja toimii tavalla, joka palvelee suomalaisen yhteiskunnan etuja. — Kii-tos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

18.41 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Erinomainen puheenvuoro edustaja Bergbomilta tähän pohjalle, ja tästä on helppo jatkaa.

16 ulkomaalaislain muutosta tähän mennessä, lisää on tulossa. Ja miksi juuri esimerkiksi tämä pysyvä oleskelulupa on tärkeä tässä ketjussa? Pysyvä oleskelulupa on tie kansalaisuuteen, ja meidän on ymmärrettävä se, että kansalaisuus pitää tässä maassa myöskin ansaita. Sen kautta tulee monia oikeuksia, mutta pitää tulla myöskin velvollisuuksia, ja jotta siihen pääsee, niin näiden ehtojen pitää olla ikään kuin koko ketjun aikana oikealla tasolla.

Täällä käytiin keskustelua siitä, että näiden ulkomaalaislain muutosten kautta tulee ikään kuin viesti, että tänne ei saa tulla. Itse näen niin, että tänne saa tulla, mutta pitää kunnioittaa myöskin sitä meidän lainsäädäntöä ja sitä, että haluaa integroitua tähän yhteiskun-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

taan myöskin omilla toimillaan. Itse asiassa minä näen niin, niin kuin täällä ollaan puhutukin, että tämäkin lainsäädäntö saattaa tuoda ne äidit pois sieltä kodeistaan yhteiskunnan rakenteisiin mukaan — oppimaan kieltä, tekemään töitä, tutustumaan muihin — ja se on ehkä polku siihen, että meillä tämä vastakkainasettelu vähenee tässä yhteiskunnassa. Me ollaan kaikki samaa joukkoa — ne, jotka tähän maahan haluavat sitoutua, kaikki ovat samaa joukkoa. Siksi nämä lainsäädännön muutokset ovat tässä tärkeitä, ja siksi niitä pitää tehdä.

Sitten on puhuttu paljon siitä — no, itse asiassa kaikki muut puolueet ovat sitä mieltä — että me tarvitaan kymmeniätuhansia uusia maahanmuuttajia Suomeen vuosittain. Jos ajattelee tätä tämänhetkistä suhdannetta ja kokonaisuutta, niin siinäkin näkökulmassa tämän tyyppiset muutokset, että aidosti sitten pitää myöskin tehdä töitä ja oppia se kieli, jos heitä tänne halutaan, ovat vähintäänkin kohtuullinen vaatimus.

Näistä Suomeen tulleista, jos vielä puhutaan työllisyyteen liittyvistä vaikutuksista — tässäkin on ehtona, että pitää olla kahden vuoden työhistoria — niitä, jotka aidosti omalla työllään tulevat toimeen, on hyvin marginaalinen prosenttimäärä. Taitaa olla alle viisi prosenttia niitä, jotka täyttävät sen erityisosaaajan tunnusmerkistön, tai itse asiassa niitä taisi olla vain vähän reilu kaksi prosenttia tällä hetkellä. Meidän pitää ymmärtää se, että tässä maassa ei voi olla vain oikeuksia, vaan tässä maassa on myöskin velvollisuuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.43 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Näiden purkausten jälkeen, mitä kuultiin tuossa aiemmassa osassa lähetekeskustelua ja mitä kuultiin erityisesti kansanedustaja Veronika Honkasalolta, on paljon sanottavaa, mutta aloitan sillä, mitä olin aikeissa sanoa ennen näitä purkauksia.

Arvoisa puhemies! Pelkkä oleskelu ei voi riittää. Tähän asti me olemme pysyvien oleskelulupien saralla palkinneet ulkomaalaisia siitä, että he vain oleskelevat tarpeeksi pitkään Suomessa, ja sen myötä heille tulee oikeus pysyvään oleskelulupaan. Pysyviä oleskelulupia on jaettu riippumatta siitä, tuottavatko he todistetusti riittävää lisäarvoa suomalaiselle yhteiskunnalle, osaavatko he suomen kieltä, ovatko he oppineet sen, ovatko he tarpeeksi kouluttautuneita ja tekevätkö he tällä hetkellä töitä tai osaavatko he jopa noudattaa lakia, ovatko he syyllistyneet tänä aikana rikoksiin. Pelkkä ajankulu on riittänyt. Ajankulu ja odottaminen ovat olleet niin ikään itsessään saavutus, mistä on seurannut palkinto, että ei enää tarvitse hakea jatkolupia eli uusia määräaikaista oleskelulupia oleskelu-, työnteke- ja muiden oleskelulupaan liittyvien oikeuksiensa varmistamiseksi, mikä on myös tehnyt mahdottomaksi sen tarkastelun, onko näille oleskeluluville enää perusteita.

Tämän lakimuutoksen myötä vastaisuudessa ulkomaalaisia ei enää palkita osaamattomuudesta, kielitaidottomuudesta, koulutuksen puutteesta tai esimerkiksi rikoksiin syyllistymisestä. Vastaisuudessa ulkomaalaiselta myös pysyvien oleskelulupien saralla edellytetään tässäkin suhteessa enemmän. Aiemmin olemme muuttaneet kansalaisuuslakia, jotta se huomioisi näitä erilaisia piirteitä asumisajan osalta. Seuraavana putkessa ovat nuhteettomuus, toimeentuloedellytykset ja vastaavat, ja nyt sitä tehdään pysyvien oleskelulupien saralla. Edellytetään siis sitä, että pysyvää oleskelulupaa hakeva henkilö osoittaa todennettavaa kykyä sekä halua kiinnittyä suomalaiseen yhteiskuntaan pitkäjänteisesti. Hyviä indikaattoreita siinä ovat se, onko ihminen ollut töissä, kuinka paljon hän on esimerkiksi no-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

jannut suomalaiseen sosiaaliturvaan tänä aikana ja onko hän syyllistynyt rikoksiin suomalaista yhteiskuntaa vastaan.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pysyvän oleskeluluvan vaatima oleskeluaika pidennettäisiin neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Tämän lisäksi pysyvän oleskeluluvan saaminen kuuden vuoden oleskelun jälkeenkin tulisi edellyttämään tyydyttävän suomen tai ruotsin kielen taidon osoittamista sekä kahden vuoden työhistoriaa korkeintaan kolmen kuukauden turvautumisella työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen taikka muulla pois-saololla töistä. Tällaista vaatimusta ei ole aiemmin ollut. Hyvin itsestäänselvän kuu-loisia vaatimuksia — jopa hieman lievähköjä siihen, mitä itse olisin valmis tekemään — mutta tällaista vaatimustasoa meillä ei ennen ole ollut pysyvissä oleskeluluvissa, ei myöskään kansalaisuuden saralla. Suomen kansalaisuudenkin voi vielä saada nojaten Ke-lan rahoihin, ei omaan työhön, ei omaan toimeentuloon vaan sosiaaliturvaan, ja juuri näitä pykälä me olemme muuttamassa sekä kansalaisuuslain että pysyvien oleskelulupien osal-ta.

Poikkeuksellisesti aiemman neljän oleskeluvuoden jälkeen pysyvään oleskelulupaan voisivat oikeuttaa ainoastaan korkeahkot tulot, 40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnus-tettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa tai erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhisto-rian kanssa. Tämä muutos on siten enemmän kuin hyödyllinen, sillä se luo rakentavia kan-nustimia ja vaatimuksia ulkomaalaisille työllistyä, oppia kieltä, kouluttautua ja olla nuh-teettomasti Suomessa. Se ei palkitse tyhjäntoimittamisesta eikä yhteiskunnan tai veron-maksajien kuormittamisesta. Se ei palkitse vain siitä, että aika kuluu ja että aika tekee teh-täväänsä ulkomaalaisen puolesta.

Me haluamme Suomessa maahanmuuttopolitiikkaa, joka perustuu työlle, toimeentulol-le ja nuhteettomuudelle, ja nämä muutokset sekä nyt pysyvien oleskelulupien saralla että tänä syksynä myös kansalaisuuslain saralla molemmat edesauttavat sitä järkevämpää työ-hön, toimeentuloon ja nuhteettomuuteen perustuvaa maahanmuuttoa, eivät toimeentulotu-keen perustuvaa maahanmuuttoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

18.48 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomi on maa, jossa maahan-muuttajien pysyvä oleskelu ei voi olla automaattinen oikeus, jos ei ole valmis aidosti ja oi-keasti kotoutumaan. Tämä hallituksen esitys onkin selkeä askel kohti vastuullisempaa maahanmuuttopolitiikkaa. Tällä esityksellä kannustetaan ulkomaalaisia integroitumaan sekä samalla suojataan suomalaisen yhteiskunnan kestävyyttä ja turvallisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Nykytilanteessa pysyvän oleskelun voi saada neljän vuoden jälkeen ilman, että henkilö on osannut sanaakaan suomea tai ruotsia tai tehnyt työtä tai opiskellut Suomessa. Mielestäni tämän ei pitäisi olla mahdollista, ja se on nykyisen järjes-telmän valuvika, mikä pitää korjata.

Suomeen on ollut siis mahdollista asettua pysyvästi ilman henkilön antamaa todellista panosta, velvoitetta tai osoitetta siitä, että haluaa aidosti olla osa suomalaista yhteiskuntaa. Tämä hallituksen esitys korjaa tämän tilanteen. Jatkossa pysyvän oleskeluluvan pääsään-töinen edellytys olisi kuuden vuoden yhtäjaksoinen asuminen Suomessa sekä tyydyttävä kielitaito ja kahden vuoden työhistoria.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Mielestäni tämä ei ole millään tavalla kohtuuton vaatimus, vaan päinvastoin, se on minimivaatimus sille, että ihminen voi todella asettua Suomeen ja olla meidän yhteiskuntamme jäsen. Samaan aikaan tämä esitys on myös reilu ja kannustava. Ne maahanmuuttajat, jotka haluavat nähdä vaivaa eli opiskella kielen, tehdä työtä tai menestyä opinnoissaan, voivat edelleen saada pysyvän oleskeluluvan jo neljässä vuodessa. Jos maahanmuuttaja ansaitsee 40 000 euroa vuodessa, suorittaa korkeakoulututkinnon Suomessa tai saavuttaa erinomaisen kielitaidon ja työhistorian, tämä järjestelmä palkitsee hänet nopealla, pysyvällä oleskeluluvalla. Tällä esityksellä on siis selkeä viesti: Suomi arvostaa osaajia, työntekijöitä ja opiskelijoita, jotka panostavat omaan tulevaisuuteensa ja haluavat olla osa Suomen tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys lisää myös nuhteettomuusvaatimuksia. On itsestäänselvää, että vakavia rikoksia tehnyt henkilö ei voi saada pysyvää paikkaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Vankeusrangaistus katkaisee jatkossa oleskeluajan laskennan. Eli jos ei kunnioita Suomen lakeja, ei myöskään ansaitse pysyvää oleskelua täällä. Tässä ei pitäisi olla kenellekään mitään epäselvää. Kokonaisuutena tämä esitys tekee järjestelmästä johdonmukaisemman, oikeudenmukaisemman ja ennen kaikkea suomalaisen yhteiskunnan etua turvaavan, mitä tulee pysyviin oleskelulupiin. Esitys kannustaa työntekoon, kielen oppimiseen ja kotoutumiseen. Se varmistaa sen, että pysyvän oleskelun saavat jatkossa vain ne, jotka aidosti haluavat rakentaa ja kykenevät rakentamaan elämänsä Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tekee nyt sen, mitä aiemmat hallitukset eivät ole uskaltaneet: asetamme selvät rajat ja ehdot pysyvälle oleskelulle. Tällä muutoksella Suomi on houkutteleva osaaville, koulutetuille ja työhön motivoituneille tulijoille. Samalla tämä muutos rajaa ulos heidät, jotka etsivät Suomesta helppoa elämää ilman velvoitteita tai kotouttamista ja jotka eivät aio integroitua tähän yhteiskuntaan. Tällä esityksellä Suomi näyttää, että pysyvä paikka suomalaisessa yhteiskunnassa ansaitaan. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto poissa, edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Bergbom.

18.52 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Aiemmin tässä keskustelussa vasemmistoliiton edustaja Honkasalo peräänkuulutti maahanmuuttopoliittiseen keskusteluun tutkimustietoa. Se sopii meille perussuomalaisille oikein hyvin.

Aloitetaan seksuaalirikoksista, joissa nämä lukemat ovat aika järkyttäviä, eli seksuaalirikokset kansalaisuuksittain tarkastellen, poliisin ja Tilastokeskuksen lukemia. Tilastossa esitetään rikosten määrä aina 10 000:ta kansalaista kohden, ja esimerkiksi Syyriasta tulleiden osalta rikoksia tehtiin noin 125 kappaletta 10 000:ta kansalaista kohden, Kongon demokraattisen tasavallan kansalaisten kohdalla lukema oli 101, afganistanilaisten kohdalla lukemaksi saadaan 99,76, Somaliasta tulleiden kohdalla 52,37. Ja jotta me saadaan lihaa luiden ympärille tähän tilastoon, niin vertailun vuoksi suomalaisten kohdalla vastaava lukema 10 000:ta kansalaista kohden on 8,12. Eli sellaista.

No, jatketaan tutkimustietoa sosiaaliturvariippuvuudesta. Vieraskielisten osuus tuensaa-jista pääkaupunkiseudulla puhuu erittäin karua kieltä. Espoo: toimeentulotuen saajista 49,1 prosenttia, työmarkkinatuen saajista 51,6 prosenttia, asumistuen saajista 40 prosenttia. Vantaalla vastaavat lukemat: toimeentulotuen saajista jälleen 49,1 prosenttia, työmarkkinatuen saajista 51,2 prosenttia ja asumistuen saajista 45,7 prosenttia.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Ja jotta ei jäisi vielä tähän, niin tarkastellaan vielä heidän yliedustustaan vankiloissa. Niimitään Rikosseuraamuslaitoksen tuottamasta tilastotiedosta ilmenee, että Suomen vankiloissa ulkomaalaistaustaisten vankien osuus on selvästi kasvanut. Heinäkuussa Suomen vankiloissa oli 834 ulkomaalaista, eli määrä vastaa 24:ää prosenttia koko vankimäärästä, Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen johtamisen yksikön päällikkö Pekka Keskinen kertoo. Eli merkittävä yliedustus suhteessa heidän määräänsä väestössä.

Tässä teille tilastoja, vasemmistoliiton edustaja Honkasalo.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.54 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Aiemmin täällä salissa, kun kävimme keskustelua, edustaja Honkasalo kritisoi, etteivät RKP:n kansanedustajat ole salissa seisomassa tämänkään hallituksen tekemän maahanmuuttotiukennuksen takana. Tärkeänä lisäyksenä huomautettakoon, että Honkasalo oli itsekin ainoa vasemmistoliiton kansanedustaja, joka salissa istui. Lisäksi SDP:stä meillä oli kaksi kansanedustajaa. Eli liki satapaikkaisesta opposition kokoonpanosta tuolla puolella salia meillä oli paikalla kolme opposition kansanedustajaa vastustamassa käytännössä näitä pysyvien oleskelulupien ehtojen kiristämisiä. En siis antaisi heillekään puhtaita papereita siitä, jos he eivät anna RKP:lle.

Etenkään en antaisi puhtaita papereita siksi, että joka kerta, kun tänne on tuotu — jo noin viitisentoista kertaa — ulkomaalaislain muutoksia tämän kuluneen kahden vuoden aikana tätä hallituskautta, joka kerta tämä sali on melko tyhjillään vasemmiston, opposition puolella, mutta kun mennään äänestyksiin ja he tuovat esille oman julkisen kantansa hallituksen tekemisiin maahanmuuttokiristykseen, niin säännönmukaisesti erityisesti vihreät, vasemmistoliitto ja SDP ovat vastustaneet niitä.

Selvittelin tuossa yksi päivä kaikkia näitä äänestystuloksia. SDP oli tainnut tukea näistä reilusta tusinasta maahanmuuton tiukennuksesta kahta tai kolmea, ja niidenkin joukossa oli varsin itsestäänselviä tiukennuksia, sellaisia tiukennuksia, jotka käytännössä tulevat meiltä jo EU:n suosituksena. Niille SDP antoi hyväksyntänsä. Suurelle osalle ei antanut, vaikka ne ovat samanlaisia lakimuutoksia kuin mitä esimerkiksi sosiaalidemokraatit Tanskassa ovat lyöneet läpi jo aikoja sitten.

Ikävä kyllä myös keskusta on syylistynyt samaan. Heiltä ei löytynyt tukea kuin noin puolelle kaikista näistä maahanmuuton tiukennuksista — SDP:ltä, vihreiltä ja vasemmistoliitolta ei oikeastaan millekään, keskustaltakin vain puolelle näistä esityksistä.

Niistä ei puhuta täällä salissa. He eivät ole täällä keskustelemassa niistä, pois lukien Veronika Honkasalo, mutta he vastustavat niitä äänestyksissä. Miten suomalaiset tietävät, millaista politiikkaa ja maahanmuuttopolitiikkaa nämä puolueet tosiasiallisesti olisivat ajamassa, jos he esimerkiksi seuraavissa eduskuntavaaleissa saisivat suuret vaalitulokset? SDP johtaa gallupeja tällä hetkellä 25—26 prosentilla, mutta maahanmuutosta he eivät ole täällä keskustelemassa siitä huolimatta, että he jokaisessa äänestyksessä, liki jokaisessa, äänestävät näitäkin tiukennuksia vastaan, vaikka tarve tiukennuksille on todellinen ja laajasti pohjoismaisesti, eurooppalaisesti tunnustettu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.57 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä edustaja Vigelius piti edellä erinomaisen puheenvuoron, ja täytyy kyllä myöskin, itse asiassa jopa rohkenen, kiit-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

tää edustaja Honkasaloa siitä, että hän sentään selkä suorassa uskaltaa olla sitä mieltä, mitä on, ja sanoa sen vielä ääneen. Hän oikeastaan edustaa koko opposition näkemystä, mutta hän on ainoa, joka vaivautuu sen tänne saliin kertomaan, kun me keskustelemme näistä hallituksen maahanmuuttopoliittisista uudistuksista.

Mutta palataan vielä vähän siihen keskusteluun, minkä takia tätä lainsäädäntöä tehdään. On myös syytä verrata sitä siihen, minkälaista lainsäädäntöä on tehty meidän verrokki-maissamme, ja vertaillaan nyt vaikka Ruotsiin ja Tanskaan ja Saksaan näitä pysyvän oleskeluluvan ehtoja — nyt siis Suomessa tiukennetaan niitä merkittävästi. Katsotaan, minkälaisia ne ovat vaikka Ruotsissa, jossa demarit olivat aiemmin vallassa, ja nyt siellä on sitten oikeistoblokki... Mutta joka tapauksessa Ruotsissa työperusteisen pysyvän oleskeluluvan saa työskenneltyään neljä vuotta yhteensä seitsemän vuoden sisällä, se edellyttää toimeentuloa ja nuhteetonta taustaa, mutta ymmärtääkseni siellä ei ole kielikoetta. No, Tanskassa tulee pysyvä oleskelu normaalisti kahdeksan vuoden jälkeen ja Saksassa pysyvä oleskelu yleisesti ottaen viiden vuoden jälkeen ja vaatimuksena kielitaito, toimeentulo ja eläkemaksut. Huomioitavaa Tanskassa on nimenomaisesti se, että Tanskassa maata johtavat sosiaalidemokraatit, ja siellä tosiaan on kahdeksan vuotta, kun nyt meillä pääsääntö tulee Suomessa jatkossa olemaan kuusi vuotta.

Mutta, hyvät suomalaiset, haluan vielä kerran korostaa sitä, että pysyvä oleskelulupa tarjoaa erittäin laajat oikeudet Suomeen tulevalle ihmiselle. Ja miten sen on voinut tähän mennessä saada tässä yhteiskunnassa? On voinut saada neljässä vuodessa ilman kielitaitoa ja ilman työhistoriaa. Siis haluan kysyä, kuka tämän lain on kirjoittanut. Totta kai poliitikot sen viime kädessä ovat ikään kuin täällä päättäneet, mutta onko lain valmisteluvaiheessa kukaan miettinyt, siis joko virkamiespuolelta, viranomaispuolelta tai poliittiselta puolelta, miten on mahdollista, että pysyvän oleskeluluvan, joka on erittäin korkea oikeus, voi saada ilman kielitaitoa tai edes ilman minkäänäänköistä työskentelyä suomalaisen yhteiskunnan eteen? Käytännössä on siis mahdollistettu, että voit nostaa neljä vuotta Kela-tukia ja sen jälkeen saat pysyvän oleskeluluvan — ei tietoaakaan kielitaidosta, ei tietoaakaan integroitumisesta.

On todellakin korkea aika, että tätä muutetaan, ja tätä ei muuteta millään rasistisella tavalla, kuten edustaja Honkasalo antaa ymmärtää puheissaan, vaan erittäin järkevällä tavalla: vaatimuksina työkokemusta, suomen kielen tai ruotsin kielen taidon oppimista, edes vähän yritystä siihen integroitumiseen — järkeviä uudistuksia — ja sitten vähän sitäkin, ettei tehdä täällä rikoksia, sekin on vaatimuksena. Mutta eivät nämä millään tavalla rasistisia ole, nämä ovat järkeviä. Tämä on erittäin tervetullut uudistus suomalaiseen maahanmuuttopolitiikkaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

19.01 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Palaan vielä edustaja Veronika Honkasalon puheenvuoroihin aiemmin. Näitäkin rasismisyytöksiä on kuultu jatkuvalla syötöllä. Siis Veronika Honkasalo viittasi siihen, että mitä tulee rasismiin, niin ”kyllä me täällä ollaan koko edellinen viikko saatu seurata tätä hallituksen rasismifarssia” ja ”koko hallituksen maahanmuuttopolitiikan punaisena lankana nimenomaan kulkee rasistinen agenda”. Kyllä, tällaista puhetta me kuulimme juuri eduskuntasalissa Veronika Honkasalon suusta, kansanedustajan, ja täytyy sanoa, että ihmettelen sitä.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Tätä samaa rasismilla mehistelua olemme kuulleet salin vasemmalta laidalta koko ajan, kaksi vuotta. Jo siinä kohtaa, kun hallitusohjelmaa luotiin ja se oli keskeneräinen, alkoivat ensimmäiset rasismisyytökset. Kuitenkaan, kun olemme käyneet täällä keskustelua yleensä hyvin vajaalla miehityksellä tuolla puolella salia, ei valitettavasti lihaa näiden rasismisyytösten ympärille ole monestikaan löytynyt. Jokaisen yksittäisen lakimuutoksen kohdalla kyllä muistetaan viitata siihen, että siellä on jokin rasismien punainen lanka taustalla, mutta kun koetetaan saada vastauksia siihen, mikäs siinä nyt on niin rasistista, että kansalaisuuslakia kiristetään, niin ei sitä vastausta saada.

Listataanpa: Olemme helpottaneet suojelun lakkauttamista ulkomaalaisilta, jotka syylistyvät täällä rikoksiin tai ovat vaaraksi yhteiskunnalle. Olemme lakia muuttamalla nopeuttaneet maasta poistettavien maasta poistamista. Olemme tehneet lakimuutoksen, jolla lähtömaissaan lomailevien pakolaisten suojelu voidaan lakkauttaa. Olemme nostaneet työperäisiltä maahanmuuttajilta vaadittavaa ansiotasoa korkeammaksi, jotta he tulisivat oikeasti työllään täällä toimeen. Olemme asettaneet työttömiksi jääville ulkomaalaisille kolmen tai kuuden kuukauden rajan, jonka aikana heidän on työllistytävä. Olemme kiristäneet Suomen kansalaisuuden saamisen ehtoja asumisajan osalta ja jatkossa myös toimeentulon osalta ja nuhteettomuuden osalta. Olemme mahdollistaneet nopeammat ja jouhevammat turvapaikkaprosessit, jotta järjestelmä ei kuormittuisi perusteettomista hakemuksista. Olemme estäneet sen, että turvapaikanhakijoina maahan päästetyt mutta suojelua tarvitsemattomat tulijat eivät hakeudu halpatöihin ja opiskelijastatukselle kiertääkseen maahantulosäännöksiä. Olemme lyhentäneet pakolaisperusteisten oleskelulupien kestoja, jotta turvan tarvetta voidaan aidosti selvittää nykyistä tiheämmin. Olemme muuttaneet yliopistojen lukuvuosikäytäntöjä siten, että opiskelijat kolmansista maista aidosti maksavat koko koulutuksensa hinnan suomalaiselle järjestelmälle. Ja olemme sulkeneet itärajan ja tehneet hyvin poikkeuksellisen poikkeuslain, jotta Venäjä ei osana vihamielistä vaikuttamistaan masinoisi ja puskisi turvapaikanhakijoita meidän rajalle.

Nämä ovat osia niistä maahanmuuttopolitiikan tiukennuksista, joita tällä vaalikaudella on tehty viimeisen kahden vuoden aikana. Minua kiinnostaa aidosti, mikä näissä on rasistista. Jos niissä on jotakin rasismia, niin mielelläni väittelisin tässä salissa niin väittävien ihmisten kanssa, mutta valitettavan tyhjä on se puoli salia silloin, kun näistä voitaisiin aidosti keskustella eikä vain heitellä klikkiotsikoita rasismisyytösten varjossa tässä salissa tai sosiaalisessa mediassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Bergbom.

19.04 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Vielä on otettava itse asiassa kantaa myöskin näihin rasismisyytöksiin. Tässähän voi käydä vähän niin kuin vanhassa lastensadussa, että kun tarpeeksi huutaa sutta ja sitten kun se susi kerran tulee, niin kukaan ei enää usko. Inflatoidaan rasismien käsite — se on erittäin vaarallista myöskin suomalaiselle yhteiskunnalle, josta voisi kuvitella myös vasemmistoliiton olevan huolissaan.

Vasemmistoliiton puheenvuorossa edustaja Honkasalo korosti myöskin sitä, että Elinkeinoelämän keskusliitto vastustaa tätä lakia, ja hän yritti sillä tavalla soitella kelloja hallituksen suuntaan, että eikö kiinnosta. Pikkuisen kummaksun tätä tapaa argumentoida Elinkeinoelämän keskusliitolla, koska tietääkseni tässä salissa eritoten vasemmalta puolelta on jatkuvasti toistettu, että hallitus on Elinkeinoelämän keskusliiton talutusnuorassa, ja annettu ikään kuin ymmärtää, että hallitus tekisi sen, mitä EK sanoo. No, nyt sitten kävikin niin,

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

että vasemmistoliiton edustaja oli se, joka oli huolissaan siitä, että hallitus ei kuuntele Elinkeinoelämän keskusliittoa. Nyt kysyn: onko vasemmistoliitto Elinkeinoelämän keskusliiton talutusnuorassa? Nimittäin siltä näyttää, jos mennään tällä heidän tavallaan argumentoimaan. No, joku voi tietysti sitten kysyä myös, että mikähän siinä on, että vasemmistoliitto ja Elinkeinoelämän keskusliitto löytävät toisensa maahanmuuttopolitiikassa. Sille voi olla joitain syitä.

Mutta kyllä on korostettava vielä sitäkin, että kun vasemmistoliittoa ajattelee puolueena, niin ymmärtääkseni heillä — kuten koko eduskunnalla, mutta eritoten heillä — ja heidän politiikassaan nousee esiin sosiaalinen oikeudenmukaisuus, joka varmaan voidaan taata parhaiten tällaisella suomalaisella hyvinvointiyhteiskuntamallilla, jossa meillä on sosiaaliturva niihin tilanteisiin, joissa ihminen sitä tarvitsee. No, sitten haluan kyllä kysyä: miten te ajattelitte yhteensovittaa tämän sosiaaliturvajärjestelmän hallitsemattomaan maahanmuuttoon, joka nojaa sosiaaliturvaan? Kuten aiemmassa puheenvuorossani totesin, tosiasiassa, tilastollinen fakta, on se, että esimerkiksi toimeentulotuen saajista pääkaupunkiseudulla lähes puolet on vieraskielisiä, maahanmuuttajataustaisia ihmisiä. Ja niin kauan kuin me jatketaan tällä menolla, niin jossain kohtaa tämä tulee ajamaan päin seinään. Siis me käytetään valtavat määrät rahaa tähän touhuun. Se ei voi olla niin, että me asetetaan mahdollisimman löysät ehdot, koska kyllä me tiedetään, että jostain päin maailmaa aina tänne halutaan tulla.

Sitten on tietenkin se argumentti, että no, eiväthän ne sosiaalituen tasot Suomessa ole hirveän korkeita, ettei niillä mitään luksuselämää elä. No, ei eläkään. Mutta tosiasiassa on taas toisaalta se, että se on merkittävä elintason korotus ihmiselle, joka on tottunut elämään käytännössä olosuhteissa, joissa rahaa ei riitä millään tavalla semmoiseen peruselämään, mitä Suomessa on esimerkiksi sosiaaliturvan varassa. Se on merkittävä elintason korotus, ja se ei ole näiden ihmisten syy. Meidän tehtävämme lainsäätäjinä on varmistaa se, että Suomessa maahanmuuttopolitiikka toimii ja se palvelee suomalaista yhteiskuntaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

19.07 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Tässä salissa puhuttiin aiemmin siitä, että luotetaan tutkittuun dataan ja että tutkimuspohjainen argumentaatioarvo olisi keskiössä. Tällaisia puheenvuoroja kuultiin muun muassa kansanedustaja Veronika Honkasalolta. Itse olen perehtynyt maahanmuuttopolitiikassa ehkä kolmeen sektoriin keskeisesti, kriittiseen sektoriin, joita ovat työ, toimeentulo ja nuhteettomuus, ja itse perustan oman maahanmuuttopoliittisen näkemykseni juuri näille peruspilareille. Työllistyykö tänne tullut ihminen, tuleeko hän palkallaan toimeen tässä maassa, ja elääkö hän täällä nuhteettomasti? Kolme peruspilaria. Ja jos me katsomme tutkittuun tietoon verraten näitä sektoreita, niin kyllä siellä on aika huolestuttavia lukemia, ja se pitäisi myös tohtori Honkasalon ymmärtää, nimittäin työn saralla.

Meillä on useita kansalaisuuksia, joiden työllisyysaste on hyvin, hyvin matala. Suomalaisen ollessa hyvinkin korkealla näillä kansalaisuusryhmillä, erityisesti pakolaisina tulleilla kansalaisuusryhmillä — irakilaiset, syyrialaiset, afganistanilaiset, somalialaiset, eritrealaiset — työllisyysaste Suomessa lähentelee hieman ajankohdasta riippuen 20–30 prosentin välillä, ja se on aivan liian matala sille, että suomalainen yhteiskunta pystyisi kannattelemaan tällaista kehitystä. Juuri sen takia pyrimme vähentämään humanitäärispe-

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

rusteista maahanmuuttoa, koska valitettavasti se ei kannata itse itseään. Me otamme tänne itsellemme kannettavaa lisää.

Toimeentulo koskee erityisesti työperäistä maahanmuuttoa, toki humanitääristäkin, mutta työperäisen puolella on ehkä vakavimmat sokeat pisteet monille puolueille. Nimitäin siitä huolimatta, että humanitääristä maahanmuuttoa ollaan valmiita vähentämään, siltikään työperäisen puolella ei ymmärretä välttämättä sitä, että jos tullaan erityisen pienellä palkalla, niin sosiaalietuudet saattavat muodostaa liian suuren osan tämän ihmisen toimeentulosta. Suomeen tullaan liian vähäisellä palkalla, ja sosiaaliturvaa ja meidän järjestelmää, palveluverkkoa ja kolmatta sektoria käytetään ikään kuin palkanlisänä. Se on ongelma, ja siihen pitää pystyä puuttumaan. Tälläkin saralla me tiedämme, että esimerkiksi juuri näistä suurista pakolaismaista tulleista ihmisistä puolet saa toimeentulotukea, työttömyysturvaetuksia ja asumistukea. Näin on myös tiettyjen työperäisten tulijaryhmien osalta.

Nuhteettomuuden saralla, kuten edellä kuultiinkin, erityisesti seksuaalirikoksissa näemme aivan järkyttäviä ylliedustuksia, ei pelkästään Suomessa vaan myös muissa Euroopan maissa — Ruotsissa, Saksassa, useissa eri maissa. Eikä vain siinä, vaan on tullut myös uusia rikollisuuden muotoja, uudenlaista, järeämpää, väkivaltaisempaa kansainvälistä rikollisuutta, katujengi-ilmiö, joka on Suomeenkin rantautunut mutta joka on erityisen vakavalla tasolla Ruotsissa, missä puhutaan jopa kymmenistätuhansista ihmisistä, jotka ovat joko aktiivisesti katujengeissä toimijoina tai sen ulkokehillä mahdollistamassa tätä toimintaa. Tällaista rikollisuutta ei Suomeen olisi kehittynyt, jos emme olisi harjoittaneet sellaista maahanmuuttopolitiikkaa kuin tähän asti on harjoitettu. Jos se perustuisi aidosti työlle, toimeentulolle ja nuhteettomuudelle, meillä olisi parempi tilanne Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa. Meillä ei olisi näin kireät asenteet, meillä ei olisi tällaista polarisaatiota, meillä ei välttämättä olisi niitä rasismin ongelmiakaan samoissa määrin kuin Veronika Honkasalo jaksaa aina muistuttaa.

Jos maahanmuutto Suomeen ja maahanmuuttajat, jotka ovat tulleet Suomeen, olisivat palvelleet tätä maata mahdollisimman parhaalla tavalla, mahdollisimman moni, olisi seullottu jo ennen tänne tuloa ihmisen taustat, työhistoria, koulutus, kielitaito, kotoutumisen edellytykset, rikostausta, niin meillä ei välttämättä nähtäisi näitä rikoksia, meillä ei välttämättä nähtäisi tällaisia tukiriippuvuuksia, meillä ei välttämättä nähtäisi tällaisia työttömyyslukemia. Ja minä väitän, että jos näitä ongelmia ei nähtäisi suomalaisessa yhteiskunnassa, yhä useampi suomalainen näkisi maahanmuuton positiivisemmassa valossa kuin tällä hetkellä nähdään. Kyseessä on syy—seuraus-suhde. Jos harjoitetaan huonoa maahanmuuttopolitiikkaa, niin ihmisten asenteet maahanmuuttopolitiikkaa kohtaan kärjistyvät. Tämä on aivan itsestäänselvä asia.

Senkin takia — suomalaisen yhteiskunnan takia, suomalaisten takia mutta myös tänne tulevan kunnollisen maahanmuuttajaväestön takia — on fiksua, että maahanmuuttopolitiikassa uskalletaan vaatia enemmän. Korkeatuloinen oikea osaaja ei välttämättä halua Suomen kehittyvän ruotsimaiseksi yhteiskunnaksi, ei välttämättä halua nähdä rinnakkaisyhteiskuntia, ei välttämättä halua nähdä gettoutumista, ei välttämättä halua nähdä pienrikollisuutta kaduilla, vaan he haluavat turvallisen yhteiskunnan, pohjoismaisen yhteiskunnan, suomalaisen yhteiskunnan, eivät näiden pakolaisten lähtömaiden kaltaisia olotiloja.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Sisäministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.26 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hätäkeskustoiminnasta annettua lakia muutettiin osana EU:n esteettömyysdirektiivin...

Puhemies Jussi Halla-aho: Pieni hetki. — Nyt mikrofoni toimii jälleen.

Aloitän alusta: Hätäkeskustoiminnasta annettua lakia muutettiin osana EU:n esteettömyysdirektiivin toimeenpanoa vuonna 2023. Hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin lisättiin uusi 10 a §, jonka mukaan Hätäkeskuslaitoksen on vastattava yleiseen hätänumeroon 112 tehtyihin hätäilmoituksiin, jotka on tehty käyttämällä reaaliaikaista puhetta tai tekstiä. Hätäilmoituksen tekeminen reaaliaikaista tekstitystä käyttämällä tarkoittaa reaaliaikaista, merkki kerrallaan tapahtuvaa tekstipohjaista viestintää hätäkeskuksen ja hätäilmoituksen tekijän välillä. Palvelu on tarkoitettu erityisesti sellaisille henkilöille, joilla on puhumisen tai kuulemisen haasteita, mutta palvelu olisi kuitenkin avoin kaikille hätäilmoituksen tekijöille.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annettu laki tuli voimaan 28.6.2025. Lain voimaantulosäännöksessä todetaan, että yleiseen hätänumeroon vastaaminen on saatettava lain 10 a §:n mukaiseksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Toisin sanoen Hätäkeskuslaitoksen on toteutettava reaaliaikainen tekstin syöttö hätäilmoitusten tekemiseen ja niihin vastaamiseen viimeistään tämän vuoden loppuun mennessä. Hätäkeskuslaitos on kuitenkin ilmoittanut lain säätämisen jälkeen, että reaaliaikaisen tekstityksen toteuttaminen vaatii enemmän aikaa kuin Hätäkeskuslaitos arvioi lainmuutosta valmisteltaessa, eikä se saa toteutettua reaaliaikaista tekstitystä laissa säädetyn siirtymäajan puitteissa.

EU:n esteettömyysdirektiivin mukaan reaaliaikainen tekstisyöttötoiminto on toteutettava 28.6.2027 mennessä. Tällä esityksellä hätäkeskustoiminnasta annettua lakia esitetään muutettavaksi siten, että reaaliaikaisen tekstityksen mahdollistavan hätäilmoitustavan voimaantuloa pidennettäisiin EU:n esteettömyysdirektiivin mahdollistamaan enimmäissiirtymäaikaan 28.6.2027 saakka. Esityksen mukaan esteettömyysdirektiivin mahdollistama siirtymäaika käytettäisiin kokonaisuudessaan, jolloin Hätäkeskuslaitos saisi noin puoli-toista vuotta lisää aikaa reaaliaikaisen tekstityksen toteuttamiselle.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin tässä yhteydessä muistuttaa, että hätäilmoituksen tekeminen tekstiviestillä on edelleen mahdollista. Hätätekstiviestin käyttämisen edellytyksenä oleva rekisteröitymisvelvollisuus poistui 28.6.2025, eli tältä osin hätätekstiviestipalvelun käyttäminen on jopa helpottunut.

Lakimuutoksen esitetään tulevan voimaan 1. joulukuuta 2025.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä. — [Jaana Strandman: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri!] — Odotatteko hetken? Mikrofoni ei taida nyt olla päällä.

17.30 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Kiitän ministeri Rantasta jälleen erittäin hyvästä valmistelutyöstä ja asian tuomisesta eduskuntaan. Hätäpalveluiden esteettömyyden parantaminen on erittäin tärkeää. On keskeistä, että kaikilla on mahdollisuus saada apua hätätilanteissa, myös henkilöillä, joilla on haasteita kuulemisen tai puhumisen kanssa. Hätätekstiviestien käyttöönotto on olennainen osa tätä tavoitetta. Vammaisjärjestöt ovat tuoneet esille huolensa siitä, että hätätekstiviestin viivästyminen voi vaarantaa avun saamisen oikea-aikaisuuden. Tämä on vakava asia, ja sen merkitystä ei voi vähätellä.

Samalla on kuitenkin korostettava, että esitetty lakimuutos ei vaaranna vammaisten henkilöiden turvallisuutta. Hätätekstiviestien käyttö on edelleen mahdollista, ja palvelun käyttäminen helpottuu rekisteröitymisvelvollisuuden poistumisen myötä. Hätäkeskuslaitos on ilmoittanut, että reaaliaikaisen tekstityksen toteuttaminen nykyisen lainsiirtymäajan puitteissa ei ole teknisesti mahdollista. Ilman lainmuutosta Hätäkeskuslaitos voisi toimia lainvastaisesti, mikä ei ole hyväksyttävää. Esityksen myötä Hätäkeskuslaitos saa lisää aikaa, jolloin reaaliaikainen tekstinsyöttö voidaan toteuttaa asianmukaisesti ja turvallisesti.

Tämä ratkaisu on linjassa esteettömyysdirektiivin kansallisen liikkumavaran kanssa. Se mahdollistaa sen, että hätäpalveluiden tekstiviestivastaaminen voidaan toteuttaa tehokkaasti ja luotettavasti eikä kenenkään turvallisuus vaarannu. Lisäksi esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia. Hätäpalvelut on järjestettävä realistisin aikatauluin. Teknisen toteutuksen onnistuminen on ensiarvoisen tärkeää. Ei ole hyötyä asettaa epärealistisia määräaikoja, jos palvelu ei ole käytännössä toimiva. Tavoitteena on varmistaa, että apu todella saavuttaa sen, joka sitä tarvitsee, nopeasti ja esteettömästi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.32 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Itse esitys on ihan paikallaan, ja kun teknisesti sitä ei ole pystytty toteuttamaan, niin on järkevää tätä aikaa siirtää ja välttää se laiton tilanne.

Se, minkä takia pyysin tätä puheenvuoroa, liittyy siihen, että kun tässä kuitenkin on varmasti jonkinlaisia kustannuksia, kun tätä teknisesti toteutetaan, niin missä laajuudessa ne liikkuvat, kun tätä Hätäkeskuslaitoksella valmistellaan ja näitä tehdään.

Toinen kysymys liittyy tähän, että kun meillä on kuitenkin tämä 112-applikaatio olemassa, niin kuinka laajasti se on käytössä, kun katsotaan näitä, kun apua pyydetään 112:n kautta. Nyt kun ministeri on paikalla, ajattelin kysyä tämän samalla tässä, vaikka se ei ihan suoraan kuulu tähän, mutta liittyy tähän asiaan kuitenkin. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 75/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

17.33 **Juho Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen tavoitehan on hyvinkin yksinkertainen eli se, että varmistetaan, että tällainen reaaliaikainen tekstinsyöttö tähän hätänumeroon, joka on siis tuttu 112, toteutetaan oikein, lainmukaisesti ja toimivasti. Siksi tämä siirtymäaika pidennetään EU:n esteettömyysdirektiivin sallimaan enimmäisaikaan eli 28.6.2027.

Hätäkeskuslaitos on todennut meille, ettei vaativaa teknistä kokonaisuutta oikein ehditä toteuttaa nykyisessä aikataulussa, mikä on ollut suunnitteilla. Ilman tätä muutosta olisi ollut riski, että viranomainen joutuisi toimimaan lainvastaisesti ensi vuoden tammikuun ensimmäisestä päivästä alkaen. Pidennys antaa sitten sen noin puolentoista vuoden lisäajan, jotta tämä järjestelmä voidaan rakentaa luotettavasti ja turvallisesti, joten erittäin hyvä ajatus tämä. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.34 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin itsekkin ihan muutaman sanan tässä sanoa, koska erityisryhmät ovat haavoittuvassa asemassa. Tässä meidän arkielämässä on paljon asioita, joiden haasteiden kanssa he joutuvat kamppailemaan, ja kun kuitenkin tällaiset hätäkeskuspalvelut ovat elämää ylläpitäviä, kriittisiä palveluita, niin on hyvä, että tällainen tehdään huolella maaliin. Nähdään kuitenkin aika paljon tällaisia järjestelmämuutoksia, joiden kanssa sitten joudutaan kipuilemaan vähän myöhemmin, koska tekniset valmiudet eivät ole olleet riittävällä tasolla. Itsekin olen sitä koulukuntaa, että mieluummin tehdään huolellisesti, vaikka se vähän vaatisi enemmän aikaa.

Vielä nostaisin tuosta esille juuri sen, että näiden säännösten kumoutuminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että mahdollisuus hätäilmoituksen tekemiseen hätätekstiviestiä käyttämällä poistuisi. Hätäkeskuslaitos ylläpitää kuitenkin tätä mahdollisuutta, ja ainoastaan se velvollisuus rekisteröityä poistuu palveluista.

On hyvä, että erityisryhmiä huomioidaan. Sen tässä nyt vielä halusin sanoa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

13. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 10.9.2025 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.13.

Pöytäkirjan vakuudeksi: